

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 21. DECEMBRA 1973

ŠTEVILKA: 51 LETO: XV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, ZPSZ Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

Uspešna rekonstrukcija Siemens-Martinove peči

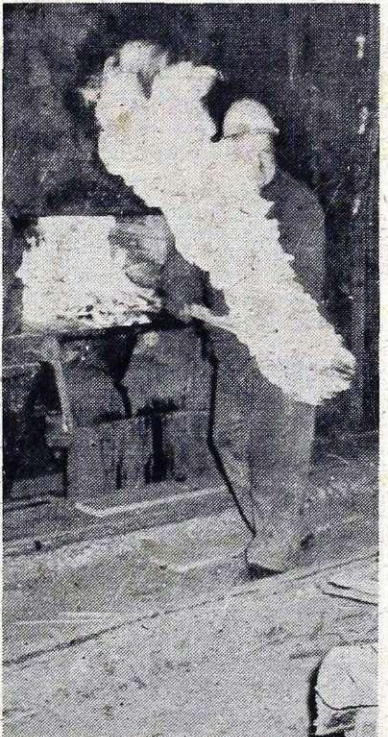
Rekonstrukcija Siemens — Martinove peči štev. 6 je bila programirana z letnim planom remontov v mesecu oktobru. Na ta čas so bile vezane tudi vse predpriprave, za dobavo materiala, kakor tudi izdelava nove konstrukcije. Vse predpriprave za rekonstrukcijo je izvedla skupina oddelka za investicijsko vzdrževanje, pod vodstvom Toneta Dolence, vodje tega oddelka. Operativni vodja del na rekonstrukciji je bil anton Tepina. Za samo izvedbo rekonstrukcije je bil narejen mrežni program. Namen rekonstrukcije je bil, da z manjšim številom peči dosežemo boljše proizvodne rezultate, znižamo proizvodne stroške, izboljšamo izplen in dosežemo boljše kvaliteto.

Siemens-Martinova peč štev. 6 je bila izdelana po načrtih tehničnega biroja železarne Jesenice v letu 1952. Prirejena je bila na kurjenje z generatorskim plinom. Do leta 1958 je bila kurjena samo z generatorskim plinom, od leta 1959 pa z mešano kurjavo — generatorski plin in mazut. Od septembra 1965 dalje pa izključno samo z mazutom. Od januarja 1960 smo uporabljali za oksidacijo kisik, od leta 1966 dalje pa tudi dodatek kisika za izgorjevanje. Z intenziviranjem procesa se je povečala produktivnost peči, zmanjšala pa se je vzdržnost peči, ker ni bila grajena za tak sistem dela. Pomanjkljivosti so se pojavljale na vsej peči. Doseženi pozitivni rezultati na rekonstrukciji SM peči 1 a (7) nam kažejo, da je z manjšim številom predelanih peči možno doseči večjo in kvalitetnejšo proizvodnjo.

S tem namenom nam je znano podjetje za izdelavo talilniških peči Maerz iz Züricha izdelalo potrebno tehnično dokumentacijo za predelavo peči. S to predelavo podjetje Maerz zagotavlja storilnost peči 13,2 ton na uro z vložkom 50 odstotkov grodija in 50 odstotkov starega železa pri obremenitvi 18 milijonov kilokalorij na uro in v storilnem času dve uri. Poraba goriva je garantirana za največ 1,3 milijona kcal na tono jekla, pri porabi 50 kubnih metrov za tono jekla.

Rekonstrukcija je zahtevala naslednje spremembe na peči: 1. Skrajšana ognjišča iz 11,2 m na 9,7 m, s

čemer se je zmanjšala površina peči od 40 na 37,5 kvadratnih metrov, kar ustreza za 80 ton vložka. 2. Glave peči so nove, jasek za zrak je eden z vmesno pregradno steno. Plinski jasek odpade. 3. Dosedanja žlindernika, na vsaki strani peči, sta združena v enega, kar poveča volumen žlindernika in čas obratovanja oziroma vzdržnosti peči. 4. Radialni oboki nad komorami so zamenjani z ravnimi, kot tudi oboki nad žlinderniki, kar povečuje njihovo vzdržnost. 5. Obzidava peči je iz domačega ognjeodpornega materiala. 6. Uporaba gorilcev za dvostopenjsko razprševanje s komprimiranim zrakom, kar omogoča uporabo sodobne merilne in regulacijske opreme.

Najstarejši martinar Jože Drakslar je prižgal rekonstruirano SM peč.

Slovenske železarnе v novembru presegle mesečne planske obveznosti

Slovenske železarnе, oziroma železarni Jesenice in Štore, sta v novembru proizvedli 16.044 ton surovega železa, ali 95 odstotkov mesečnih planskih obveznosti. Vse tri železarnе — Jesenice, Ravne, Štore — so proizvedle 59.289 ton surovega jekla, kar pomeni 97 odstotkov mesečnega plana. Skupno proizvodnjo so v novembru izvršili: železarna Jesenice z 98 odstotki, Ravne s 102 odstotka in Štore z 78 odstotkov. Vse tri železarnе pa so z doseženo skupno proizvodnjo 54.933 ton dosegle oziroma rahlo presegle mesečne obveznosti. Vse tri železarnе so že ob koncu meseca novembra prizadele redukcije električne energije, ki so se nadaljevale tudi v prvih desetih dneh decembra. Zaradi tega in drugih objektivnih težav, se je zaostanek pri proizvodnji surovega železa in surovega jekla nasproti letnemu planu še povečal. Vse tri železarnе bodo sicer presegle dosežene rezultate v letnem letu, medtem ko zaradi de-

Prisravnost tehnične dokumentacije je trajala od januarja 1972 do novembra 1972, po tem pa se je pričela podrobna priprava predelave in nabava potrebne opreme. Projekt je zahteval nabavo opreme za kisikova kopja in gorilce pri firmi BRINKMANN. Pri dobavi merilne in regulacijske opreme smo se z ozirom na tipizacijo slednje odločili za nabavo pri firmi HONEYWELL. Vzporedno nam je dopolnilno opremo dobavilo še osem tujih podjetij.

Planirani obseg dela se je zaradi dotrajanosti peči zelo povečal in ga ni bilo mogoče predhodno točno določiti. Končni obseg dela je zajel naslednje: 1. Popolno porušitev zgornjega dela peči; 2. Predelava komor in žlindernikov; 3. Popravilo glav in nosilcev dna peči; 4. Popolno porušitev in odstranitev obzidave peči; 5. Postavitev novega zgornjega dela peči; 6. Popolnoma nova obzidava spodnjega in zgornjega dela peči s popravilom kamna; 7. Popolna obnova vseh dovodov energetskih medijev; 8. Obnova vseh delovnih podestov; 9. Nova merilna in regulacijska oprema; 10. Popolna obnova vseh elektrovodov.

Zaradi omejenega časa določenega za remont, je bila izdelana trasa za odvoz in dovoz opečnega materiala izpod peči, nabavljena pa sta bila tudi dva transportna trakova 32 in 12 metrov. Transportni trakovi bodo tudi v bodoče v veliko pomoč pri skrajševanju časov remontov in možnosti, da se opravljajo dela sočasno. Po izdelanem mrežnem programu so bila dela na rekonstrukciji peči predvidena 30 koledarskih dni. Izvajalci vseh rekonstrukcijskih del so bili:

- Vatrostalna Jesenice,
- za konstrukcijska in instalacijska dela — EM Hidromontaža Maribor,
- za gradbena dela SGP Sava,
- za ureditev regulacije in meritev RTA — TMP železarna Jesenice,
- za dodatno opremo strojne delavnice in strojno vzdrževanje železarna Jesenice,
- za livarska dela — livarna železarna Jesenice,
- za elektroinstalaterska dela — VEN jeklarna in ELIM Jesenice,
- za pleskarska dela Pleskar Ptuj.

Pričetek del na rekonstrukciji peči se je zaradi odvisnosti od dobave uvozne opreme in stanja obstoječe (Nadaljevanje na 2. strani)

Samoupravnim delovnim skupinam

V današnji številki objavljamo kot posebno prilogo predlog osnutka Samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD, oziroma organizaciji skupne službe.

Glede na določila ustavnih dopolnil zvezne in republiške ustave in zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, se medsebojna razmerja urejajo na drugačen način kot doslej. Razvoj socialističnih odnosov in socialistične demokracije zahteva odmiranje funkcij države oz. funkcij oblasti. Ravno v tem je bistvo samoupravnega sporazumevanja. Do sedaj so nam medsebojna razmerja urejali razni pravilniki, kateri so bili sprejeti na delavskem svetu. Delavski svet je kljub temu, da je naš predstavniški organ in da je izvoljen izmed delavcev, vendarle neke vrste organ oblasti, ki nam je do sedaj, sicer na dokaj demokratičen način, le predpisoval pravice in dolžnosti. V bodoče urejamo delavci medsebojne odnose sami med seboj, zato je tudi sprejem oz. sklenitev samoupravnega sporazuma drugačen. Samoupravne sporazume iz področja medsebojnih razmerij v bodoče sklepamo delavci in sicer tako, da, v kolikor se seveda s sporazumom strinjamo, podpisujemo izjavo, da se strinjamo s pravicami in obveznostmi, ki so določene v teh sporazumih.

Sporazum vsebuje le pravice in obveznosti delavcev, ne pa postopke, kako delavci uveljavljamo te pravice in obveznosti. Navedene postopke bodo namreč tudi v bodoče urejali splošni akti oz. pravilniki.

Osnutek samoupravnega sporazuma je enak za vse TOZD in organizacije skupne službe, zato bo potrebno v črkanem besedilu vstaviti le ime organizacije združenega dela, katere delavci bodo sprejeli ta sporazum.

Predlog tega sporazuma morajo sprejeti delavci TOZD oz. organizacija skupne službe z večino glasov, preko samoupravnih delovnih skupin. Morebitne pripombe na predlog bodo usklajevali delegati, katere mora samoupravna delovna skupina izvoliti, na zboru delegatov, ki jih bo sklical predsednik DS TOZD oz. organizacije skupne službe. Šele tako popravljen in usklajen sporazum, sklenejo delavci s podpisom izjave, da se strinjajo s pravicami in obveznostmi, ki so določene s tem sporazumom.

Po končani javni razpravi in usklajevalnem postopku, bomo vodjem samoupravnih delovnih skupin posredovali obrazce izjave, ki jih bodo vročili delavcem tako, da bo ta izjava enaka za vse delavce.

Odbor za uveljavljanje
ustavnih dopolnil
pri DS železarnе

Čestitka pripadnikom JLA

Vsem pripadnikom Jugoslovanske ljudske armade, posebno pa našim sodelavcem, ki so na odsluženju vojaškega roka, naše iskrene čestitke ob DNEVU JLA — 22. decembru.

V prihodnjih dneh bodo predloženi v razpravo predlogi gospodarskih načrtov temeljnih organizacij združenega dela in delovne organizacije železarne za leto 1974, kot zbir predlogov gospodarskih načrtov temeljnih organizacij združenega dela. V našem razmišljanju nas ne zanimajo toliko količinsko postavljeni planski cilji, ki so izraženi v predlogih načrtov in ki so po predhodnih razpravah sodeč uresničljivi ob normalnih energetskih pogojih in normalni oskrbi s surovinami, kot vprašanja, ki se povezujejo s tako imenovanim subjektivnim faktorjem pri uresničevanju planskih nalog. Vsa ta vprašanja lahko označimo s skupno besedo stabilizacija, kar pomeni maksimalno mobilizacijo notranjih moči temeljnih organizacij združenega dela in delovne organizacije železarne kot celote na vseh področjih dela.

Ko bomo govorili o gospodarskih načrtih za prihodnje leto, bomo morali imeti pred očmi nekatere pojave in dejstva, ne zato, da bi zmanjševali količinsko postavljene planske naloge, temveč zato, da bi se le-teh kar najbolj odgovorno lotili. Pri tem mislimo na zunanje pojave, to je pojave v svetovnem gospodarstvu glede na problem nafte oziroma goriv, ki se bo z vsemi negativnimi posledicami občutil tudi v prihodnjem letu, kot na domač problem pomanjkanja električne energije, ki se bo nedvomno v bližnjih ali težjih oblikah pojavljal tudi v prihodnje. Predvsem pa imamo v mislih notranjo mobilizacijo slehernega in vseh v pogledu dviga produktivnosti dela in povečanjem dohodka, doslednega uresničevanja kvalitetnih nalog, dviganja sposobnosti in ustvarjalnosti, krepitve družbene odgovornosti in delovne discipline. To so sicer naloge, ki jih načelno kaj radi ponavljamo, vendar smo pri tem vse premalo konkretni in dosledni.

Uresničevanje gospodarskih načrtov za leto 1974 - mobilizacija vseh notranjih moči v TOZD in Železarni

Pri obravnavanju planskih nalog za prihodnje leto, ki je, mimogrede rečeno 105 letnica obstoja železarne, bomo morali mnogo bolj s posluhom in preudarnostjo govoriti tako o notranjih rezervah, kakor o ljudeh — delavcih, ki s sedanjo samoupravno ureditvijo dobivajo možnosti za neposredno uveljavljanje pobud in ekonomski interes pri povečevanju produktivnosti dela in dohodka. Na drugi strani pa o delavcih kot uresničevalnih gospodarskih načrtov, delavcih s takšno ali drugačno delovno kulturo, strokovno usposobljenostjo, takšnim ali drugačnim odnosom do dela, do prevzetih obveznosti in drugo.

Kljub temu, da mnogo teh stvari ponavljamo že leta in leta pa ima človek vtis občutka, da nekatere stvari jemljemo premalo resno in dosledno ter da se mnogi med nami še vedno obnašajo kot mezdni delavci. Nekaj tega sicer odpade na račun izredno velike fluktuacije v zadnjih letih, nekaj pa tudi na delavce z daljšim stažem. Obnašamo se kot mezdni delavci, toda pozabljamo, da so le-ti v mezdni odnos morali imeti drugačen odnos do dela. Ko govoris z delavci, bo večina med njimi vedela naštet vrsto pomanjkljivosti, neizkoriščenih rezerv in podobno, vendar pa se to v praksi, pri delu vse prepočasi uresničuje in uveljavlja. S tem v nobenem primeru ne moremo in ne smemo zanikati izredno velikih premikov v kvalitetni asortiment, doseženih proizvodnih rezultatov ob izredni zavzetosti in pripravljenosti delavcev in podobno. Želimo le poudariti vsa tista področja kjer še nismo naredili vsega v smislu znanega rekla, da nobena stvar ni tako dobra, da ne bi mogla biti še boljša.

Pred nami je še vrsta notranjih rezerv in še vrsto premalo mobiliziranih notranjih moči, ki bi lahko pomembno vplivale na večjo produktivnost in dohodek. Pri tem imamo v mislih večjo izkoriščenost visoko produktivnih proizvodnih naprav v kateri so vložena velika sredstva družbene akumulacije, zaradi različnih okvar, včasih tudi zaradi nevestnega odnosa, pomanjkanja ali neustreznega vložka in podobno niso dovolj izkoriščene. Čeprav se na drugi strani zavedamo, da hitre tehnične in tehnološke spremembe ter ekonomsko zastarane opreme zahtevajo, da kar najbolj intenziviramo uporabo proizvodnih sredstev, da bi tako pospešili njihovo menjavo. Nadalje je tu vprašanje kvalitete odnosno kvalitetne problematike, ki jo sicer spremlja vrsta objektivnih težav, kar je predvsem pri uvajanju novih kvalitet razumljivo. Toda prisotni so tudi subjektivni vzroki — malomarnost oziroma nevosten odnos do dela pa tudi neznanje, kar smo prevečkrat poskušali prikriti z objektivnimi težavami. S tem je seveda v tesni povezavi delovna in tehnološka disciplina, ki je bolj ali manj potrebna resnejše skrbi na vseh nivojih v železarni.

Tudi vprašanje zniževanja proizvodnih in poslovnih stroškov sodi v kategorijo še ne vseh izkoriščenih notranjih rezerv in moči. Pri tem se nemalokrat vzroki prepletajo med posameznimi temeljnimi organizacijami združenega dela in obrati. Vzemimo za primer slab vložni material, ki z večjim izmečkom ali nizkim izplenom, zastojih in okvarah na proizvodnih napravah in nižjo produktivnostjo, nedvomno vpliva na večje proizvodne stroške in s tem na manjši dohodek. V to kategorijo lahko prištejemo tudi mnogokrat zelo slab odnos do dragih surovin in materialov, zaščitnih sredstev, energetskih medijev in podobno. Za primer vzemimo električno energijo. Ko smo v železarni že sprejeli ukrepe zaradi splošnega pomanjkanja te energije, je na primer v halah valjarne Bela gora do pri belom delu na desetino najbrž nekaj sto vatnih žarnic, ki so nedvomno trošile nekaj deset kilovatov električne energije. Verjetno to niti ni osamljen primer in bi take in podobne pojave še lahko naštevali.

Vsi navedeni in podobni primeri nas opozarjajo, da bomo morali tako pri obravnavanju gospodarskih načrtov, kot pri njihovem uresničevanju, mnogo bolj misliti in ne samo to, tudi ukrepati in bolj intenzivno delati v tej smeri. V vsem tem so naši skupni dohodki pa tudi osebni dohodki. To ne bo lahka naloga, kajti mnogo tega je zasidrano v našo mentaliteto, ko smo na primer zamenjali v želji po večji tonazi kvaliteto, se povezuje s še prisotno mezdno miselnostjo, neodgovornostjo do družbenih sredstev in širše družbene skupnosti in podobno. Vse to pa bi lahko postavili na skupni imenovalc ali skupno nalogo: dosledno uresničevanje ustavnih dopolnil in permanentno strokovno in družbeno-ekonomsko usposabljanje in izpopolnjevanje delavcev ter krepitev njihove pripadnosti kolektivu in razvijati solidarnost in vzajemnost.

Dejstvo, ki je bilo v železarni že večkrat poudarjeno, da sta kvaliteta in konkurenčna sposobnost imperativ nadaljnjega razvoja naše železarne, ki jo sestavljajo štiri temeljne organizacije združenega dela in skupne službe, bo moralo prodrati v zavest slehernega našega delavca. Vzpostaviti s tem pa spoznanje, da bo delavca treba stalno usposablјati in usposobiti tako za delo kot za uresničevanje svojega temeljnega samoupravnega položaja v združenem delu. To pa ni enkratna temveč stalna naloga vseh naprednih sil v železarni od samoupravnih organov, političnih organizacij, poslovnih organov in sindikalnih organizacij.

Železarski globus

PAKISTAN

V bližnji prihodnosti bodo pričeli z gradnjo nove železarne v Karachiju. Njena letna proizvodna zmogljivost bo milijon ton surovega jekla. Dvesto milijonov dolarjev za kritje investicijskih stroškov bo dala

Sovjetska zveza. Pakistanska vlada pa bo pričela graditi tudi mini železarno ob severozahodni meji. Letna zmogljivost te mini železarne bo 400.000 ton surovega jekla.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Principi in metode projektiranja notranjega transporta

Iz izkušenj in zaključkov strokovne literature lahko povzamemo nekaj dejstev in sicer:

a) Transport, kakršenkoli že, moramo obravnavati kot strošek, ki je običajno večji od predvidenega in kot tak bistveno vpliva na ceno proizvoda, ker je izvor prikritih stroškov;

b) Projekt transportnega procesa je osnova za alternativno izbiro variant tehnološkega procesa;

c) V naši praksi prilagajamo tehnološki transport izbirni tehnologiji, kar je nepravilno in vodi do napačnih zaključkov in neoptimalnih rešitev;

d) V splošnem in v naših razmerah posvečamo tehnološkemu transportu premalo pozornosti glede vseh pogledov in se posebno tehnično pri včasih zelo moderni tehnološki opremi poslužujemo začasnim in zaslinih sredstev za transport;

e) Problematika transporta postaja tako celovita in zahtevna, da ji sami tehnologi niso več kos in je torej nujno potrebno v vsakem podjetju razviti ustrezen kader in službo za razvoj transportnih procesov. Pri tem je posebno zanemarljiv notranji ali tehnološki transport.

Nimam namena zahajati v nepotrebnosti. Moj namen pa je delno opozoriti, da na tem področju nismo opravili ravno vsega, oziroma je sedanje stanje posledica neupoštevanja te problematike v preteklosti. Še več, to napako preveč očitno ponavljamo.

OSNOVE IN NALOGE ZA PROJEKTIRANJE TEHNOLOŠKEGA TRANSPORTA SO:

Zbrati vse potrebne podatke in jih tabelarčno ali še boljše funkcijsko povezati. Podatki naj obsegajo:

— Opredelitev in definicijo tovora;

— Izbiro na proces vezanih podatkov, t.j. količina in kapaciteta.

— Način embalažiranja in način prijetanja in držanja bremen.

— Predvideti obvezne in možne poti tovorov. Primarni hodogrami.

— Analizirati razpoložljivi volumen gibanja materiala in sredstev.

— Ugotoviti razpoložljive in potrebne vire energije.

Izoblikovala se je sledeča metoda:

1. Določiti se nosilca projektne naloge.

2. Vse odločitve so rezultat grupnega dela.

3. Podatke predloži investitor in tehnolog. Pri tem je zelo koristen podatek o visini razpoložljivih sredstev.

4. Če sistem ne bo zaključen, je potrebna informacija o perspektivah.

5. Ekonomist ali matematik mora biti prisoten tudi na čisto strokovnih obravnavah.

6. Koristen je ogled podobnega ali enakega transporta.

7. Čimveč elementov naj bo že preizkušenih.

8. Vsa dejstva, zveze, ugotovitve, se mora zabeležiti grafično ali funkcijsko ter jih sproti vnašati v matematični in centralni grafični model.

9. V grupi vsak posameznik suvereno odgovarja za svoje področje.

10. Nosilec projekta mora od sodelavcev zahtevati argumentiranje predlogov.

11. Na kraju se določi točke, kjer so možne spremembe in odstopanja ter meje območij in sprememb.

12. Tehnološka linija nima absolutne prednosti in se mora obvezno držati mejnih optimalnih variant transportnega procesa.

Zadnje čase je opazen premik na podoben način dela, ki edini zagotavlja dobre in racionalne rešitve tako v tehnologiji bodoče proizvodnje, kot pri načrtovanju notranjega transporta. Mislim pa, da nekaj stvari ne jemljemo dovolj resno, čeprav primeri napačnih odločitev na tem področju še niso povsod pozabljeni.

Tehnična opredelitev sistema

Pri tem se je predvsem treba odločiti za način transportiranja oziroma vrsto transportnih naprav. Izbira je v glavnem sledeča:

— Naprave za nadtalni transport;

— Naprave za talni transport;

— Naprave za podnivojski transport;

— Te naprave pa lahko transportirajo prekinjeno ali neprekinjeno. So lahko vezane na traso ali na radij delovanja ter nevezane. Izbira je zelo široka in nedoločna ter neek-saktna. Pri tej izbiri naj se opiramo predvsem na vzdrževalne možnosti, kadrovske zahteve in vrednost potrebnih investicijskih sredstev.

— Ekonomsko vrednotenje predvidenega transportnega procesa

Za to je veliko načinov, ki zaradi različnega zajemanja stroškov niso primerljivi. Po čisto osebnem mnenju popolnoma zadostuje predvide-

vanje cen na izbrano enoto na podlagi:

— Stopnje amortizacije in s tem življenjske dobe (mes.)

— Stopnje izkoriščenosti naprave (%)

— Odrejenega deleža stroškov transporta v ceni enote proizvoda (%)

— Števila transportnih relacij na enoto proizvoda.

Ce se malo obrnemo nazaj, si je pač kar treba odkrito priznati, da smo bili pri preteklih izbirah več ali manj prepuščeni naključjem in intuiciji. Zanimivo je pri tem, da ne posvetimo večje pozornosti sicer čisto praktičnim zadevam kot so prijemala, zapenjala in pomožna nosilna sredstva ter vrsti transportnih naprav, kjer je zelo pozornosti vreden podnivojski in kontinuirni

transport, medtem ko se preveč navezujejo na klasične mostne zvezave. Pri tem je, mimogrede rečeno, posebne pozornosti vredno dejstvo, da se tudi v železarstvu namesto klasičnih dviznih mehanizmov vedno bolj uporablja viseče ali vlečne vtilke, ki so okrog štirikrat cenejši in tudi tehnično-funkcionalno mnogo enostavnejši. Opazil pa sem določene predsodke zaradi nezaupanja do novitet.

Same metode pristopa k realizaciji od začetka do konca so bolj stvar dogovora in organizacijskih oblik. Šablon in modelov za to ni, obstoja pa nekaj izkušenj, ki niso samo iz naše tovarne, ampak tudi plod sodelovanja in stikov z ostalimi uporabniki in proizvajalci transportne opreme.

F. J. ml.

Uspešna rekonstrukcija Siemens-Martinove peči

(Nadaljevanje s 1. strani)

Peči pričel dne 25. oktobra 1973 ob 6. uri. Vsa planirana dela so potekala po programu do petnajstega dneva remonta, ko so se pojavile nepredvidene težave vsled zalitja spodnjega dela peči z železom in žlindro, kakor tudi poškodba glavnih nosilcev dna peči. Zaradi odstranjevanja zalitih delov in popravila dna peči, se je planirani čas podaljšal za osem dni. S sušenjem peči so pričeli 6. decembra.

Obseg vseh izvedenih del v številkah, bo najbolj argumentirano pokazal zakaj je bil planirani rok prekrašen in iz tega se bo tudi videlo, da je bilo v času rekonstrukcije, zahvaljujoč se vsem izvajalcem, izvedeno veliko delo. Odstranjeno in na novo pozidano je bilo 2500 ton ognjevarne opeke, porušeno je bilo 150 ton stare jeklene konstrukcije nanovo je bilo postavljenih 150 ton stare jeklene konstrukcije, odstranjena je bilo okrog 110 ton zalitga železa in žlindre, zamenjana celotna energetska instalacija pečnega sistema, okrog tri kilometre cevi, kakor tudi vsa ostala dela na merilnem, regulacijskem in električnem delu peči.

Da bi vsa dela organizirano potekala, so bili za koordinacijo del za-dolženi tovariši: Franc Ambrožič, Miro Kapus in Janez Košnik, za ognjevarno obzidavo je vodil nadzor Vinko Rotar. Vsa dela pa so se

izvajala pod stalnim nadzorstvom organa za varstvo pri delu.

Kljub zelo zahtevnemu delu in zelo neugodni lokaciji peči, ni bilo v času rekonstrukcije večjih poškodb sodelujočih, bilo pa je nekaj lažjih.

Čas sušenja peči, to je od 6. do 14. decembra, ko je ob 11. uri in 30 minut stekel prvi sarž iz rekonstruirane peči, so izvajalci del porabili za izvajanje zaključnih del, pri kompletiranju sistemov napajanja z energetskimi medijem, kakor tudi za preizkušanje regulacijskih sistemov.

Nova rekonstruirana Siemens-Martinova peč je najsodobnejša v naši železarni. Vse regulacijske in reverzirne naprave so ročne, pol-avtomatske in avtomatske. Možno je torej peči upravljati ročno ali polpolnoma avtomatsko. Uspeh je brez dvoma zagotovljen, če bomo z novimi napravami upravljali skrbno in v skladu z navodili. Priznanje za-služijo vsi, ki so s svojim delom pri-pomogli, da so bila vsa dela zadovoljivo izvedena, čeprav niso bila opravljena v predvidenem roku. Toda, če ne bi nastopile že navedene nepredvidene težave, bi bili verjetno predvideni rok če ne skrajšali pa vsaj držali. Brez dvoma bo rekonstruirana peč v martinarni pripomogla k boljšemu gospodarjenju TOZD Talilnice.

Peč je nanovo prižgal najstarejši martinar tov. Jože Draksler. Stane Torkar

Dela na rekonstrukciji SM peči v martinarni so bile zelo obsežna.

Proizvodnja Slovenskih Železarn v novembru

Pretekli mesec je bil dokaj uspešen, čeprav so bile zadnje dni meseca že redukcije električne energije in so nastopile tudi težave pri oskrbi s tehnološkimi gorivi. Redukcije so zavrle še ugodnejše rezultate. Kljub temu pa, čeprav je imel mesec november malo število delovnih dni, so načrt blagovne proizvodnje dosegle vse tri železarne.

V novembru je bila proizvodnja surovega železa nekaj boljše od oktobrske. Ker je bil zastoj na plavžu št. 2 na Jesenicah in vsled

izpadle proizvodnje zaradi redukcij na elektroplavžu v Storah, se je zaostanek v proizvodnji surovega železa povečal še za 906 ton.

Proizvodnja surovega železa (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulativ. načrt	Kumulativ. izvršitev	%
Jesenice	13.000	12.262	94	144.600	137.229	95
Store	4.000	3.832	96	41.100	37.659	92
Skupno	17.000	16.094	95	185.700	174.888	94

Zaostanek znaša torej 10.812 ton in se bo zaradi napovedanih redukcij električne energije v mesecu decembru še povečal. Da bi letos proizvedli enako količino surovega železa kot v letu 1972, bi morali v decembru izdelati še 14.195 ton.

V Železarni Store je vsa količina izdelanega surovega železa specialno železo, odlične kvalitete ali se bolje rečeno, v mejah željene analize s Si okoli 1,5 % in Mn ispod 0,08 %.

Proizvodnja jekla (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulativ. načrt	Kumulativ. izvršitev	%
Jesenice	39.100	39.308	101	447.800	434.112	97
Ravne	16.250	16.537	102	178.750	174.662	98
Store	6.000	3.444	57	38.200	31.826	83
Skupno:	61.350	59.289	97	664.750	640.600	96

Zaostanek v kumulativnem izvrševanju načrta proizvodnje znaša 24.150 ton. Redukcije električne energije, ki so vplivale na manjšo proizvodnjo jekla v prvi polovici decembra, bodo zaostanek še povečale. Lanskoletna proizvodnja surovega jekla je znašala 684.093 ton. Da bi jo dosegli, moramo v decembru proizvesti še 43.493 ton. Nobenih izgledov ni, da bi presegli prvič mejo 700.000 ton, ker bi morala biti decembriska proizvodnja 59.400 ton. Ob

normalnih pogojih bi bilo lahko to dosegljivo, zaradi redukcij pa ni nobenega izgleda.

Skupno proizvodnjo so železarne izvršile v mesecu novembru takole:

— Jesenice 98 %
— Ravne 102 %
— Store 78 %

Precej boljše je izvršitev načrta blagovne proizvodnje. Železarni Jesenice in Ravne sta celo presegli mesečni načrt, železarna Store pa ga je praktično dosegla.

Blagovna proizvodnja (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulativ. načrt	Kumulativ. izvršitev	%
Jesenice	31.464	31.769	101	347.159	345.370	99
Ravne	11.242	11.314	101	123.662	119.933	97
Store	11.863	11.350	96	122.772	127.580	96
Skupno:	54.569	54.433	101	603.593	592.883	98

Da bi dosegli letni načrt, bi morali proizvesti v decembru 76.227 ton. Zaostanek konec novembra znaša 10.715 ton. V letu 1972 je znašala blagovna proizvodnja 594.835 ton. Če upoštevamo še tujo predelavo, je bila letni blagovna proizvodnja 598.070 ton. V letošnjem letu so v železarni Jesenice tudi načrtovali 6.460 ton predelave v drugih tovarnah. Od tega je doslej izvršeno 452 ton. V letošnjih enajstih mesecih znaša vsa blagovna proizvodnja 593.335 ton. Do lanskoletnega do-

sežka nam manjka samo še 4.735 ton. Za doseg letnega načrta pa je zaostanek prevelik, posebno še, ker decembrske redukcije ne prizadenejo samo proizvodnjo jekla, temveč stoji tudi valjarne in nekateri drugi obrati.

Ker smo v zadnjem mesecu leta, bo zanimiva primerjava dosedanje proizvodnje in odprave proizvedenega blaga iz železarn. Za primerjavo in lažjo oceno možnosti naj služi še podatek o odpravi po železarnah v zadnjem mesecu:

Železarna	Odprava v novembru	Odprava v enajstih mes.	Proizvodnja v XI. mes.	% odpreme
Jesenice	30.665	333.259	345.822	96
Ravne	11.246	120.153	119.933	100
Store	11.099	123.516	127.580	97
Skupno:	53.010	576.928	593.335	97

V lanskem letu so slovenske železarne odpravile 588.621 ton proizvodov. Proizvodnja je bila torej za 9.449 ton večja, kot odprava. Letošnje leto smo v enajstih mesecih proizvedli 16.407 ton več, kot smo jih poslali iz železarn. V decembru se bo treba potruditi, da ne bomo imeli ob novem letu na zalogi preveč gotovih neprodanih proizvodov.

Pri izvozu smo že prejšnji mesec ugotovili, da smo dosegli letni načrt in ga tudi presegli. Ta ugotovitev velja za železarni Jesenice in Ravne pa tudi skupno za slovenske železarne. Železarna Store v izvozu nekaj zaostaja za letnimi predvidevanji.

Mesečni načrt finančne realizacije so uresničile železarne takole: Jesenice z 116 %, Ravne z 117 % in Store z 81 %. Medtem ko prvi dve dosegata pri prodaji za okoli 10 % višje cene kot sta načrtovali, so v železarni Store dosegli doslej za 4,7 % nižjo povprečno prodajno ceno od načrtovane.

Prizadevnost in volja delovnih, da popravimo zamujeno v mesecu avgustu in septembru sta naleteli na nepremostljivo oviro zaradi ponovnih redukcij električne energije, kot posledice ponovne okvare tretje-va agregata v termoelektrarni Soštanj in nizkega stanja vode, zaradi

česar je izpadla tudi predvidena dobava iz Avstrije in SR BiH.

PROBLEMATIKA PO POSAMEZNIH ŽELEZARNAH:

Železarna Ravne je izvršila skupno proizvodnjo s 101,6 % ter blagovno proizvodnjo s 100,6 %. Imeli so tudi dobro finančno realizacijo in visok delež izvoza, ki je znašal kar 38,3 % mesečne odprave in je bil rekorden. Talilnica je izvršila mesečni načrt s 101,8 %, kljub pogostim, manjšim zastojem zaradi izpadov električne energije. Imeli so sorazmerno veliko zastojev vsled mehanskih ter elektro-okvar. Izmeček se je znižal, povečala pa se je količina neuspele, izvenprogramske proizvodnje, katero sicer uporabijo, vendar kot manjvredno proizvodno.

Livarna je dosegla le 70,8 % načrta skupne ter 77,3 % blagovne proizvodnje. Vzrok je predvsem v prekomernih zastojih na peskovnih strojih, ki so znašali skupno 320 ur. K temu pa se tako kot že v prejšnjih mesecih, pridružujejo še razdrobljena naročila. Proizvodnjo ovira delo na dotrajanem peskometu in zato imajo naročenega že novega. Težave imajo še naprej s slabo kvaliteto surovin, zlasti livarskega peska.

Proizvodnja ne teži progi je bila dobra, ozko grlo jim povzročajo

zmogljivosti pri ogrevanju ingotov. V prihodnjem letu bodo zgradili dodatno globinsko peč, da bodo lahko boljše izkoristili zmogljivost proge in brez težav prevajali ingote iz nove železarnske železarnske Store.

Tudi na srednji in lahki progi je potekalo delo dobro in brez večjih zastojev. V čistilnici polizdelkov pa je delo oviralo pomanjkanje prostora in delovne sile.

V jeklovleku je bil plan presežen pri brušenem jeklu, za vlečeno in luščeno jeklo jim je primanjkovalo vložka. Proizvodnja industrijskih nožev zaostaja in je bila dosežena le s 40,5 %, zaradi selitve v nov obrat. Tudi pri proizvodnji vzmeti jim je manjkalo vložnega materiala.

V vseh ostalih obratih in oddelkih se je proizvodnja odvijala normalno ter so mesečne načrte proizvodnje izpolnili ali presegli.

Železarna Store je imela od vseh treh železarn v mesecu novembru največ težav. Osnovni vzroki težav so bili: redukcije električne energije ter pomanjkanje in neredna dobava gredic za novo valjarno.

Dne 3. novembra je bilo stanje zalag gredic 1.700 ton. Zaradi uvajanja večizmenskega obratovanja v novi jeklarni, kjer delajo zaenkrat na dve izmeni, so ukinili četrto izmeno pri SM-pečih in s tem zmanjšali proizvodnjo, katero z delom na novi elektropeči še niso nadoknadili. V novi jeklarni so v novembru proizvedli 1.151 ton.

V livarnah zaostajajo za načrtom zaradi pomanjkanja naročil, zlasti za kokile, pa tudi pri odlitkih za strojno oblikovanje.

V hladni predelavi so imeli prevelike zastoj na obstoječem strojnem parku, novi stroji pa kasnijo. Redukcije električne energije so že in še bodo prizadele strojsko železarno posebno hudo, ker so morali ustaviti elektroplavž, novo jeklarno, indukcijske peči v livarni in novo valjarno. Vse to jim bo v mesecu decembru še znižalo proizvodne in poslovne rezultate za letošnje leto.

PRIPIS: Dosežke v jeseniški železarni v novembru in problematiko smo objavili v 49. številki Železarnja.

DELAJSKI SVET TOVARNE GORENJE - MUTA

PODELJUJE

SPOMINSKO PLAKETO

OB 400-LETNICI USTANOVITVE TOVARNE ZA USPEŠNO SODELOVANJE TER DOSEŽENE USPEHE PRI DELU

ŽELEZARNA JESENICE

Na Muti, 21. novembra 1973

Direktor: STREŠNIN HRABRO inš. stroj.

Predsednik DS TRŠAR MIRKI

Srečanje z letošnjimi upokojenci

V profilnih valjarnah je že običaj, da sindikalni odbor ob sklepu leta organizira poslovljni večer za vse članke kolektiva, ki so bili v minulemu letu upokojeni.

Srečali smo se v lepo preurejenih zgornjih prostorih Kazine. Vse je bilo pripravljeno, organizirano. Šele potem, ko je tak večer za nami, spoznaš njegov pomen. Človeku le ni vseeno, kako se ločuje od vsega tistega, kar ga je družilo s sodelavci skozi desetletja, v lepih in težkih časih. Kar mu je omogočilo obstoj, za kar je pravzaprav živel. Na takem srečanju dobi človek le vtis, da vsa naša prizadevanja le niso bila zaman in da tisti, ki nas nasledijo niso pozabili na še tako težke čase, ki smo jim

Rekonstrukcija SM peči v martinarni je zahtevala obvežna dela.

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 24. 12.	KAVČIČ IVAN,	KAVČIČ EDO,
TOREK — 25. 12.	KORDEŽ FILIP,	BEGEŠ STANE,
SREDA — 26. 12.	JELOVČAN JOŽE,	ZIDAR JOŽE,
ČETRTEK — 27. 12.	SVETINA JOŽE,	DROLČ MARJAN,
PETEK — 28. 12.	PETERNEL JANEZ,	MLAKAR FLORIJAN,
SOBOTA — 29. 12.	KRAPEŽ BERTI,	MENCINGER STANE,
NEDELJA — 30. 12.	LEBAR ALOJZ,	ARNEŽ FRANČ.

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je 314
vezni telefon 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 — 18.00 ure
nočni pa od 18.00 — 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 — 18.00 ure
nočni pa od 18.00 — 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi dežurnega št. 8 v upravni zgradbi TOZD-VET.

Služba obratne ambulante

od 24. do 29. decembra

Dopoldan: dr. Branko Čeh
Popoldan: dr. Aleksander Rjazancev in dr. Branko Dražič
v soboto 29. decembra samo dopoldan: dr. Branko Dražič

Zobna ambulanta:
dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
popoldan: terapevt Viktor Stražisar
v soboto 29. samo dopoldan: terapevt dr. Alojz Smolej. Ordinacijski čas dopoldan od 6. do 13. ure, popoldan od 13.30 do 20. ure. V soboto od 6.30 do 13. ure
Obolenje sodelavce prosimo, da po možnosti koristijo popoldanski čas za zdravniške preglede, ker v dopoldanskem času ordinira samo en z fravniki.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Železarska družba Fried. Krupp
Hüttenwerke, namerava zgraditi v Bochumu novo elektro jeklarno z letno proizvodno zmogljivostjo mi-

lijon ton surovega jekla. Z njo bodo zamenjali obstoječo 50 let staro SM jeklarno, ki proizvaja na leto 720.000 ton surovega jekla. Predvidevajo, da bo nova elektro jeklarna pričela obratovati v letu 1977.

BRAZILIJA

V letu 1980 računajo brazilski rudarski strokovnjaki, da bo ta država lahko izvažala letno 110 milij. ton železove rude. Do leta 1985 bodo to količino povečali na 125—135 milij. ton. Da bo to možno bodo v tem obdobju investirali skupno 634 milij. dolarjev. Od tega 37 % v rudnike, 38 % v železniške proge, 16 % v pristanišče Tubarao in 9 % v gradnjo dveh novih naprav za proizvodnjo peletov.

TUNIZIJA

V tunizijskem mestu Gabes bodo zgradili napravo za direktno redukcijo železove rude po postopku Midrex. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 800.000 ton peletov. Polovico te količine bodo izvažali v Grčijo za potrebe železarne v Solunu, ki pripada družbi Hellenic Steel Co.

Letošnji upokojenci profilnih valjarn

ŽELEZAR 3

Samoupravni organi v preteklem tednu

5. seja odbora za kadre

Predsednik odbora za kadre dipl. inž. Aleksander Kavčič je sklical 5. seja odbora v petek, 14. decembra z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov, finančni plan izobraževanja za leto 1974, predlog financiranja dejavnosti izobraževanja v železarskem izobraževalnem centru za 1974. leto, teze za pravilnik o napredovanju višjega in visoko strokovnega kadra, poročilo o rednem in izrednem šolanju ter reševanje tekočih zadev oziroma prošnji.

Pregledali so sklepe prejšnje seje in ugotovili, da je še vedno odprt sklep, s katerim je odbor zadolžil direktorja ŽIC, da poda poročilo, kaj je bilo narejenega v zvezi z registracijo dejavnosti ŽIC. Sklenili so, da ta sklep še naprej velja, vendar se izvajanje prenese v sredino naslednjega leta, ko bodo razčiščen še določene nejasnosti v zvezi s tem. Hkrati s pregledom sklepov so pregledali, kako je izvršen program dela odbora v II. polletju letošnjega leta in ugotovili, da je program izvršen razen, da ni napravljen okvirni program kadrov. Naročili so kadrovskemu sektorju, da do naslednje seje pripravi predlog komisije za napredovanje v kateri bo pet stalnih članov in direktor posamezne TOZD. Prav tako so naročili kadrovskemu sektorju, da imenuje strokovno komisijo, ki bo na enak način pripravila tudi teze za napredovanje srednje strokovnega kadra.

Poročilo o rednem in izrednem šolanju so vzeli na znanje brez pripomb.

V nadaljevanju seje so obravnavali posamezne prošnje zlasti za študijske ugodnosti. O rešitvah teh prošnji bodo prizadeti obveščeni pismeno.

Predlog finančnega plana izobraževanja za naslednje leto so sprejeli z naslednjimi priporočili:

- finančna sredstva je treba voditi tako, da bo iz poslovnih poročil razvidna poraba po posameznih pozicijah, kar bo odbor obravnaval,
- finančna sredstva je treba gospodarsko koristiti in sicer tako, da se posamezne izobraževalne akcije izvedejo šele na podlagi naročil in predkalkulacij,
- finančna sredstva je treba uporabljati v skladu z obstoječimi pravilniki in samoupravnimi sporazumi,

- v zvezi z odobravanjem rednega, zlasti pa izrednega šolanja naj odbori za medsebojne odnose in kadre v TOZD predloge obratovodstev in direktorjev TOZD predložijo kadrovskemu sektorju, ki jih bo posredoval odboru za kadre pri DSZ, da jih uskladi in sprejme,
- za strokovne ekurzije je odbor namenil v prihodnjem letu 50.000 dinarjev s tem, da bo posamezne ekurzije odobral potem ko se bo prepričal o upravičenosti in da bo lahko proporcionalno dodeljeval prispevke.

Predlog financiranja dejavnosti izobraževanja v železarsko izobraževalnem centru so sprejeli in potrdili z naslednjimi pripombami:

- naročili so kadrovskemu sektorju, da v okviru spremenjenih prispevnih stopenj samostojno ukrepa, mora pa na naslednji seji odbora poročati, za koliko se je spremenila predlagana ura obračuna,
- ure se bodo obračunavale le tedaj, če je predloženo predhodno naročilo in predkalkulacija preko kadrovskega sektorja,
- ure v večernem oddelku TSS se obračunavajo v fiksnem znesku 35 dinarjev in ne v pavšalnem kot je bilo doslej,
- kadrovski sektor mora urediti višino prispevka za učence ŽIC na praktičnem delu v Železarni in tako

korigirano vsoto predložiti odboru za medsebojne odnose in kadre v TOZD.

- sprejeli so predlog vodstva ŽIC in odobrili regresiranje toplega obroka za učence PKMES in SMD s tem, da so delovni enoti družbene prehrane naročili, da ne sme pri tem delati nobenih izjem.

Sprejeli so teze za izdelavo pravilnika o napredovanju višjega in visoko strokovnega kadra s tem, da so posredovali še odboru za medsebojne odnose in kadre v TOZD, da ga pregledajo in svoje pripombe posredujejo kadrovskemu sektorju. V zvezi s tem so naročili kadrovskemu sektorju, da do naslednje seje pripravi predlog komisije za napredovanje v kateri bo pet stalnih članov in direktor posamezne TOZD. Prav tako so naročili kadrovskemu sektorju, da imenuje strokovno komisijo, ki bo na enak način pripravila tudi teze za napredovanje srednje strokovnega kadra.

Poročilo o rednem in izrednem šolanju so vzeli na znanje brez pripomb.

V nadaljevanju seje so obravnavali posamezne prošnje zlasti za študijske ugodnosti. O rešitvah teh prošnji bodo prizadeti obveščeni pismeno.

3. seja odbora za nagrajevanje TOZD Hladna predelava

Odbor za nagrajevanje v TOZD Hladna predelava je imel v ponedeljek, dne 17. decembra svojo tretjo sejo. Dnevni red seje je obsegal obravnavo formiranja osebnih dohodkov v treh mesecih ter reševanje vlog, ki jih je odbor prejel v zadnjem času.

O formiranju osebnega dohodka je poročal direktor TOZD, dipl. inž. Franc Vičar. Iz poročila je bilo razvidno, da je TOZD Hladna predelava v mesecu septembru s 188,5 urami formirala poprečni osebni dohodek v višini 2230,- din na osebo, v mesecu oktobru s 193,1 ur poprečni osebni dohodek 2302,- din na osebo ter v novembru s 197,4 urami 2376,- din na osebo. Ti podatki kažejo, da je osebni dohodek v obratih TOZD Hladna predelava v rahlem porastu in noben obrat pri formiranju osebnega dohodka bistveno ne odstopa.

Predsednik odbora, tov. Klemenc, je opozoril odbor tudi na sklep delavskega sveta TOZD Hladna predelava, ki se nanaša na nujnost spremembe stimulacije v tem smislu, da se poleg količine upošteva tudi kvaliteto. V zvezi s tem je bil odbor mnenja, da v kolikor se ne bi pristo-

pilo k reševanju tega problema v okviru Železarne, bi skušali najti rešitev v okviru TOZD Hladne predelave.

Odbor je obravnaval tudi vloge obratovodstev in nekaterim sodelavcem priznal stimulacijski dodatek.

Ob sklopu seje so se dogovorili, da se bo v bodoče odbor za dohodek sestajal redno mesečno, isti dan, kot bo imel sejo odbor za dohodek in nagrajevanje Železarne.

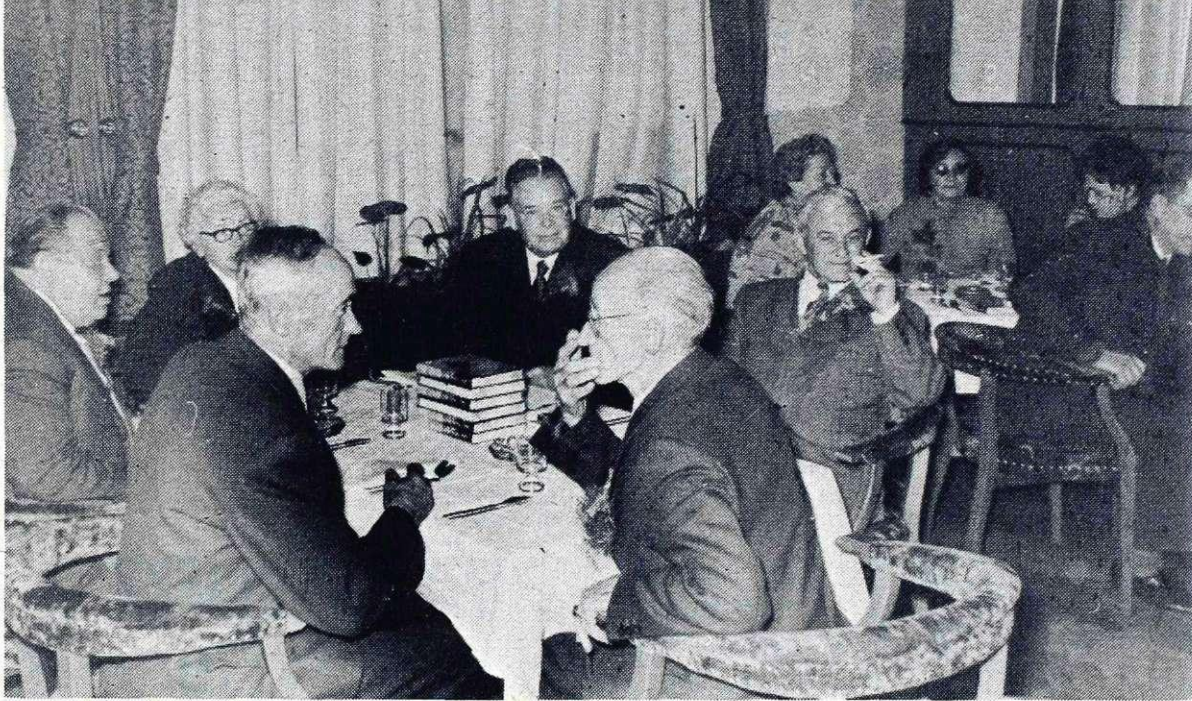
Železarski globus

BRAZILIJA

Brazilske železarske strokovnjake računajo, da bodo do leta 1980 investirali 4,5 milijarde dolarjev, da bi povečali proizvodnjo železarske industrije. Tudi tuje železarske družbe si prizadevajo, da bi investirale v železarstvo Brazilijske Amerike. Železarska družba U.S. Steel, Japonska Nippon Steel in brazilska Siderbras bodo do konca leta 1980 zgradile novo železarno z letno proizvodno zmogljivostjo 12 milij. ton surovega jekla. Investicijski stroški bodo znašali tri milijarde dolarjev.

BRAZILIJA

Brazilska železarska industrija je v zadnjem času postala zanimiva za zahodnonemške, japonske, francoske in ameriške železarske družbe. Tako bodo različne družbe iz teh držav investirale dva velika projekta v Braziliji. V kraju Juiz de Fora v državi Minas Gerais bodo zgradili železarno, katere investicijski stroški bodo znašali 580 milijonov dolarjev. V isti državi pa planirajo še izgradnjo železarne z letno proizvodno zmogljivostjo 4 milij. ton surovega jekla, investirali pa bodo 1,2 milijarde dolarjev.

Letos so se prvič srečali povojni upokojeanci skupnih služb

5. seja odbora za splošne zadeve in informiranje

Predsednik odbora za splošne zadeve in informiranje Maks Klinar je sklical 5. sejo odbora v sredo, 12. decembra. Na seji so obravnavali naslednja vprašanja in zadeve:

1. Pregledali so sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so sklepi izvršeni, razen enega, ki pa je predmet razprave te seje.

2. Vzeli so na znanje problematiko oddelka NOB in delavskega gibanja pri tehničnem muzeju Železarne in sprejeli program za naslednje leto.

3. Zvezi združenj borcev NOB občine Jesenice so prispevali 5.000 dinarjev finančne pomoči, ki jo bodo rabili za kritje stroškov pri poplavi borcev NOB.

4. Odobrili so nadaljnjih 12 službenih potovanj v zamejstvo. Veliko teh potovanj je zaradi nove hladne valjarne, ostala potovanja pa so komercialnega značaja in le nekaj potovanj je zaradi reševanja tehničnih vprašanj.

5. Za 12 že opravljenih službenih potovanj v zamejstvo so sprejeli

potna poročila in ugotovili, da so bila vsa potovanja uspešna in koristna za Železarno, zato so jih sprejeli brez pripomb.

6. Reševali so tekoče zadeve in vloge in med drugim rešili oziroma sklenili naslednje:

- vsak nov telefonski priključek v stanovanjih bo odobral odbor, naročnik za odobren priključek bo Železarna, ki bo imela tudi razpolagalno pravico,
- od 1. januarja dalje prenehajo sedanji upravičenci vsa nadomestila za telefonsko najemnino,
- odboru za pohod po poteh partizanske ljubljenice so odobrili 1.500 dinarjev finančne pomoči,
- združenju borcev NOV Javornik-Koroška Bela so odobrili, da v Železarni razmnožijo brezplačno bilten za kurirski smuk.

6. seja odbora za kadre in medsebojna razmerja v TOZD Talilnice

V ponedeljek, 17. decembra, je predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja Stanko Podobnik sklical 6. redno sejo, na kateri so obravnavali sklepe prejšnje seje in ugotovili, da so bili vsi izvršeni.

Odbor je obravnaval tudi kadrovske poročila za mesec november in ga potrdil. Ugotovil je, da je še vedno eden od vzrokov boljšega kadrovanja oziroma odhoda delavcev v pomanjkanju ustreznih stanovanj. Mnenja so bili, da naj v bodoče ostane za graditev stanovanj vsaj isti prispevek od bruto osebnih dohodkov kot v letošnjem letu.

Obravnavali so tudi nekatere kadrovske spremembe, oziroma razporeditve in preložitve delavcev ter vloge za ponovni sprejem in dve opovedi delovnega razmerja.

Odbor je potrdil predlog kadrovske službe, da se sprejme začasno v

obrat martinarne 6—8 delavcev, po poklicu peskarjev iz podjetja KOVINAR, katere naj se zaposli na delovnih mestih po predlogu vodstva obrata.

Obravnavali so tudi delovna mesta, na katerih so zaposleni upokojeanci. Sklenili so, da se upošteva predlog sindikalne organizacije TOZD in službe za varstvo pri delu, da se lahko ponovno zaposlijo v TOZD Talilnice upokojeanci, ki so stari manj kot 65 let in ki zdravstveno ustrezajo za delovna mesta, na katerih ni priznan beneficijarni delovni staž.

Odbor je odobril dvema delavcema iz plavža po štiri ure izredno plačanega dopusta v primeru popoldanske dneve, ker obiskujeta tečaj za gasilske podčastnike, ki bo trajal od 4. decembra 1973 do 10. marca 1974.

D. M.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD valjarne

JAVORNIK I — 24. novembra je imela sestanek SDS Markelj Franc na lahkem progah. V oktobru je bil kljub težavam plan dosežen s 114,3 odstotka, na vroče valjano. Vodja SDS opozarja delavce na večjo odgovornost pri valjanju in rezanju profilov in prav tako tudi glede rezervnih delov. Plan za mesec november bo izpolnjen v kolikor ne bodo imeli večjih težav zaradi redukcije električne energije. K osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti niso imeli pripomb. Vprašujejo, kje so merila za tako velik porast cen. Čimpreje je treba urediti ograjo od prejšnjega vratarja do železniške postaje, da bi onemogočili nedovoljene predčasne odhode delavcev s podjetja.

VALJARNA ZICE — SDS Klinar je imela sestanek 3. decembra. S proizvodnjo po količini niso bili povsem zadovoljni, doseženi izplen pa je bil zelo dober. Da bi dosegli še boljše rezultate je treba zmanjšati zastoj pri prestavljanju. Preveč je presledkov pri izvlačenju peči, sicer pa se je treba prizadevati za zmanjšanje vseh zastojev. Ob pregledu zvišanja in znižanja stroškov ugotavljajo, da precejšnjo postavko predstavlja žica za vezavo. Žica je treba bolj racionalno uporabljati, ugotavljajo pa tudi, da večkrat ne ustreza, ker je pretirna. Za povezovanje izmečka ne bi smeli uporabljati celih kolobarjev žice, ampak ostanke od navijalcev in iz rampe. Valjavci želijo, oziroma predlagajo, da bi dobili še ene hlače, ker je med delovnim procesom veliko možnosti, da se delovne obleke raztrgajo ali zažgejo.

4 ŽELEZAR

ADJUSTAŽA BLUMING — ERJAVEC

SDS je bil 26. novembra. Plan v oktobru ni bil izpolnjen, razen tega pa ugotavljajo, da so delavci dolžni skrbeti, da ne bo prevelikih odstopanj med posameznimi izmenami. Izplen je boljši ter je pri blumih celo večji od planiranega, nižji pa je pri slabih za valjarno 2400. Vzroke je treba iskati v večjem številu jeklarskih napak, in morajo precejšnje količine slabov očistiti stoodstotno. Imajo nove garderobe, več pozornosti pa bo treba posvetiti prihajanju delavcev na delovna mesta oziroma zapuščenju delovnih mest. Dosledno je treba upoštevati časovna navodila o uporabi novih garderob. Precej pripomb so imeli zaradi tople vode. Vodja oddelka je povedal, da bodo ogrevanje vode v novih garderobah čimpreje uredili. Pritožujejo se tudi zaradi razdeljevanja toplih obrokov v kantinah, in menijo, da ima vsaka kantinka drugačen kriterij pri razdeljevanju hrane. Poslabšala se je tudi kakovost toplih obrokov, na malico pa je treba včasih čakati v vrsti od 20 do 30 minut.

JAVORNIK I — 10. decembra je imela sestanek SDS Benedičič. Navzočim članom SDS je bila posredovana informacija o izpolnjevanju proizvodnih nalog v oktobru in novembru. Pregledali so tudi sklepe, sprejete na 4. in 5. seji delavskega sveta TOZD Valjarn, ter sklepe seje komisije za kadre, osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarn ter sklepe sprejete na sejah odborov za kadre in medsebojne odnose ter za gospodarstvo.

VALJARNA ZICE — 7. 11. in 14. decembra so se sestale SDS Vilman in Koren. SDS Vilman je 7. decembra razpravljala o osnutku statuta TOZD Valjarne. Prisotnih je bilo 28 delavcev, osnutek statuta pa je bil sprejet brez pripomb.

14. decembra je SDS Vilman razpravljala o proizvodni problematiki. Pogovarjali so se o ukrepih za izboljšanje izplena pri valjanju VAC žice in patentne žice. Beseda je tekla o delu med novoletnimi prazniki in predlagajo, da naj bi prenehali z delom 31. decembra ob 14. uri in spet začeli z delom 2. januarja 1974.

SDS Koren je prav tako razpravljala o izpolnjevanju proizvodnega načrta v oktobru in novembru. Plan je bil presežen kljub zastojem na ogrevni peči. Razpravljali so še o osnutku statuta TOZD Valjarne ter o dodatku samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v železarno Jesenice. K osnutku tega sporazuma so imeli tudi pripombo.

TOZD talilnice

PLAVŽ — 11., 12. in 13. decembra so samoupravne delovne skupine na aglomeraciji, v rudarni ter pri pečeh in v kamnolomu Trebež obravnavale osnutek statuta TOZD Talilnice. Na vseh sestankih so se strinjali s predlaganimi kandidati za delavski svet Slovenske železarne in z dodatkom samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v železarno Jesenice.

SDS je bila posredovana tudi informacija o omejitvah električne energije. SDS Jančič v kamnolomu Trebež je opozorila na nekatere primere, ko delavci ne prijavljajo pravočasno poškodb na delovnih mestih in jih zato služba za varstvo pri delu ne upošteva. Razpravljali so še o nekaterih problemih, ki nastajajo pri proizvodnji dolomita.

ELEKTROJEKLARNA — 11., 12. in 14. decembra so se sestale SDS Panič—Sovič, Mušič in na II. izmeni. Na vseh sestankih so obravnavali osnutek statuta TOZD Talilnice in volili delegate v delavski svet Slovenske železarne. Obravnavan je bil tudi dodatek k samoupravnemu sporazumu o združitvi TOZD v železarno Jesenice.

SDS Panič—Sovič sta razen tega obširneje razpravljali o omejitvah električne energije ter o razmerah v higienskih prostorih. Seznanjeni so bili z obvestilom, da bo nekaj negorljivih delovnih oblek nabavljenih v ZDA.

Samoupravne delovne skupine v TOZD Talilnice, so za delegate v delavski svet Slovenske železarne izvolile inž. Alojza Kalana in Antona Avbra. Dodatek samoupravnega sporazuma bodo podpisali: Janko Guzelj, Vinko Pfaifer in Ignac Brkič.

TOZD vzdrževanje, energija in transport

STROJNE DELAVNICE — Od 10. do 13. decembra so imele sestanek SDS: Javorski v delavnici tehnič. Dolžan v kovačnici, v oddelku ključavničarji ter SDS Gartner in Šilar v konstrukcijski delavnici. Na vseh sestankih so obravnavali osnutek statuta TOZD VET, ter dodatek k samoupravnemu sporazumu o združitvi TOZD v železarno. Izvolili so delegate za podpis dodatka k samoupravnemu sporazumu in delegate v delavski svet Slovenske železarne.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Mladim v samskih domovih večjo pomoč

Že večkrat smo zapisali, da mladim v samskih domovih posvečamo premalo pozornosti. Sem in tja se na kakšni seji spregovori nekaj besed o teh problemih, ko pa je treba preiti na razreševanje teh problemov pa nam zmanjka moči.

V samske domove v naši občini se iz leta v leto naseljuje več mladih. Predvsem so to mladi delavci iz drugih krajev naše domovine, ki so si na jesenicah poiskali zaposlitev. V preteklem obdobju smo za mladince naredili odločno premalo, predvsem pri organiziranju smotrnega izkoriščanja prostega časa. Tako te mlade dan za dnem srečujemo v gostinskih lokalih in na Jeseniških ulicah. Poleg tega nimajo urejenih klubskih prostorov za razvedrilo in zabavo v domovih in podobno.

O problemih mladih v samskih domovih so pred kratkim razpravljali tudi člani predsedstva konference mladih delavcev. Sprejeli so sklep, da v tork 25. decembra skličejo problemsko sejo konference mladih delavcev. Na njej bodo obširno spregovorili o problemih mladih v samskih domovih ter o vključevanju teh mladincev v družbeno-politično in kulturno življenje v naši občini. Problemske seje se bodo udeležili tudi predstavniki mladih iz samskih domov in bodo prisotne seznanili z njihovimi problemi, željami in pobudami za bolj organizirano delo v prihodnje. J. R.

V krajevnih skupnostih delajo le trije

Pretekli tork so se pri občinski organizaciji ZMS Jesenice sestali člani komisije za delo mladinskih aktivov v krajevnih skupnostih. Na seji so pregledali in ocenili delo posameznih aktivov v preteklih mesecih. Poleg tega so se menili o organiziranju javne razprave o osnutku statuta občine Jesenice in osnutkih statutov krajevnih skupnosti, v posameznih aktivih. Zavzeli so se, da se mladi aktivno vključijo v razprave o pomembnih dokumentih, predvsem statutu krajevnih skupnosti, kjer mora biti opredeljena tudi vloga mladinskega aktivista.

Torkove seje, ki je bila nedvomno zelo pomembna, so se udeležili le predstavniki treh mladinskih aktivov in sicer iz Rateč, Javornika in Blejske Dobrave. Iz ostalih obstoječih aktivov (Planina pod Golico, Kranjska gora) pa ni bilo nikogar. Omenimo naj še, da ta dva aktivista v zadnjem času slabo delujeta. V ostalih krajevnih skupnostih pa je še vedno čutiti nezainteresiranost mladih in vse kaže, da bo komisija morala bolj učinkovito pristopiti k razreševanju tega problema, ki v sedanjem trenutku prav gotovo ni »v ponosi občinski organizaciji ZM. J. R.

Premalo aktivnosti med mladimi delavci

V četrtek, 13. decembra, je bila seja predsedstva konference mladih delavcev pri občinski organizaciji ZM Jesenice. Poleg članov predsedstva so se seje udeležili tudi predstavniki obstoječih mladinskih aktivov v delovnih organizacijah.

Najprej so razpravljali o nedavnih obiskih članov predsedstva v delovnih organizacijah. Za obiske so se odločili predvsem zato, da ugotovijo in ocenijo kako delujejo mladinski aktivisti. O delu in problemih mladih delavcev so se pogovarjali z vodstvi aktivov in s predstavniki sindikalnih organizacij. Poleg tega so obiskali tudi tiste delovne organizacije, kjer aktivisti še ne obstajajo. Tam so se predvsem menili s predsedniki osnovnih organizacij sindikata o možnostih za ustanovitev aktivov.

Na seji so ugotovili, da delo aktivov še vedno ni dovolj uspešno. Mladi delavci se še vse premalo povezujejo med seboj, vodstva aktivov ne sodelujejo s sindikalnimi in drugimi organizacijami, v aktivih je premalo idejno-političnega dela, obravnavanja prečnih problemov mladih delavcev itd. Člani predsedstva so menili, da bo v prihodnje ravno tem problemom potrebno posvetiti vso pozornost.

Nadalje so se zavzeli, da se čimprej ustanovijo aktiv v vseh tistih delovnih organizacijah, kjer sedaj še ne obstajajo. Še v tem mesecu bodo ponovno obiskali te delovne organizacije in se tam dogovorili z mladimi in člani sindikalnih organizacij o ustanavljanju novih aktivov. J. R.

Seminar klubov OZN v Izoli

Republiška konferenca klubov OZN je organizirala v Izoli seminar za predstavnike občinskih konferenc klubov OZN, ki je trajal tri dni in sicer od 14. do 16. decembra. Tega seminarja sta se udeležila dva predstavnika iz Jesenice.

Glavni del seminarja je bil v soboto. V dopoldanskem delu je govoril tov. Lipošek o Bližnjem vzhodu, predvsem o palestinskem problemu. Pri podrobnejšem prikazu tega problema sta mu pomagala tudi dva palestinska študenta, ki študirata v Ljubljani. S seboj sta prinesla tudi knjižice o palestinski organizaciji Ali-Fateh. Poleg tega je tov. Lipošek spregovoril tudi o vlogi in delovanju neuvrščenih držav in o IV. konferenci neuvrščenih v Alžiru.

Popoldne je imel besedo tov. Danilo Turk, generalni sekretar republiške konference. Govoril je o številu, članstvu in kakovosti organizacij v Sloveniji. Poleg tega je podal tudi poročilo o delovanju republiške konference v preteklem letu.

V nedeljo, zadnji dan seminarja, je bila dopolnilna razširjena seja predsedstva. Na njej so se pogovorili o načrtu dela občinskih konferenc in republiške konference. Ob 13. uri je bil seminar zaključen. Samo Krivic

Mladi na obisku pri graničarjih

Mladi v naši občini bodo tudi letos ob 22. decembru dnevu JLA, obiskali graničarje na karavlah, komisija za SLO je na zadnji seji sestavila program obiskov posameznih karavel. Tako bodo člani mladinskih aktivov in ostali mladinci obiskali danes in jutri vse karavle v občini. Mladi se bodo z graničarji pogovarjali predvsem o boljšem medsebojnem sodelovanju na športnem in kulturnem področju. Želja je, da takšna srečanja postanejo tradicionalna in da zajamejo kar največ mladih iz naše občine kakor tudi graničarjev.

Graničarjem — budnim čuvarjem meja — ob njihovem prazniku naše iskrene čestitke. J. R.

Obvestilo

Tovarniška konferenca Zvez mladine v Železnari je od kupila celovečerno predstavo filma

SUTJESKA

Predstava bo v četrtek 27. decembra ob 17. uri v kinu Radio na Jesenicah. Člani ZMS v Železnari lahko brezplačne vstopnice dvignejo pri predsednikih konferenc ZM v temelnih organizacijah združenega dela.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

V prihodnjih šestih letih bodo v tej državi porabili 6,2 milijarde dolarjev za raziskovanje in izkoriščanje rezerv nafte in zemeljskega plina ob britanskih obalah. Predvidevajo, da bodo zgradili 1600 km dolg naftovod od škotske obale v notranjost. Po tem naftovodu bodo transportirali nafto, ki jo bodo načrpali v Severnem morju pred škotsko obalo.

ARGENTINA

Argentinski železarski strokovnjaki predvidevajo, da bodo do leta 1980 argentinske železarne proizvedle letno 10. milij. ton surovega jekla. Ko pa bodo dosegli to številko, jim v glavnem ne bo treba več upoštevati železarskih izdelkov iz drugih držav.

obrambna vzgoja — obrambna vzgoja —

Vrste bojnih strupov

1

Velik napredek v tehnologiji in kemiji je vplival tudi na izpopolnjevanje bojnih strupov. Velešile tekmujejo med seboj na področju raziskav novih vrst strupov, njihove uporabe, reševanja problemov zaščite pred njimi in njihove detekcije, za kar porabijo velike vsote denarja. Kot rezultat tega so v povojnem času proizvedeni novi bojni strupi, ki so po strupenosti 50- do 1000-krat nevarnejši od klasičnih.

Dalje, nobena tajnost ni, da velesile in tudi druge dežele razpolagajo z velikimi rezervami bojnih strupov. Piše se odprto o možnostih njihove uporabe v vojni ne glede na vse mednarodne pravne predpise in moralne norme.

Če upoštevamo izredno visoko strupenost sodobnih bojnih strupov, njihovo hitro delovanje in možnosti množične uporabe, moramo ugotoviti, da predstavljajo veliko nevarnost za žive organizme, še predvsem za ljudi. Tako je tudi razumljiva prizadevnost velesil za izpopolnjevanje te vrste orožja in zaščite pred njim.

Razvrstitev bojnih strupov

Bojni strupi se načelno razvrščajo v tri skupine, in sicer:

1. po učinku, ki se z njimi doseže
2. glede na trajanje njihovega zadrževanja
3. po njihovem toksičnem delovanju

Prva skupina pa se deli na tri podskupine, in sicer:

- a) na bojne strupe, s katerimi se doseže hitra smrt pri ljudeh. Med te predvsem spadajo naslednji: sarin, fozgen, difozgen in cianovodikova kislina,
- b) na bojne strupe, s katerimi se začasno onesposobijo ljudje oziroma kontaminirajo zemljišče, objekti, oprema in druge dobrine. Sem spadajo: soman, tabun, VX, iperit, luizit, azotni iperit in psihični bojni strupi,
- c) na bojne strupe, ki le dražijo in utrujajo. Sem spadajo kloracefen in adamsit.

Glede na trajanje zadrževanja delimo bojne strupe v:

- a) dolgotrajne
- b) kratkotrajne
- c) vmesne

Dolgotrajni bojni strupi se zadržujejo na zemljišču in predmetih od nekoliko ur do nekoliko dni. V to skupino sodijo: iperit, luizit, azotni iperit in VX.

Zadrževanje kratkotrajnih bojnih strupov traja od nekoliko minut do nekoliko ur. V to skupino spadajo: klorcijan, fozgen, difozgen, cianovodikova kislina, adamsit in kloracetofenon.

V skupino vmesnih bojnih strupov pa spadajo: sarin, soman, tabun in psihični bojni strupi.

Najpomembnejša je razvrstitev bojnih strupov glede na njihove toksične lastnosti delovanja. Po tem načelu jih delimo na:

- a) živčne bojne strupe, sarin, soman, tabun, VX,
- b) mehurjence — iperit, azotni iperit, luizit,
- c) dušljivce — fozgen, difozgen,
- d) krvne bojne strupe — klorcijan, cianovodikova kislina,
- e) dražljivce — adamsit, kloracetofenon,
- f) psihične bojne strupe — LSD, psilocibin, meskalin.

ZIVČNI BOJNI STRUPI

Osnovne lastnosti delovanja:

Živčni bojni strupi prodirajo v organizem zelo hitro in to po vseh možnih poteh:

- z vdihavanjem
- skozi kožo in sluznico
- po oporabi za prebavo (z uživanjem kontaminirane hrane in vode)
- skozi rane

Toksičnost bojnih strupov te vrste je do 1000-krat večja v primerjavi s klasičnimi. Dovolj so le 2–3 kapljice na koži in če se hitro ne ukrepa, nastopi pri kontaminiranem smrt.

Ti strupi prodirajo tudi skozi obleko. V dotiku s kožo ali sluznico ne povzročajo nikakršnih sprememb ali znakov, ki bi nas opozorili na njihovo prisotnost. Imajo lastnost, da se v organizmu akumulirajo. Človek je lahko večkrat izpostavljen le majhnim koncentracijam pa bo vendar prišlo do težke zastrupitve.

Živčni bojni strupi so brezbarvne tekočine. Soman in tabun imata slab duh, vendar ju po njem ne moremo pravočasno odkriti, kar se začuti le pri smrtonosni koncentraciji.

Delovanja na organizem:

Delujejo tako, da v organizmu blokirajo predvsem holinesteraze. Fiziološka vloga holinesteraze v organizmu je v tem, da omogoči hidrolizo acetilholina, ki se pa osvobaja v organizmu v pogojih normalnih nervnih impulsov. Če pride do blokiranja holinesteraze se ustvarijo pogoji za povečanje acetilholina. Če aktivnost holinesteraze pade na 20 % njene aktivnosti, naglo nastopijo znaki zastrupitve.

(Nadaljevanje sledi)

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Uresničevanje delegatskih razmerij

(Iz Teoretične priloge Komunist — 4. 6. 1973)

Cilj uvajanja delegatskega sistema je z vsebinskega vidika nedvomno predvsem v tem, da utrdi vodilno vlogo delavskega razreda pri izvrševanju funkcij politične oblasti in pri samoupravljanju. Razredni značaj oblasti na današnji razvojni stopnji naše samoupravne družbe, ki je bil, določneje kot doslej, formuliran v ustavnih amandmajih leta 1971, se bo lahko uresničeval v praksi predvsem skozi delegatska razmerja in delegatski sistem.

Vodilno vlogo delavskega razreda in uveljavljanja njegovih interesov bo lahko zagotavljal takšen delegatski sistem, kjer bodo delegati delovnih in drugih samoupravnih skupnosti ostali v sredini, ki jih delegira, in se ne bodo pretvorili v profesionalne poslance. Tako jim bo mogoče v skupščinah izražati resnične interese svoje samoupravne baze, v kateri delajo in živijo.

Na ta način bo šele v celoti uresničeno tudi družbenoekonomsko bistvo ustavnih sprememb, namreč, da naj delavski razred oz. delovni ljudje upravljajo s celotno družbeno reprodukcijo, ne pa samo z delom sredstev, ki se trošijo v delovnih organizacijah.

V zvezi z uresničevanjem delegatskega sistema je aktualnih več vprašanj.

Eno centralnih vprašanj je prav gotovo vprašanje, kako zagotoviti stalen delovni odnos, stalno delovno povezanost delegatov, ki bodo odločali v skupščinah (in v drugih samoupravnih telesih, saj se delegatski sistem ne uvaža samo v skupščinski sistem), z njihovo — družbeno bazo. Kako naj bo samoupravna baza (to je delovne skupnosti oz. druge samoupravne skupnosti in občani, ki delegirajo delegate) nenehno prisotna pri odločanju na vseh družbenih ravneh od občine do federacije, ne pa da bo odločala neka osamosvojena in zbirokratizirana skupina delegatov.

Gre torej za vprašanje, kako onemogočiti odtujevanje »elegancije od samoupravne družbene baze in preprečiti njihovo birokratizacijo.

Ta navezanost nikakor ni nerealna. Če so določeni pojavi odtujitve od delovnih kolektivov opazni pri delavskih svetih, bo to mogoče tudi pri delegacijah, ki bodo neke vrste delavski sveti za zadeve, o katerih se odloča v skupščinah.

Preprečiti to nevarnost bo ena najpomembnejših nalog. Kajti, če bodo delegacije postale od baze odtujeni organizmi in bodo na svoj način samo povečale posredniško demokracijo, potem bi z delegatskim sistemom ne dosegli drugega kot samo novo ime za stare odnose: za delovne ljudi in občane ni bistveno, ali tistega, ki se obnaša kot od njih osamosvojen predstavnik, imenujejo odbornik, poslanec ali delegat.

Gledano s tega zornega kota je upravičeno govoriti o delegatskih odnosih in o delegatskem sistemu. Cilj delegatskega sistema, ki ga sedaj uvajamo, je namreč dejanska uveljavitev delegatskih odnosov, ki se v dosedajni praksi niso uveljavili dovolj, čeprav so po ustavi tudi poslanci morali biti s svojimi poslanci v stalnih delovnih stikih, kar je bistvo delegatskih odnosov.

Nadaljnji dve vprašanji v zvezi z uresničevanjem delegatskega sistema sta vprašanja, kako doseči usklajevanje parcialnih oziroma lokalnih interesov, ki se bodo prek posameznih delegacij izražali v skupščini, in pa kako realizirati družbeno odgovornost delegacij oziroma posameznih delegatov. Oboje bo izrednega pomena za uveljavitev delegatskega sistema, če naj bo delegatski sistem učinkovitejši in uspešnejši od dosedanjih ureditev skupščinskega sistema.

Določeno vlogo usklajevanja parcialnih interesov naj bi po prvih predlogih tež za spremembo ustave imel nov politično-izvršni svet skupščine. Glede položaja tega organa vzbuja med drugim določene pomisleke rešitev, naj bi politično-izvršni organ usklajeval interese samoupravnih delegatskih zborov skupščine. Nadalje je vprašanje, ali je primerno, da naj bi ta organ hkrati opravljal politično-izvršno funkcijo za skupščino in hkrati o določenih vprašanjih enakopravno odločal s samoupravnimi zbori skupščine. Težko sta namreč združljivi načelo odgovornosti skupščini za opravljanje politično-izvršne funkcije in položaj enakopravnega zbora te skupščine, v odnosu do katere naj se ta odgovornost uresničuje. Vprašanje je

tudi, če je s stališča načela skupščinske vladavine primerno politično-izvršni organ skupščine voliti neposredno, namesto da ta organ izhaja iz skupščine, ki je tudi odgovoren.

Končno je treba z uveljavljanjem delegatskega sistema oziroma delegatskih odnosov najtesneje povezati delovanje subjektivnih sil, t. j. vseh družbeno-političnih organizacij na čelu z zvezo komunistov.

Kot pravi tovarš Kardelj, bi bilo napačno predpostavljati, da bo že spontano delovanje delegacij samo po sebi zagotavljalo, da bodo skupščine odločale učinkovito in napredno. Brez aktivnega delovanja zlasti ZK, SZDL in sindikatov ne bo mogoče uspešno reševati prej omenjenih treh (in še druga) problemskih področij, to je preprečiti odtujitev delegacij od družbene baze in njihovo birokratizacijo, zagotavljanje sinteze parcialnih interesov in uresničevanje družbene odgovornosti.

Vendar pa ne poudirajmo delegatskega sistema kakršnakoli aktivnost družbenopolitičnih organizacij. Ohranjanje forumskega dela v družbenopolitičnih organizacijah lahko spremeni delegatski sistem v njegovo nasprotje, to je v čisto posredniško institucijo demokracije.

Končno pa bodo družbenopolitične organizacije morale biti predvsem pobudnik in organizator družbene aktivnosti delegacij, ne pa tista sila, ki bi sama delovala namesto delegacij oziroma bi bile delegacije zgolj formalni izvrševalci sklepov, ki bi bili sprejeti zunaj njih.

Sedaj, ko je prodrla spoznanje, da ZK ne more biti pasivni in nevtralni spremljevalec družbenih dogajanj, ampak da ima ne samo pravico, ampak tudi dolžnost »vmešavati se v družbene procese, ker s tem uresničuje svojo zgodovinsko odgovornost kot avantgarda delavskega razreda, kaj lahko pride do pojavov prilastanja oblasti oz. operativnega odločanja namesto idejno-političnega delovanja. Tovarš Tito je na nedavnem zboru federacije dejal, da morajo komunisti delovati kot notranja moč družbenega razvoja, torej ne mimo samoupravljanja in delavskega razreda, temveč v vseh oblikah njenega organiziranja, v organih samoupravljanja in družbenopolitičnih skupnostih itd.

To je nujno izhodišče delovanja družbenopolitičnih organizacij pri uveljavljanju delegatskih odnosov oziroma delegatskega sistema.

IVAN KRISTAN

ŽELEZAR 5

Novice iz sindikalnih organizacij

1. SEJA DELEGACIJE SINDIKATA TOZD VALJARN

Predsednik OO sindikata TOZD Valjarn tov. Hostnik Miha je za 27. november sklical prvo sejo delegacije osnovne organizacije TOZD Valjarn. Ob ugotavljanju navzočnosti na prvi seji so ugotovili, da nekateri člani niso dosledni pri izpolnjevanju zaupane naloge. Sprejeli so sklep, da bodo člani delegacije klicali na odgovornost oziroma jih bodo sindikalni odbori v obratih opozorili na večjo resnost pri delu.

V nadaljevanju se je predsednik

tov. Hostnik povedal, da letos ni bil

v celoti izkoriščen sklad za gradnjo

stanovanj. Zanima jih v katere

načene bo denar uporabljen, ker

istočasno ugotavljajo, da gradimo

prenamalo stanovanj. Predsednik o

snovne organizacije sindikata je

pristotne seznanil s sklepi zadnje

seje osnovne organizacije sindikata

TOZD Valjarn, ker se mora tudi

delegacija zavzemati za njihovo iz

polnjevanje.

V drugem delu se je tov. Zupan

obširneje obrazložil delegatski si

stem, ki ga uvajamo. Da bi dosledno

izpolnjevali naloge in interese te

meljne organizacije združenega dela

se mora delegacija kot celota dobro

organizirati. Naloga predsednika

delegacije in predsednika osnovne

organizacije sindikata TOZD je, da

prapravit čim več ustreznih infor

macij, s katerimi mora razpolagati

delegacija. Delegacija se mora zave

dati, da zastopa skoraj tisoč ljudi in

zato naloge ni lahka. Člani delegaci

je morajo biti učinkoviti tudi v borbi

menj, ki jih je treba vsestransko

zaostri. Sindikat ne pomeni samo

izlet ali ozimnica. Ljudje morajo

delovanje sindikata občutiti pri

izpolnjevanju ustreznih načel in pri

kreiranju politike osnovane na

postenosti ter napredku. Potem ne

bo več vprašanj zakaj imamo

sindikato? K vsemu temu lahko

največ prispeva osnovna organiza

cija sindikata TOZD, ki tesno

sodeluje z ostalimi organi.

Ob koncu se je predsednik tov.

Hostnik posredoval še sklepe, ki so

bili sprejeti v posameznih obratih.

Tako so na primer v valjarni 2400

predlagali ukinitve druge do četrte

plačilne skupine, ker delavci s temi

plačilnimi skupinami najbolj obču

tijo draginjo. Tudi v obratu Javor

nik I so člani sindikata obširneje

razpravljali o porabi življenjskih

stroškov s pripombo, da investicije

preveč bremenijo naše osebne do

hodke. V valjarni 2400 bodo na

prvem sestanku sindikalnega odbora

predlagali novega člana v delegacijo

sindikata pri tovarniški konferenci.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK

V torek, 4. decembra, je bila na Javorniku 15. redna seja sindikalnega odbora adjustaže štekel Javornik. Predsednik sindikalnega odbora tov. Leharič je govoril o novem načinu poslovanja kantine, ki ga uvajamo s 1. januarjem 1974. Predvideno je, da bo na Javorniku urejena enotna kantina. Za tem je bil sindikalni odbor seznanjen s predlogom konference sindikata kovinarjev in energetike v naši občini. Sprejet je bil sklep o organiziranju poslovnega večera za upokojene sodelavce v zgornjih prostorih Kazine. Člani odbora so se strinjali s predlogom, da ob novoletnih praznikih tov. Obid

obišče delavce, ki dalj časa bolujejo in jim izroči tudi darila. Razpravljali so še o izgradnji nove hladne valjarne ter o uvajanju proizvodnje vratnih podbojev. Ob koncu se je o delu komisije za športno dejavnost poročal referent in povedal, da so sestavili ekipo za odbojko, ki je že imela prvo tekmovalno.

6. SEJA OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA TOZD HLADNA PREDELAVA

Predsednik osnovne organizacije sindikata TOZD Hladna predelava tov. Pestotnik je za torek 27. novembra sklical 6. redno sejo. Na dnevnem redu se je bila razprava o predvideni reorganizaciji sindikata. Osnovna organizacija sindikata TOZD Hladna predelava se je strinjala s predlogom, ki ga ji je posredoval občinski sindikalni svet, da se vključi v občinsko konferenco sindikata industrije in energetike.

Skladno s sklepom sprejetim na četrti konferenci sindikata Slovenije, da se mladina vključi v sindikalne organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela v obliki samostojnih aktivov, se je osnovna organizacija sindikata TOZD Hladna predelava strinjala s predlogom. V začetku prihodnjega leta bodo imeli delovne konference na katerih bodo ustanovljeni aktivni mladih delavcev. Sindikalni odbor v obratu predlaga spremembo in sicer, da bi v prihodnje imeli dva sindikalna odbora ločeno za hladno valjarno in žičarno. S predlogom se strinja tudi tovarniška konferenca sindikata. Predlog reorganizacije bo pripravil sedanjí sindikalni odbor.

V nadaljevanju se so razpravljali o predlogih kandidatov za člane komisije za novatorstvo in racionalizatorstvo pri delavskem svetu TOZD Hladna predelava. Predloge bodo zbrali iz posameznih obratov in jih nato posredovali delavskemu svetu TOZD Hladna predelava v potrditev.

Ob koncu se je razpravljalo še o individualnih gradnjah ter o posojilih, ki jih nudi Železarna delavcem.

Osnova organizacija sindikata meni, da sedanji način delitve posojil ne ustreza, ker ne upošteva dveh ali več družinskih članov, ki so zaposleni v Železarni. Prek tovarniške konference sindikata Železarne bodo predlagali odboru za življenjske pogoje pri delavskem svetu Železarne da pripravi nov bolj ustrezen način za odobranje posojil za individualne gradnje.

Osnovna organizacija sindikata TOZD Hladna predelava tudi vztraja pri predlogu, da se nov način delitve malic v kantinah razdeli na dva topla in en mrzli obrok hrane ter se ne strinja s predlogom odbora za življenjske pogoje, da bi uvedli samo en topli in en mrzli obrok hrane. Zaradi preobremenjenosti sedanjega predsednika komisije za kadrovska vprašanja Mira Laha, so sprejeli sklep o imenovanju Jožeta Klička za novega predsednika komisije. Dosedanji predsednik pa bo njegov namestnik.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL BELA

Tretja seja sindikalnega odbora je bila 25. novembra. Predsednik sindikalnega odbora tov. Nikolč je seznanil člane z gradivom seje delavskega sveta TOZD Valjarne. Sindikalni odbor je bil za tem seznanjen

tudi z delom posameznih komisij ter z investicijskim načrtom za izgradnjo nove hladne valjarne. Sodelavki Kristini Intihar so odobrili denarno pomoč, ker že dalj časa boluje. Za novega člana osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne so predlagali sodelavca Ibra Mujanovića. Člani odbora so razpravljali o predlogu sprememb za poslovanje kantine ter o nabavi ozimnice prek sindikalne organizacije.

STROJNO VZDRŽEVANJE

Sedma seja sindikalnega odbora je bila 13. decembra. Najprej so pregledali nekaj sklepov sprejetih na zadnji seji in zahtevali od delavskega sveta TOZD VET odgovor k pripombam na osnutke načel za kadrovanje in napredovanje v TOZD VET. Odgovor zahtevalo tudi zato, ker samoupravne delovne skupine niso prejele odgovora na posredovane pripombe.

Sindikalni odbor bo na prihodnji seji razpravljal o stanovanjski problematiki. Poslušali so informacijo o delitvi denarne pomoči članom kolektiva. V nadaljevanju se je bilo rečeno, da bodo ustanovili komisijo za kadrovska vprašanja, v januarju pa sklicali članski sestanek, na katerem bodo podelili nagrade in priznanja za dosežene uspehe na področju športa in rekreacije.

Sindikalni odbor ugotavlja, da vedno več gradiva prihaja na sestanke SDS. Gradivo, ki ga je treba obravnavati na sestankih SDS kasni, tako da so roki za razprave vedno krajši. Zato so večkrat tudi sklepi neustrezni ali pa sploh ni pripomb. Na prihodnjem sestanku bodo sprejeli program dela za leto 1974, kjer bodo določene naloge in vsebovani problemi, ki nastajajo pri delu. O programu bodo spregovorili na že omenjenem članskem sestanku.

Z organizacijo športne in rekreacijske dejavnosti niso zadovoljni. Udeležba na tekmovanjih je dobra, lahko pa bi bila še boljša, če bi bili roki posameznih tekmovanj bolj razporejeni. Poročilo je posredoval tudi referent za kulturni in prostovolni delavstvo. Menijo, da bi morali varčevati pri izletih in predlagajo naj bi se manjši oddelki med seboj pogovorili. Ob novoletnih praznikih bodo obiskali sodelavce, ki dalj časa bolujejo in prav tako družine sodelavcev, ki so umrli med letom.

ADJUSTAŽA BLUMING

10. seja sindikalnega odbora je bila 23. novembra. Najprej so se dogovorili o obisku delavcev, ki dalj časa bolujejo. Obiskali naj bi jih ob prazniku republike in v okviru možnosti tudi obdarovali. Sodelavko Jerco Zvan so imenovali v odbor ZB pri osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarne. Analizirali so delo samoupravnih delovnih skupin in ugotovili, da se sestajajo mesečno enkrat. Obravnavajo obratno problematiko ter probleme delavcev. Se posebej so obravnavali stanovanjsko vprašanje sodelavca Andrejeviča. V tej zadevi naj bi tovarniška konferenca sindikata posredovala pri pristojni službi, da bi čimprej rešili problem njihovega sodelavca, ki dela na štiri izmene in je vesten na svojem delovnem mestu.

Sklepi 3. konference OO ZK Skupne službe

Na osnovi poročila in razprave na 3. konferenci OO ZK Skupne službe, ki je bila dne 27. novembra je sekretariat OO ZK izoblikoval sklepe konference, ki jih v celoti objavljamo.

Sprejeti sklepi se nanašajo predvsem na organizacijska in kadrovska vprašanja delovanja oddelkov ZK, ki morajo v naslednjem obdobju delovati veliko bolj aktivno kot so to do volilne konference do danes.

Iz ostalih poročil dejavnosti OO ZK Skupne službe veljajo še nadalje sklepi 1. in 2. seje konference ZK Skupnih služb in 2. seje sveta ZK tovarne.

1. Osnovna organizacija sklene, da se na volilni konferenci izvolijo le člani za občinsko konferenco in člani aktivna neposrednih proizvajalcev, medtem ko za volitev vodstev in organov OO ni potrebe, ker so izvoljeni pomladi letos. Oddelki morajo kljub temu pregledati svoje delo in v primeru neaktivnosti članov, ki so bili izvoljeni v vodstva oddelkov le te zamenjati. Naloga sekretariata je, da pregleda delo svojih komisij in po potrebi zamenja nosilce nalog ter člane teh komisij.

2. Vsi oddelki OO ZK skupnih služb morajo do 31. januarja 1974 sprejeti ali izpolniti programe svojega dela, v katerih morajo določiti način reševanja predvsem naslednjih problemov:

— kako bodo organizacijsko utrdili oddelke, glede na disciplino članov, udeležba na sestankih, zadolžitve posameznikov in spremljanje izvrševanja zaupanih jim nalog;

— kako bodo izpolnjevali programe, jih prilagajali potrebam dela oddelkov in članov.

3. Oddelki morajo posvetiti več pozornosti kadrovski strukturi oddelkov ter ukrepati tako, da člani, ki so neaktivni ali na kakršen koli način ne podpirajo politike ZK in se ne zavzemajo zanj, poskušajo organizirati tako, da bodo svoje naloge izpolnjevali. Če pa zaradi neaktivnosti ali drugih, s članstvom v ZK nedružljivih razlogov, taki člani ne zaslužijo več, da bi bili člani ZK, jih je treba izključiti iz članstva.

Konkretno je potrebno obravnavati neaktivne člane konference OO ZK Skupne službe in ustrezno ukrepati s tem, da se jih kaznuje in zamenja.

4. Oddelki morajo več pozornosti posvetiti sprejemu novih članov v

vrste ZK, kar naj bo v skladu s sprejetim programom sveta ZK tovarne in s težiščem na sprejem neposrednih proizvajalcev in mladih.

5. Komunisti morajo vsak na svojem delovnem področju, v samoupravnih organih in samoupravnih delovnih skupinah prevzeti na sebe naloge, da se bodo vedno, na delovnem mestu, pri delu in povsod drugje, borili za dosledno uveljavljanje ustavnih dopolnil, kako čim bolj približati upravljanje s sredstvi za proizvodnjo in ustvarjenim dohodkom neposrednim proizvajalcem. Člani ZK morajo biti pobudniki in nosilci te naloge.

6. Da bi bili komunisti sposobni idejni vodje in da bodo lahko uspešno izvrševali svoje naloge v borbi za neposredno upravljanje, je potrebno, da se idejno izobražujejo, bodisi preko organiziranih tečajev, bodisi naravnih, predavanja ali pa individualno.

Oddelki so dolžni na vsaki seji vključiti na dnevni red eno vprašanje s področja idejnega izobraževanja. Na sejah naj se kontrolira individualno ideološko izobraževanje tako, da bodo posamezni komunisti zadolženi za poročilo, vodenje diskusije in podobno.

7. Komunisti, za katere menijo vodstva oddelkov, da so strokovno in idejno zadosti zreli, naj nudijo svojim oddelkom pomoč predvsem pri razčiščevanju nejasnih ali manj jasnih vprašanj, zato jih je treba ustrezno temu zadolževati.

To posebno velja za člane konference in sveta ZK tovarne, ki so posebej odgovorni za delo oddelkov.

Oddelki, ki niso v stanju sami nuditi svojim članom ustrezne pomoči, so dolžni tako pomoč zahtevati od OO ZK oziroma njenega sekretarja. Sekretarji oddelkov so dolžni pripraviti sestanke oddelkov tako, da lahko sestanek uspešno poteka, ne pa, da skličejo sestanek le formalno. Pri organiziranju sestanka mora sekretar oddelka zadolžiti več članov, ki naj vodijo razpravo o temah, ki so na dnevnem redu.

8. Sprejeti sklepi na volilni konferenci, naj bodo vsem članom ZK vodilo pri bodočem delu in obnašanju, tako na delovnem mestu, kot tudi pri opravljanju samoupravnih in drugih nalog, dolžnosti in funkcij. Sekretar OO ZK: Valko Erjavšek

Seja sekretariata OO ZK TOZD Talilnic

V torek, dne 11. decembra je bila 4. redna seja sekretariata OO ZK TOZD Talilnice, na kateri so obravnavali zaključke II. volilne konference, statut TOZD in poročilo direktorja TOZD Talilnic o perspektivnih pogojih obrata samotarne.

Zaključke II. volilne konference, katere je pripravil sekretariat na osnovi poročil in razprave, so potrdili in poslali vsem članom konference ter oddelkom ZK v obratih, z naloge, da jih realizirajo. Pri obravnavanju statuta TOZD Talilnice niso imeli bistvenih pri

pomb. Sklenili so, da se morajo vsi člani ZK v oddelkih aktivno vključevati v razprave po samoupravnih delovnih skupinah, ko bodo obravnavale osnutek statuta.

V nadaljevanju se je direktor TOZD dipl. inž. Stanko Čop podal kratko obrazložitev možnosti nadaljnjega razvoja obrata samotarne.

Vse novosprejete člane je sekretariat sklenil, da je potrebno urediti dokumentacijo ter v oddelkih zavzemati sklepe za nadaljnji sprejem v članstvo ZK tistih delavcev, ki izpolnjujejo pogoje. D. M.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

TOZD vzdrževanje, energija in transport

RTA — 15. decembra sta se sestali SDS Stare v oddelku elektrovezve in Rekar v oddelku EMP. SDS v oddelku EMP je razpravljala o delovnih prostorih, ki so problematični že več let. Delo v oddelku EMP je takšne narave in tudi tako razporejeno, da lokacija v Trebežu lahko bistveno vpliva na izpolnjevanje odrejenih nalog. Zanima jih zakaj SDS v RTA niso bile pravčasno obveščene o nameravani selitvi v Trebež. Komu je bila posredovana ekonomska obrazložitev lokacije novih prostorov RTA in če je prav, da prostore, za katere so bila namensko odobrena finančna sredstva, koristijo in predelujejo v druge namene. SDS predlaga, da v kolikor v sedanjih prostorih ne morejo obratovati, da je treba poiskati druge bolj ustrezne prostore za izpolnjevanje nalog.

SDS Stare je razen tega obravnavala še gibanje stroškov po stroškovnih mestih. V prejšnjem mesecu je bil telex promet večji za 100 %, v primerjavi z lanskim letom. Za delavski svet Slovenske železarne so izvolili delegata Marjana Klinarja in inž. Franca Brelha. Dodatek k samoupravnemu sporazumu o zdruzevanju TOZD v Železarno pa bodo podpisali: Tušar, Kavčič in Bregant.

STROJNO VZDRŽEVANJE HVŽ

SDS Cerkovnik je na sestanku 12. decembra razpravljala o osnutku statuta TOZD VET ter o dodatku k samoupravnemu sporazumu o združitvi TOZD v železarno Jesenice. Izvolili so tudi delegate za podpis dodatka samoupravnega sporazuma in delegate v delavski svet Slovenske železarne.

VEN PLAVŽ — SDS Stenovec je imela sestanek 4. decembra. Odkar obratuje nova aglomeracija elektrifikacij in vzdrževalci nimajo skupnih garderob in higienskih prostorov. Prisotni opozarjajo na nekatere probleme, ki naj bi jih rešili pri gradnji novih higienskih prostorov. Se posebej opozarjajo na težave, ki nastajajo zaradi občasnih primerov tatvin, ki bi se jih morali celotni izogniti.

STROJNO VZDRŽEVANJE HVŽ — SDS je imela sestanek 24. novembra. Imeli so pripombe k osnutku samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti v občini Jesenice. Vodja vzdrževanja je poročal o skladišču rezervnih delov in orodja kakor mu je na zadnjem sestanku naročila SDS. Glede skladišča je SDS razpravljala še sedemkrat in bila mnenja, da od teh vprašanj odstopi, dokler le-ta ne bodo urejena. V skladu s predpisi je treba urediti poslovanje v sedanjem skladišču. Analizirali so poskodbe ter znova opozorili na varno delo. Tov. Kavčič je poročal o remontu patentne proge številka tri. O tem problemu bodo razpravljali tudi na prihodnjem sestanku.

Organizacija skupne službe

OTK — KEMIČNI LABORATORIJ — 26. novembra je imela sestanek SDS Pogačnik. K poročilu o ustanavljanju samoupravne stanovanjske skupnosti niso imeli pripomb. Vodja SDS je pristotno opozoril na večjo previdnost, da ne bo prišlo do zamešnjav pri jemalstvu in pripravi vzorcev. Vodja SDS je posredoval nekaj navodil jemalcem vzorcev v martinari. Jemalci vzorcev, ki delajo na štiri izmene opozarjajo, da je treba delo ob menjavi izmene organizirati tako, da ne bo zastojev in da delavci ne bi predčasno zapuščali delovnih mest.

OTK — ŠAMOTARNA — SDS je imela sestanek 24. novembra. K predlogu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti v občini Jesenice niso imeli pripomb. Obširneje so razpravljali o obhodni kontroli v šamotarni in ostale oddelke. Ker dotok opeke vedno bolj narašča, naj bi v prihodnje poostrili kontrolo, ker sedaj kontrolirajo le občasno. Pomanjkljiva je tudi kontrola glede uporabe materiala. Razpravljali so še o delovni disciplini in koriščenju delovnega časa.

stopani delavci iz vseh obratov TOZD ter predstavniki sindikalne organizacije v TOZD.

Predlog samoupravnega sporazuma morajo sprejeti delavci TOZD z večino glasov, kar se ugotovi med javno razpravo, prek samoupravnih delovnih skupin.

Predlog samoupravnega sporazuma mora biti v javni razpravi najmanj 15 dni.

115. člen

Med javno razpravo morajo ta sporazum obravnavati delavci v zborih delavcev TOZD prek samoupravnih delovnih skupin na svojih sestankih.

Samoupravne delovne skupine morajo podati morebitne pripombe in imenovati delegata za usklajevanje teh pripomb z ostalimi delegati TOZD.

Usklajevalni postopek sme trajati največ 10 dni. Po končanem usklajevalnem postopku se delavcem v TOZD vroči izjava, katero podpišejo, če se strinjajo s pravicami in obveznostmi, ki so določene v tem sporazumu.

116. člen

Samoupravni sporazum je sklenjen, ko dve tretjini vseh delavcev v TOZD izjavita, da se strinjata s pravicami in obveznostmi, ki so določene v predlogu tega sporazuma.

Po enakem postopku se sklenejo tudi spremembe in dopolnitve tega sporazuma.

XV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

117. člen

Ta samoupravni sporazum velja tudi za delavca, ki ni dal pismene izjave, da se strinja s pravicami in obveznostmi, ki so v sporazumu določene, če v roku 10 dni po tem ko je sporazum sklenjen, ne poda pismene izjave, da želi, da mu preneha lastnost delavca v združenem delu.

118. člen

Določbe pravilnika o delovnih razmerjih ZPSŽ Železarna Jesenice in pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v ZPSŽ Železarna Jesenice, ki določajo postopke za uveljavljanje pravic in obveznosti delavcev v združenem delu se uporabljajo smiselno s tem sporazumom še naprej, dokler ne bodo v TOZD sprejeti ustrezni splošni akti.

119. člen

Določbe pravilnika o delovnih razmerjih ZPSŽ — Železarne Jesenice in pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v ZPSŽ — Železarni Jesenice, ki določajo pravice in dolžnosti delavcev, prenehajo veljati z dnem, ko je sklenjen ta sporazum.

120. člen

Ugotovitveni sklep, da je ta sporazum sklenjen, sprejme delavski svet TOZD z dnem, ko je najmanj dve tretjini delavcev podpisalo izjavo, da se s pravicami in obveznostmi, ki so v njem določene, strinjajo.

Jesenice, december 1973.

— predlog za javno razpravo — predlog za javno razpravo — predlog za javno

Na podlagi 5. čl. in v zvezi s 4. čl. zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, so delavci v temeljni organizaciji združenega dela od obravnavali predlog in sprejeli

9. člen

Kot pogoj za zasedbo določenega delovnega mesta je lahko v aktu o sistemizaciji predviden tudi preizkus strokovne usposobljenosti delavca, še preden pristojni organ sprejme sklep o izbiri kandidata.

Preizkus strokovne usposobljenosti je dopustno uporabiti le s soglasjem kandidata, mora pa biti naveden v objavi ali razpisu. Kandidat, ki ne pristane na preizkus, ne more kandidirati na tako delovno mesto.

10. člen

Preizkus strokovne usposobljenosti, ki se opravi pred sprejetjem na delo, je lahko pogoj za sprejem le za tista delovna mesta, za katera je tak preizkus smotern (stenograf, daktilograf, šofer, žerjavovodja in podobno).

11. člen

Kot pogoj za zasedbo določenega delovnega mesta je lahko predvideno tudi poskusno delo, če je tak pogoj določen v aktu o sistemizaciji delovnih mest.

Delavca, ki kandidira na tako delovno mesto in ne pristane na poskusno delo, pristojni organ ne more sprejeti oz. razporediti na delovno mesto.

Poskusno delo ne more biti daljše od dveh mesecev.

12. člen

Delavcu, ki ne opravi uspešno poskusnega dela ali mu predvideno delo ne ustreza, preneha lastnost delavca v združenem delu z dnem, ko mu je vročena dokončna pismena ocena, o uspehu poskusnega dela oz. z dnem, ko podpiše izjavo, da mu predvideno delo ne ustreza.

13. člen

Razlogi za poskusno delo, potek in način poskusnega dela ter spremljanje in ocenjevanje uspešnosti poskusnega dela so urejeni v splošnem aktu.

14. člen

Svoje delo združuje delavec za nedoločen čas. Izjemoma združuje svoje delo delavec za določen čas:

1. Za dela, katerih izvršitev traja po svoji naravi le določen čas, kot npr.: sezonska dela v počitniških domovih, rekreacijskih centrih in podobno.

2. Če se začasno poveča obseg dela, kot npr.: povečano razkladanje in nakladanje surovin (koks, ruda, pesek itd.) in ga z obstoječim številom zaposlenih ni mogoče opraviti.

3. Če je treba nadomestiti na delovnem mestu začasno odsotnega delavca, ki je na odsluženju vojaškega roka, na strokovnem izobraževanju, bolezensko odsoten, na porodniškem dopustu, pri opravljanju javnih dolžnosti ali v podobnih primerih daljše odsotnosti.

4. Pri delih do polnega delovnega časa, na delovnih mestih, kjer delajo delavke — matere z otroci skrajšani delovni čas.

5. Kadar se na prosto delovno mesto sprejme kandidata, ki ne ustreza zahtevanim pogojem za zasedbo delovnega mesta, pa drugega kandidata ni bilo — v trajanju do največ 1 leta.

15. člen

Vsak delavec, sprejet na delovno mesto, ima pravico do odločbe, v kateri mora pisati ali je sprejet za nedoločen ali določen čas in kdaj delavcu preneha delo, če je sprejet za določen čas.

16. člen

Delavec ne more pridobiti lastnosti delavca v združenem delu v 2 ali več organizacijah združenega dela, razen če dela v eni organizaciji združenega dela krajši čas od polnega delovnega časa, tako da na tak način dela največ poln delovni čas.

Organizacije združenega dela lahko sklenejo sporazum o medsebojnem sodelovanju, po katerem delavec, ki dela poln delovni čas v eni organizaciji združenega dela sme delati izjemoma tudi v drugi organizaciji združenega dela, vendar največ polovico delovnega časa, to pa v primerih in pogojih, ki jih določa zakon.

17. člen

Postopek objavljanja ali razpisovanja prostih delovnih mest je urejen v splošnem aktu.

III. RAZPOREDITEV, ZAČETEK IN KONEC DELOVNEGA ČASA

18. člen

V TOZD veljajo sistemi delovnega časa:

1. neprekinjenega obratovanja
2. prekinjenega obratovanja
3. deljenega delovnega časa

Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela

I. TEMELJNA DOLOČILA

1. člen

S tem samoupravnim sporazumom delavci temeljne organizacije združenega dela (v nadaljnjem besedilu: TOZD) urejajo predvsem način pridobivanja lastnosti delavca v TOZD, razporejanje na delovna mesta, pravico do odmora, počitka in letnega dopusta, odgovornost delavcev pri delu, razporeditev delovnega časa, podlago, pogoje in način prenehanja lastnosti delavca v TOZD, varstvo pravic delavca, pravice in obveznosti delavcev do usposabljanja in izpolnjevanja ter druge zadeve, pomembne za delavce TOZD.

2. člen

Način uresničevanja pravic in obveznosti delavcev, ki so določene v tem in drugih sporazumih, sprejetih v TOZD, se ureja s splošnimi akti.

3. člen

O uresničevanju pravic in obveznosti delavcev po tem sporazumu odločajo organi, ki jih delavci v TOZD neposredno volijo in sicer:

- delavski svet
- odbor za kadre in medsebojna razmerja
- komisija za kršitev delovne dolžnosti

4. člen

Pri urejanju pravic in obveznosti iz tega sporazuma lahko daje sindikalna organizacija TOZD pobude in predloge, katere morajo delavci obravnavati in o njih zavzeti stališče.

II. PRIDOBITEV LASTNOSTI DELAVCA V TOZD

5. člen

Lastnost delavca v TOZD lahko pridobi kandidat star najmanj 15 let, ki izpolnjuje zdravstvene in psihofizične pogoje, poleg tega pa pogoje, ki jih za posamezno delovno mesto določa akt o sistemizaciji delovnih mest.

Lastnost delavca v TOZD pridobi kandidat, ki poda pismeno izjavo, da se strinja s pravicami in obveznostmi, določenimi s tem in drugimi samoupravnimi sporazumi v TOZD.

6. člen

Delavec si pridobi pravice in prevzame obveznosti iz združenega dela z dnem, ko začne delati v TOZD.

7. člen

Izmed delavcev, ki so se prijavili na prosto delovno mesto, mora pristojni organ izbrati kandidata in ga na to delovno mesto razporediti, če izpolnjuje za to delovno mesto predvidene pogoje. O izbiri kandidata pristojni organ sprejme sklep.

Vsak kandidat ima pravico biti pismeno obveščen o sklepu iz prejšnjega odstavka, izbrani kandidat pa tudi o dnevu, ko naj podpiše izjavo iz 5. člena tega sporazuma in dnevu, ko naj nastopi delo.

8. člen

Delavec, ki brez opravičenega razloga ne prične delati določenega dne, izgubi lastnost delavca v TOZD.

Vsak od sistemov zagotavlja delavcem 42-urni delovni teden, računani na povprečje 1 leta.

19. člen

V sistemu neprekinjenega obratovanja delajo delavci tako:

a) da 4 dni delajo in so 1 dan prosti, razen po nočni izmeni, ko so prosti 2 dni;

b) da 6 dni delajo in so 2 dni prosti;

c) da 5 dni delajo in so praviloma 2 dni prosti.

V vseh sistemih navedenih v predhodnem odstavku traja delovni čas 8 ur dnevno, prične pa se delo ob 6. oz. 14. oz. 22. uri.

20. člen

Za direktorja TOZD in druge odgovorne delavce, katere določi direktor TOZD, velja sistem deljenega delovnega časa in sicer: v ponedeljek, torek, sredo, četrtek in petek, se dela od 7. do 14. ure, ob ponedeljkih in sredo pa tudi od 16. do 19.30 ure.

Odgovorni delavci v smislu tega samoupravnega sporazuma so: vodje dejavnosti, obratovodje, vodje služb, oddelkov, odsekov, asistenti, samostojni referenti, delovodje ter tem sorodna delovna mesta.

21. člen

Delavcem se omogoči praznovanje državnih praznikov in sicer najmanj po en dan ob naslednjih praznikih: 1. in 2. januar, 1. in 2. maj ter 29. in 30. november, razen tam, kjer tehnološki in vzdrževalni pogoji narekujejo neprekinjeno obratovanje, če so se za to delavci predhodno dogovorili.

22. člen

Delavec ima pravico biti seznanjen najmanj 7 dni prej z delovnim in tedenskim razporedom dela, delovnim časom ter prostimi dnevi.

IV. ODMOR, POČITEK, DOPUST IN DRUGE ODSOTNOSTI

23. člen

Delavec ima med polnim delovnim časom v enem dnevu pravico do 30 min. odmora, ki ne more biti določen ne med 1. in ne med zadnjo uro dela.

Med dvema delovnima dnevoma ima delavec pravico do nepretrganega počitka v trajanju najmanj 12 ur.

Delavec ima pravico tudi do tedenskega počitka v trajanju najmanj 24 ur brez presledka. Če je na ta dan nujno potrebno njegovo delo, mu mora neposredno odgovorni delavec zagotoviti počitek v naslednjih sedmih dneh.

24. člen

Delavec ima pravico do letnega dopusta, pogoj pa je, da je v TOZD delal neprekinjeno 6 mesecev.

Pravico do letnega dopusta po predhodnem odstavku ima tudi delavec, ki v roku 3 delovnih dni preide iz TOZD v drugo TOZD ali v Železarno iz druge delovne organizacije v okviru Slovenskih železarn, čeprav ni izpolnil pogoja za pridobitev pravice do letnega dopusta. V takem primeru se šteje, da delo v organizaciji združenega dela ni prekinjeno ter ima delavec pravico do letnega dopusta, ko je skupno delal v teh organizacijah združenega dela 6 mesecev.

Letni dopust traja najmanj 18 in največ 30 delovnih dni, odmerja pa se po naslednjih kriterijih:

Delovna mesta	Skupna delovna doba											
Teža dela, vpliv del. okolja, telesni in duševni napor	do 5 let		nad 5—10 let		nad 10—15 let		nad 15—20 let		nad 20—25 let		nad 25—30 let	
	do 5 let	nad 5—10 let	nad 10—15 let	nad 15—20 let	nad 20—25 let	nad 25—30 let	nad 30 let	do 5 let	nad 5—10 let	nad 10—15 let	nad 15—20 let	nad 20—25 let
I. težavn. stopnja	20	21	22	23	24	26	30	18	19	20	21	22
II. težavn. stopnja	19	20	21	22	23	25	30	18	19	20	21	22
III. težavn. stopnja	18	19	20	21	22	24	30					

V I. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena z 12. ali višjo kategorijo ter delovna mesta, na katerih delavci delajo neprekinjeno, to je na 3 izmene;

V II. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena s 5. do 11. kategorijo ter delovna mesta, na katerih delavci delajo na 2 izmeni;

V III. težavnostno stopnjo spadajo delovna mesta, ki so ocenjena s 4. ali nižjo kategorijo in delajo na eno izmeno.

25. člen

K letnemu dopustu, določenem po predhodnem členu, se delavcu prištejejo dnevi dopusta, ki si jih pridobi iz naslova:

- 1. delovne dobe v Slovenskih železarnah in sicer:
 - od 3 do 10 let 1 dan
 - nad 10 do 15 let 2 dni
 - nad 15 do 20 let 3 dni
 - nad 20 let 4 dni

2. socialne razmere:

- materi z otrokom do 7 let 1 dan
- materi z 2 ali več otrokoma v starosti do 7 let 2 dni

3. invalidu:

- delovnemu invalidu II. ali III. kategorije 2 dni
- delovnemu invalidu s telesno okvaro od 30—50 % 1 dan
- delovnemu invalidu s telesno okvaro od 60 % 2 dni
- mirnodobskemu ali vojnemu vojaškemu invalidu od 20—50 % 2 dni
- mirnodobskemu ali vojnemu vojaškemu invalidu od 60 % 3 dni

Ob uporabi te točke se upošteva lahko le najbolj ugoden pogoj za delavca.

4. udeležencu v NOV (ki se jim ta čas priznava v delovno dobo dvojno)

- od leta 1941 4 dni
- od leta 1942 3 dni
- od leta 1943 2 dni
- od leta 1944 1 dan

5. Delavcem, ki so invalidi od rojstva ali zaradi bolezni oz. podobnih primerov, pripada dodatni dopust po 3. toč. tega člena glede na stopnjo invalidnosti.

26. člen

Letni dopust po členu 24 in 25 ne more presegati 30 delovnih dni v tekočem letu.

27. člen

Delavec, ki še ni star ali bo šele v tekočem letu star 18 let, ima pravico do letnega dopusta po kriterijih, naštetih v čl. 24 in 25, povečanega za 7 delovnih dni.

28. člen

Čas odsotnosti z dela, ki se ne všteva v delovno dobo, se odbije od letnega dopusta.

29. člen

Delavcu, ki dela manj kot poln delovni čas, pripada letni dopust po določitih tega sporazuma, vendar za toliko časa dnevno, kolikor bi ga prebil na delu, če bi delal.

30. člen

Za nosečnost in porod ima delavka pravico do nepretrganega porodniškega dopusta v trajanju 105 dni.

Z zdravniškim izvidom sme delavka nastopiti porodniški dopust 45 dni pred, mora pa ga nastopiti 28 dni pred porodom.

31. člen

Delavec ima pravico biti odsoten z dela in pri tem prejemati nadomestilo OD v naslednjih primerih:

- 1. ob sklenitvi zakonske zveze 2 dni
- 2. ob otroka ob njegovem rojstvu 1 dan
- 3. ob smrti ožjih sorodnikov (oče, mati, mož, žena, sin, hči, brat, sestra, oči, mačeha, pastorek, pastorka, polbrat, polsestra, posvojitelj in posvojeni otrok) oziroma, če je delavec skrbnik pogreba 3 dni
- 4. ob smrti ostalih sorodnikov (stari starši, stric, teta, tast, tašča, snaha, zet, svak, svakinja, vnuk in vnukinja) 1 dan
- 5. v primerih selitve ali preselitve v družinsko stanovanje 1 dan
- 6. v primerih elementarnih nesreč do 3 dni
- 7. krivodajalcem ob posebnem pozivu zdravstvene ustanove do 8 ur

V drugih primerih, ko je zaradi strokovnega izpopolnjevanja ali izobraževanja, sodelovanja delavca pri kulturnih, družbeno političnih ali športnih akcijah oziroma tekmovanjih smotno tako odsotnost odobriti in to v trajanju, ki ga določi pristojni samoupravni organ.

Pravico do izredno plačane odsotnosti si delavec pridobi takoj ob nastopu dela, koristiti pa jo mora v času dogodka, najkasneje pa v roku 10 dni.

Izredno plačano odsotnost iz 1. odst. tega člena mora delavec pred ali po nastopu opravičiti z ustrezno listino ali dokumentom, sicer se šteje kot neopravičilen izostanek.

32. člen

Delavcu se lahko odobri tudi izredno neplačano odsotnost in sicer do 30 dni v koledarskem letu:

- 1. za delo v družbeno političnih organizacijah ter javnih organih,
- 2. za udeležbo na prostovoljnih akcijah,
- 3. za nego in oskrbo družine, če nima druge možnosti,
- 4. za strokovno pomoč pri drugih organizacijah, če le-te za to prosijo,
- 5. za primer ob elementarnih nesrečah na zasebnem posestvu, strokovno izpopolnjevanje, izobraževanje in podobno.

Delavcu se lahko odobri tudi izredno neplačano odsotnost v trajanju nad 30 dni v primerih:

- 1. kadar gre za strokovno izpopolnjevanje ali izobraževanje, ki je v interesu delavca,

prizadetem ali drugih delavcih vzbudilo dvom v nepristranost vodenja postopka ali v odločitve organa.

97. člen

Vabila, obvestila ali druga pisma, se morajo delavcu vročiti neposredno na delovnem mestu, če pa delavec zaradi kakršnekoli odsotnosti ne dela, pa se mu pošljejo na zadnji naslov s priporočenim pismom.

Če delavec noče sprejeti pisma ali če njegov naslov ni znan, se pismo nabije na oglasni deski obrata, kjer je na zadnje delal. Vročitev velja v takem primeru za opravljeno, ko preteče 8 dni od dneva, ko je bila vročitev izvršena na tak način.

98. člen

Vsaka pismena odločba mora vsebovati pravni pouk, kako lahko delavec štiti svoje pravice in kakšna pravna sredstva lahko uporabi tako znotraj TOZD, kot tudi izven nje.

Pravni pouk pri odločbi s katero delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu, mora vsebovati tudi napotilo, kako in kje lahko delavec uveljavlja svoje pravice za primer brezposelnosti.

Napačen pravni pouk ne more iti na škodo delavca.

XI. PRIPRAVNIKI

99. člen

Kdor si po končani šoli prvič pridobi lastnost delavca v združenem delu ter dela na ustreznem delovnem mestu zato, da bi si pridobil delovne in druge izkušnje, je pripravnik.

Pripravnik ima enake pravice in obveznosti kot drugi delavci v TOZD.

100. člen

Pripravniška doba za pripravnike traja najmanj 6 mesecev in največ 2 leti in sicer:

- 1. za pripravnike s srednjo šolo od 6—12 mesecev
- 2. za pripravnike z višjo šolo od 12—18 mesecev
- 3. za pripravnike z visoko šolo od 12—24 mesecev

Pripravniška doba za pripravnike z višjo ali visoko šolsko izobrazbo se na predlog mentorja lahko skrajša, vendar ne na manj kot 8 mesecev, če je pripravnik uspešno opravljal pripravniško prakso in je sposoben samostojno opravljati delo, za katero se je pripravil.

101. člen

Pripravnika, ki po končani pripravniški dobi ne pokaže zadovoljivega uspeha, se razporedi na drugo delovno mesto, za katero po rezultatih v pripravniški dobi izpolnjuje predpisane pogoje. Če takega delovnega mesta v TOZD ni ali če pripravnik takega delovnega mesta ne sprejme, mu preneha lastnost delavca.

TOZD je dolžna preskrbeti pripravniku ustrežno delovno mesto tudi v drugi TOZD v okviru železarn.

102. člen

Podrobnosti v zvezi s trajanjem in potekom pripravniške dobe, programom, organizacijo in vodenjem pripravništva, način preizkušanja pridobljenih delovnih izkušenj ter druge zadeve v zvezi s pripravništvom ureja pravilnik o pripravništvu.

XII. PRAVICE IN OBEVZNOSTI DELAVCEV DO USPOSABLJANJA IN IZPOPOLNJEVANJA

103. člen

Vsak delavec TOZD ima pravico in obveznost do strokovnega, ekonomsko-političnega, teoretičnega in praktičnega izobraževanja in izpopolnjevanja, ki je potrebno za uspešno delo na delovnem mestu in delovanju v samoupravnih organih.

V skladu s temeljnim samoupravnim sporazumom o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarno Jesenice, je za sprejemanje programa rednega, dopolnilnega in funkcionalnega izobraževanja ter specializacije, za dodeljevanje štipendij in odobravanja študijskih ugodnosti delavcev TOZD pristojen odbor za kadre pri delavskem svetu železarn.

Sredstva, ki so potrebna za namene iz predhodnega odstavka, TOZD združuje v železarni, odbor za kadre pa odobrava koriščenje teh sredstev na podlagi programa TOZD in usklajenega programa železarn.

104. člen

Pravico do izobraževanja ali izpopolnjevanja si pridobi delavec, če izpolnjuje pogoje:

- da ima najmanj 1 leto delovne dobe v TOZD Železarni, ali Slovenskih železarnah,
- da uspešno opravi psihološki preizkus,
- da se prijavi na razpis za podelitev štipendij ali študijskih ugodnosti, ki je objavljen v glasilu »Železarn«.

105. člen

Vse strokovne zadeve v zvezi z izobraževanjem ali izpopolnjevanjem opravljajo

vanjem opravljajo na podlagi sprejetih programov TOZD in skupnih programov skupne službe.

Skupne službe razpisujejo podelitev štipendij ali študijskih ugodnosti le za profile kadrov, ki ustrezajo potrebam združenega dela. Odbor za kadre izjemoma odobri štipendije ali študijske ugodnosti izven teh potreb le delovnim invalidom železarn in otrokom teh invalidov ali smrtno ponesrečenih staršev v železarni.

106. člen

Študijske ugodnosti obsegajo:

- 1. za dopolnilno izobraževanje:
 - plačilo stroškov tečaja, seminarja ali druge oblike izobraževanja,
- nadomestilo OD med tako odsotnostjo, plačilo dnevnic in povrnitev potnih stroškov, če se dopolnilno izobraževanje opravlja izven kraja sedeža TOZD;
- 2. za izredni študij:
 - plačilo šolnine,
 - povrnitev potnih stroškov za obvezne vaje, seminarje in izpite,
 - študijski dopust (izredno plačana odsotnost).

107. člen

Delavec, ki je koristil ugodnosti iz predhodnega člena, je dolžan dokončati šolanje in po končanem šolanju ostati na delu v TOZD najmanj toliko časa, kolikor je trajalo izobraževanje ali izpopolnjevanje. Če delavec ne dokonča šolanja ali ne nastopi delo v TOZD najmanj 15 dni po končanem šolanju ali šolskem letu, je dolžan povrniti TOZD (železarni) vse stroške, ki so z njegovim šolanjem nastali ali ustrezen del, če je delno izpolnil svoje obveznosti.

108. člen

Z vsakim delavcem se konkretizirajo pogoji in način izobraževanja ali izpopolnjevanja ter medsebojne obveznosti s pogodbo. Pogodbeni stranki sta: delavec in železarna Jesenice, ki jo zastopa direktor kadrovskega sektorja.

109. člen

Izobraževanje delavcev TOZD je lahko:

- izredno: v poklicnih, srednjih, višjih ali visokih šolah I., II. ali III. stopnje, za priznanje poklica širokega profila,
- dopolnilno: na tečajih, seminarjih, predavanjih, praktičnem pouku na delovnem mestu, za pridobitev usposobljenosti na delovnem mestu ali poklic ozkega profila.

110. člen

Potrebe po izrednem študiju na vseh vrstah in stopnjah šol ter tečajih ali specializacije se vsako leto najmanj enkrat, do 15. julija objavijo v glasilu Železarn.

Vsak delavec, ki izpolnjuje pogoje se lahko prijavi na razpis. Razpis izvede na podlagi sklepa odbora za kadre, kadrovskega sektorja in skupnih službah.

Odbor za kadre lahko sklene, da bo nudil posameznim delavcem možnost izpopolnjevanja, ne da bi objavil razpis, če glede na stopnjo izobrazbe ali potrebne kvalifikacije, razpis ne bi bil smotr. V takih primerih se odbor lahko dogovori neposredno z delavcem.

111. člen

Podrobnosti v zvezi z usposabljanjem in izpopolnjevanjem, so lahko urejene v ustreznem splošnem aktu.

XIII. CIVILNO PRAVNO RAZMERJE

112. člen

S pogodbo o delu se ustanovi civilno pravno razmerje. Delavec, ki sklene pogodbo o delu si ne pridobi pravic in obveznosti, ki izhajajo iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu, temveč le pravice in obveznosti, ki izvirajo iz pogodbe o delu.

113. člen

Civilno pravno razmerje se lahko ustanovi za opravljanje del ali nalog, za katere po njihovi naravi ni potrebno posebno delovno mesto, ker so občasne ali začasne in ne trajajo več kot 30 dni, razen za izvršitev raznih občasnih ali začasnih vzdrževalnih del, opravljanje del industrijskega oblikovanja v industrijski ali rudarski dejavnosti, raziskav v socialno zdravstveni dejavnosti ter za opravljanje nalog raziskovalnega, študijskega, analitičnega ali načrtovalnega značaja v vseh ustreznih dejavnostih, kot jih vsebuje nomenklatura za razvrščanje organizacij združenega dela po dejavnostih, ko je dopustno skleniti pogodbe o delu ne glede na čas trajanja.

XIV. NAČIN SPREJEMANJA, DOPOLNJEVANJA ALI SPREMINJANJA TEGA SPORAZUMA

114. člen

Predlog tega sporazuma, njegove spremembe ali dopolnitve pripravi delavski svet TOZD. Pri pripravi predloga morajo biti za-

na kadrovi­ka TOZD, ali pa neopra­viče­no izostane z dela 4 zapo­red­ne delovne dneve, s čimer se šteje, da je izjavo podal molče in mu preneha lastnost delavca v združenem delu. Neopra­vičeni izostanki se kot konkludentna izjava štejejo tako med odpovednim rokom, kot tudi izven njega.

Kot delovni dnevi se v smislu tega sporazuma štejejo vsi dnevi, ko bi moral delavec po razporedu delati, ne glede na to ali je to delovni dan, nedelja ali državni praznik.

80. člen

Delavec, ki ne spoštuje odpovednega roka oziroma mu preneha delo na podlagi molče podane izjave, mora TOZD povrniti materialno škodo, ki jo je s takim ravnanjem povzročil.

81. člen

Ce pristojni organ TOZD sklene, da delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu pred potekom odpovednega roka iz čl. 77 tega sporazuma, mu morajo delavci TOZD zagotoviti OD v višini, ki bi mu pripadal, če bi delal.

82. člen

Delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu:

1. če mu je pristojni organ izrekel ukrep prenehanja lastnosti delavca v združenem delu — z dnem, ko je prejel dokončno ali pravnomočno odločbo,

2. če pristojni organ tako sklene zaradi tega, ker je ugotovil, da je delavec ob pridobitvi lastnosti delavca v združenem delu zamolčal ali dal neresnične podatke glede pogojev, ki so določeni za delo na določenem delovnem mestu in so te okoliščine vplivale na pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, z dnem, ko mu je vročena dokončna ali pravnomočna odločba,

3. če se na način, ki je predpisan v zakonu ugotovi, da je delavec popolnoma nezmožen za delo — z dnem vročitve pravnomočne odločbe TOZD o ugotovitvi nezmožnosti delavca za delo,

4. če je delavcu po zakonu oz. po pravnomočni odločbi sodišča ali kakšnega drugega organa, prepovedano opravljati delo na delovnem mestu na katerem dela — z dnem vročitve pravnomočne odločbe TOZD,

5. če je delavec obsojen na zaporno kazen daljšo od 6 mesecev z dnem, ko nastopi prestajanje kazni,

6. če je delavcu izrečen varnostni, vzgojni ali varstveni ukrep, ki naj traja več kot 6 mesecev in mora biti delavec zato odsoten z dela — z dnem, ko se začne izvajati tak ukrep.

V vseh naštetih primerih iz predhodnega odstavka delavec nima pravice in ne obveze v zvezi z odpovednim rokom.

83. člen

Ce je iz ekonomskih ali tehnoloških razlogov prenehala potreba po delavčevem delu na njegovem delovnem mestu, mu ne more prenehati lastnost delavca v združenem delu:

1. če mu ni ponudeno začasno delovno mesto, ki ne ustreza delavčevim delovnim sposobnostim, dokler se mu ne zagotovi ustrezno delovno mesto, pri tem pa ima delavec pravico do enakega ali približno enakega OD, kot bi ga imel, če bi delal na ustreznem delovnem mestu ali

2. če mu ni ponudeno drugo delovno mesto v okviru TOZD, druge TOZD v okviru lastne delovne organizacije ali druge organizacije združenega dela, ki ustreza delavčevi strokovni izobrazbi določenega poklica oziroma smeri ali stroke.

Delavcu, ki ne sprejme ponujenega delovnega mesta, ki ustreza njegovim strokovnim in drugim delovnim sposobnostim, preneha lastnost delavca v združenem delu z dnem, ko je postala odločba dokončna ali pravnomočna.

84. člen

Kadar delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu, na podlagi lastne izjave, ima pravico med odpovednim rokom odhajati iz TOZD, zaradi iskanja nove zaposlitve. V ta namen je lahko odsoten iz TOZD v celotnem odpovednem roku največ 8 ur.

V ostalih primerih, kadar delavcu teče odpovedni rok, ima pravico biti odsoten z dela, zaradi iskanja nove zaposlitve, vsak teden po 8 ur, vendar ne več kot 4-krat v teku odpovednega roka.

85. člen

Ce delavec ni zmožen delati, ker je poklican na vojaške vaje ali odslužitev vojaškega roka do treh mesecev ali bolan in v podobnih primerih, se na njegovo zahtevo tek odpovednega roka ustavi, nadaljuje pa po prenehanju delovanja nastalih ovir.

IX. DRUGA VPRAŠANJA

86. člen

Delavec, ki je razrešen, ker po javnem razpisu ni ponovno izbran oz. za katerega je odločeno, da ne sme več delati na vodilnem delovnem mestu, ker ne uresničuje smotrov ali postavljenih ciljev, ima pravico delati na drugem delovnem mestu, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi in drugim delovnim sposobnostim.

Ce delavec v to ne privoli, mu po preteku odpovednega roka preneha lastnost delavca v združenem delu.

87. člen

Delavec, ki gre na odslužitev ali doslužitev vojaškega roka, lahko prekine delo v TOZD, če to zahteva in če njegovi družinski

člani stalno prebivajo v:

— SR Makedoniji, Črni gori ali SAP Kosmetu do 6 dni pred odhodom v JLA,

— SR Srbiji, BiH ter SAP Vojvodini do 5 dni pred odhodom v JLA,

— SR Hrvatski in Sloveniji do 4 dni pred odhodom v JLA.

Delavcu iz 1. odst. tega člena, ki se v 15 dneh javi na delo v TOZD ne preneha lastnost delavca, njegove pravice in obveznosti pa med njegovo odsotnostjo mirujejo.

Delavcu, ki ne izpolni svoje obveznosti iz enega od predhodnih dveh odstavkov, preneha lastnost delavca v TOZD.

88. člen

Delavcu, ki je izvoljen v predstavniška telesa ali imenovan za funkcijo, in takā izvolitev ali imenovanje terjā, da je odsoten z dela, preneha lastnost delavca v združenem delu. Po izteku mandatne dobe ali funkcije ima tak delavec pravico pridobiti si lastnost delavca v združenem delu v isti TOZD, pristojni organ pa mu je dolžan omogočiti in zagotoviti, da to pravico uveljavi.

X. VARSTVO PRAVIC DELAVCEV

89. člen

O pravicah in obveznostih iz medsebojnih razmerij delavcev v TOZD odločajo organi, določeni v čl. 3 tega sporazuma.

Kadar organ iz predhodnega odstavka odloča o pravicah ali obveznostih delavcev v združenem delu, mora sprejeti ustrezen sklep. Na podlagi sklepa izda direktor TOZD ali od njega pooblaščenā oseba ustrezno odločbo, ki mora biti vročena delavcu.

Kandidati, ki so se prijavili na prosto delovno mesto, na podlagi objave oz. razpisa, prejmejo namesto odločbe pisмено obvestilo.

90. člen

Vsak delavec, ki meni, da je kršena kakšna njegova pravica ali kandidat, ki meni, da je kršen postopek za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, oz. da delavec, ki si je to lastnost pridobil ne izpolnjuje predpisanih pogojev, ima pravico sprožiti postopek za varstvo pravice.

Rok za uvedbo postopka za varstvo pravice je za delavca, ki meni, da so kršene njegove pravice 15 dni od dneva, ko je delavcu vročena odločba, s katero je bila kršena njegova pravica ali največ 15 dni od dneva, ko je delavec zahteval, da se mu odločba vroči.

Kandidat, ki meni, da je kršen postopek ali da niso izpolnjeni pogoji za pridobitev lastnosti delavca v združenem delu, ima pravico sprožiti postopek za varstvo pravice v roku 8 dni od dneva vročitve pismenega obvestila o izbiri kandidata.

91. člen

O varstvu pravice delavca odloča pristojni organ v roku, ki ne sme biti daljši od 30 dni. Pristojni organ ne more odločati o varstvu pravice, ne da bi si poprej priskrbel mnenje sindikalne organizacije TOZD.

Sindikalna organizacija lahko zastopa delavca pri uveljavljanju njegovih pravic iz združenega dela, če delavec to zahteva ali v to privoli.

92. člen

Delavec ima pravico biti navzoč pri vsaki fazi postopka, ko se obravnavajo njegove pravice in obveznosti ter na seji organa, kadar se obravnava njegova zahteva za varstvo pravice.

93. člen

Zahteva za varstvo pravice delavca zadrži izvršitev odločbe izdane na podlagi sklepa, razen v primerih:

— kadar je delavec zaradi izjemnih okoliščin v TOZD premeščen na neustrezno delovno mesto,

— kadar je delavec odstranjen z delovnega mesta ali iz TOZD,

— kadar je delavcu naloženo delo prek polnega delovnega časa v primerih iz 1. in 2. odst. 42. člena tega sporazuma.

94. člen

Odločba izdana po opravljenem postopku za varstvo pravice je dokončna. Zoper tako odločbo lahko delavec s tožbo sproži delovni spor pred pristojnim sodiščem, če meni, da je tudi z dokončno odločbo kršena njegova pravica.

Rok za tožbo je 30 dni od prejema dokončne odločbe ali 30 dni od dneva, ko bi pristojni organ moral o zahtevi odločiti oz. bi moral delavec prejeti ustrezno odločbo.

95. člen

Kadar se odloča o zahtevi za varstvo pravice delavca na podlagi njegove vloge, ne sme biti dokočna odločitev pristojnega organa za delavca manj ugodna kot odločitev, ki jo je sprejel organ, zaradi katere je delavec zahteval varstvo svoje pravice.

96. člen

V postopku pred pristojnim organom, ne morejo sodelovati ne v organu in ne kako drugače delavci, ki so s prizadetim delavcem v sorodstvu ali kakšnem drugem takem razmerju, katero bi pri

2. kadar ima delavec poseben interes in tehtne razloge za tako odsotnost (odstranjevanje posledic elementarnih nesreč, gradnja hiše, ki je pogorela, kulturno, športno udeleževanje in pod.)

3. kadar želi delavec oditi v tujino v okviru mednarodnega tehničnega sodelovanja.

Obvezni prispevki iz osebnega dohodka v primeru koriščenja izredno neplačane odsotnosti bremenijo koristnika, obračunava pa jih pristojna služba.

33. člen

Delavec ima pravico do nadomestila plačane odsotnosti tudi v primerih, ko je klican zaradi opravljanja dolžnosti in funkcij na poziv vojaških ali drugih organov, vendar ne po svoji krivdi ter ima pravico do nadomestila OD za čas take odsotnosti.

34. člen

Delavec ima pravico do nadomestila OD za praznike, ko se ne dela, delavci pa, ki morajo na ta dan delati, pa imajo pravico do osebnega dohodka in nadomestila.

V. PRIMERI IN POGOJI, V KATERIH JE DELAVEC DOLŽAN DELATI NA DRUGEM DELOVNEM MESTU V TOZD

35. člen

Vsak delavec je dolžan delati na drugem delovnem mestu ali mestu dela v TOZD, če ga na tako delovno mesto, ki ustreza stopnji njegove strokovne in delovne usposobljenosti za posamezen poklic oziroma smer razporedi pristojni organ TOZD zaradi:

— nemotenega procesa dela,

— reorganizacije posamezne TOZD,

— povečanja obsega dela na drugih delovnih mestih,

— ukinitve delovnega mesta ali trajnejšega zmanjšanja obsega dela.

Delavec je v smislu 1. odst. tega člena dolžan delati na drugem delovnem mestu, čeprav je na tem delovnem mestu OD nižji od OD na prejšnjem.

36. člen

Delavec je dolžan delati na kateremkoli delovnem mestu ali mestu dela v TOZD ne glede na to ali njegove strokovne in druge sposobnosti ustrezajo ali ne in sicer kadar to zahteva:

1. nesreča, ki je doletela TOZD ali se taka nesreča neposredno pričakuje (požar, poplava, veliko snega in pod.),

2. pomanjkanje surovin ali drugega materiala oziroma večje okvare v obratu,

3. nadomeščanje nenadoma odsotnega delavca,

4. uvajanje novega tehnološkega procesa,

5. občasno povečanje obsega dela na drugih ali zmanjšanja na svojem delovnem mestu.

Taka premostitev lahko traja le toliko časa, dokler okoliščine, ki so jo povzročile, trajajo, odredi pa jo odgovorni delavec. Med tako premostitvijo ima delavec pravico do OD, ki je zanj ugodnejši (s prejšnjega ali sedanjega delovnega mesta). Delavec ima pravico do odločbe, če taka premostitev traja več kot 3 dni. Ugovor zoper tako odločbo ne zadrži njene izvršitve.

37. člen

Na delovna mesta, kjer se opravljajo težka fizična, zdravju škodljiva ali nevarna dela, se ne sme razporediti žensk ali mladoletnikov.

38. člen

Delavec TOZD, ki ima več kot 20 let delovne dobe v železarni, oziroma delavec, ki je star več kot 50 let (delavka 45 let) in je zaposlen v delovnih organizacijah Slovenskih železarn vsaj 5 let, ima ob premostitvi pravico do osebnega dohodka, na podlagi obračunske postavke, ki ne more biti manjša od tiste, ki jo je imel pred premostitvijo.

Pravica iz predhodnega odstavka velja le v objektivnih primerih, ko ustrezne premostitve oziroma prekvalifikacije ni mogoče izvesti.

39. člen

Delavec je dolžan delati na drugem delovnem mestu tudi v primerih, kadar ga odgovorni delavec odstrani z delovnega mesta v skladu z določili tega sporazuma.

Med odstranitvijo z delovnega mesta, prejema delavec OD s tistega delovnega mesta, ki ga zaseda med časom odstranitve. Odstranitev z delovnega mesta sme trajati največ do sklepa komisije za kršitev delovnih dolžnosti, ta čas pa ne more biti daljši od 2 mesecev.

40. člen

Delavka z otrokom, stari­m do 8 mesecev, ima pravico, če to zahteva, do skrajšanega delovnega časa, ki ne sme prese­gati 4 ure na dan v povprečju celotne dobe, v kateri je upravičena do skrajšanega delovnega časa.

Delavka v primeru iz predhodnega odstavka lahko dela po 4 ure na dan, lahko dela vsak drugi dan po 8 ur, s tem da je v vmesnih dnevih prosta, lahko pa je določen čas po prenehanju porodniškega dopusta prosta, preostali čas, do starosti otroka 8 mesecev pa dela poln delovni čas. Konkretno se način takega

dela uredi z vsako delavko posebej prek pristojnega kadrovi­ka in v skladu z neposredno odgovornim delavcem.

Delavka ima pravico delati skrajšani delovni čas tudi po tem, ko je otrok dopolnil 8 mesecev starosti, če je zaradi splošnega zdravstvenega stanja otroku potrebna skrbnejša materinska nega, kar odobri pristojna zdravniška komisija, vendar tako delo opravlja lahko le po 4 ure dnevno, dokler otrok ni star 3 leta.

V obeh primerih se delavki šteje tako delo kot poln delovni čas za priznanje pokojninske dobe.

VI. PRIMERI, KO JE DELAVEC DOLŽAN DELATI DALJ KOT POLN DELOVNI ČAS ALI KRAJŠI KOT POLN DELOVNI ČAS

41. člen

Krajši kot poln delovni čas imajo pravico delati invalidi, ki so se s poklicno rehabilitacijo usposobili za delo na določenem delovnem mestu, vendar po zdravniškem izvidu zaradi stopnje invalidnosti, ne smejo delati poln delovni čas.

42. člen

Delavec je dolžan delati tudi dalj kot poln delovni čas in sicer: 1. če zadene TOZD nesreča ali se taka nesreča neposredno pričakuje, vendar le toliko časa, kolikor je nujno, da se rešijo človeška življenja ali obvarujejo materialna sredstva,

2. če je nujno, da se začeto delo nadaljuje, da bi se končal delovni proces, katerega ustavitve ali prekinitve bi povzročila večjo materialno škodo ali spravila v nevarnost življenje ali zdravje občanov, da se prepreči kvarjenje surovin ali materiala ali pa odvrne okvara na delovnih sredstvih.

Delavec lahko odkloni delo nad poln delovni čas, če ni odred­jano v skladu z določili predhodnega odstavka.

Tako delo odreja odgovorni delavec, določeni v splošnem aktu. Zoper tak ukrep ima delavec pravico do ugovora, ki ne zadrži izvršitve.

43. člen

Dalj kot polni delovni čas ne more delati delavka med noseč­nostjo ali če ima otroka, ki še ni star 1 leto, delavec, ki še ni star 18 let in ne delavec, ki bi mu po zdravniškem izvidu delo nad poln delovni čas lahko poslabšalo zdravstveno stanje.

44. člen

Na delovnih mestih z neprekinjenim obratovanjem je delavec dolžan delati toliko časa, dokler ni predal posle delavcu naslednje izmene, oziroma dokler mu zapustitev delovnega mesta ne dovoli odgovorni delavec.

45. člen

Na delovnih mestih z neprekinjenim obratovanjem so delavci dolžni delati tudi ponoči. Nočno delo se šteje delo od 22. ure do 6. ure naslednjega dne.

Delavec je dolžan delati na nočnem delu največ en teden neprekinjeno, nato pa se ga mora razporediti na delo v drugem delovnem času.

46. člen

Na nočno delo se ne more razporediti delavka, če bi ji nočno delo onemogočilo sedemurni počitek od 22. ure do 7. ure naslednjega dne, razen delavk na delovnih mestih pri delih zdravstvene ali socialne službe ter vodilnih delavk.

Prav tako ni dovoljeno nočno delo za mladoletnike. Ne glede na 1. ali 2. odstavek tega člena pa mora delavec delati na nočnem delu, če je nujno potrebno nadaljevati delo, ki ga je med dnem prekinila višja sila ali delo, ki ga ni bilo mogoče pričakovati in nima periodičnega značaja, kakor tudi v primeru, če je treba preprečiti škodo na surovinah ali drugem materialu oziroma napravah.

47. člen

Izjemoma sme delavka ali mladoletni delavec delati na nočnem delu, če to terjajo posebne tehnološke, ekonomske ali socialne okoliščine, pod pogojem, da se dobi za izvedbo takega dela soglasje pristojnega republiškega organa.

VII. ODGOVORNOST DELAVCEV PRI DELU

1. Disciplinska odgovornost

48. člen

Vsak delavec TOZD je osebno odgovoren delovni skupnosti za točno in pravočasno izvrševanje delovnih nalog, za spoštovanje in izvrševanje zakonskih določil, samoupravnih sporazumov in splošnih aktov.

49. člen

Delavec TOZD odgovarja za lažjo ali hušjo kršitev delovne dolžnosti, ki je določena v tem samoupravnem sporazumu kot kršitev delovne dolžnosti.

Delavec odgovarja tudi za škodo ali zmanjšanje dohodka, ki ga je namenoma ali iz velike nepazljivosti povzročil delovni skupnosti TOZD na delu ali v zvezi z delom in mora tako povzročeno škodo povrniti.

Kazenska odgovornost ali odgovornost za gospodarski pre-

kršek ali prestopok ne izključuje odgovornosti zaradi kršitve delovne dolžnosti po tem sporazumu.

50. člen

Preden se delavcu izreče ukrep zaradi kršitve delovne dolžnosti, se ga mora zaslusati, razen če se delavec iz neopravičenih razlogov ni odzval vabilu na obravnavo pred komisijo.

51. člen

Delavcu, ki je kršil delovno dolžnost, se lahko izreče ukrep:

- opomin,
- javni opomin,
- zadnji javni opomin,
- prenehanje lastnosti delavca v združenem delu.

Poleg teh ukrepov lahko komisija izreče individualnemu poslovođnemu organu in drugim delavcem na vodilnih delovnih mestih tudi ukrep:

- odstranitev delavca z vodilnega delovnega mesta in razporeditev na drugo delovno mesto.

Skupni individualni poslovođni organ in vodilni delavci so določeni v Temeljnem samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo Železarno Jesenice, individualni poslovođni organ TOZD pa v statutu TOZD.

52. člen

Lažje kršitve delovne dolžnosti so:

1. Zamujanje na delo ali zapuščanje delovnega mesta brez dovoljenja neposredno odgovornega delavca,
2. Prihod ali zapuščanje TOZD ali železarne na nedovoljenem mestu,
3. Malomarno, netočno, neodgovorno ali nestrokovno izvrševanje ali zanemarjanje delovnih dolžnosti, če je s tem povzročena delovni skupnosti le manjša materialna ali kaka druga škoda,
4. Grožnje, žalitve ali druge neupravičene kršitve ugleda sodelavca, ki odgovornega delavca med delom ali v zvezi z delom,
5. Če se kot pri krči ali izvedenec brez opravičenega razloga ne odzove vabilu na obravnavo pred komisijo za kršitve delovne dolžnosti,
6. Neekonomično ali nepravilno izkoriščanje sredstev za proizvodnjo ali delovnega časa,
7. Povzročanje nereda ali manjših prepirov na delu ali v zvezi z delom,
8. Neopravičeni neprekinjeni izostanek z dela v trajanju do 2 dni,
9. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu ali enkratno kršenje predpisov za varstvo pri delu ali neuporabljanje osebne varstvene opreme ter varstvenih naprav z manjšimi posledicami ali brez njih,
10. Če delavec v roku 24 ur ne opraviči odsotnosti z dela,
11. Prilaščanje orodja ali materiala za sebe ali druge v vrednosti do 100 din,
12. Povzročitev imovinske škode ali zmanjšanje dohodka iz velike malomarnosti ali namenoma, na delu ali v zvezi z delom, če višina škode ne presega 500 din,
13. Omejevanje delovnih ali samoupravnih pravic delavcev brez posledic,
14. Zloraba položaja ali prekoračenje danega pooblastila z manjšimi posledicami,
15. Opustitev uvedbe ali dokončanje postopka zaradi kršitve delovne dolžnosti ali kakšnega drugega postopka, s katerim se odloča o pravicah ali obveznostih delavcev,
16. Kršitev varovanja poslovne tajnosti brez posledic ali osebne koristi,
17. Nezadostna skrb za delavca ali delovne pogoje, v katerih dela, s strani odgovornega delavca, če to ni imelo večjih posledic,
18. Vsako nedovoljeno delo med delovnim časom, če ni večjih posledic,
19. Neupravičena ali nedovoljena odklonitev izvršitve delovnih nalog, če ni ali so bile le manjše posledice,
20. Napačno ali nepravčasno informiranje samoupravnih organov, samoupravnih delovnih skupin ali članov delovne skupnosti brez bistvenih posledic,
21. Vsaka kršitev ali opustitev dejanja, ki ovira ali onemogoča pravilno ali čim uspešnejše poslovanje obrata, TOZD ali železarne, če ni večjih posledic,
22. Zapuščanje delovnega mesta med delovnim časom zaradi dela, ki ni v zvezi z delovno obveznostjo,
23. Kršitve zakonskih predpisov ali samoupravnih aktov z manjšimi posledicami za interese TOZD, širše skupnosti ali posameznega delavca,
24. Vse kršitve določil samoupravnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavcev in če niso posamezne kršitve označene kot hujše kršitve delovne dolžnosti.

53. člen

Hujše kršitve delovne dolžnosti so:

1. Malomarno, neodgovorno, netočno ali nestrokovno izvrševanje ali zanemarjanje delovnih dolžnosti z večjimi posledicami,
2. Povzročitev materialne škode nad 500 din iz velike malomarnosti ali namenoma na delu ali v zvezi z delom,
3. Neupravičena ali nedovoljena odklonitev izvršitve delovne naloge, če so zaradi tega nastale večje posledice,
4. Prinašanje alkohola, pijančevanje ali uživanje alkohola med delovnim časom ali prihajanje na delo v vinjenem stanju,

5. Zloraba položaja ali prekoračitev danega pooblastila z namenom, da se s tem zase ali za drugega pridobi protipravna materialna ali kaka druga korist ali pa, da se drugemu prizadene škoda,

6. Pridobitev osebne gmotne koristi, izročanje ali sprejemanje daril in drugih ugodnosti od poslovnih strank v zvezi z delom TOZD ali železarne na škodo delovne skupnosti,

7. Prilaščanje orodja ali materiala za sebe ali druge v vrednosti nad 100 din,

8. Kršitev varovanja ali izdajanje poslovne tajnosti, kar ima za posledico materialno ali drugo škodo,

9. Ponarejanje ali namerno dajanje napačnih podatkov, ki lahko vplivajo na odločitev sprejema delavca na delo, ali krivo pričanje v postopku za kršitev delovne dolžnosti,

10. Namerno dajanje napačnih podatkov, ki lahko vplivajo na osebne dohodke, materialno stanje ali proizvodne uspehe TOZD oziroma železarne,

11. Opustitev ukrepov za varstvo pri delu ali enkratno kršenje predpisov za varstvo pri delu ali neuporabljanje osebne varstvene opreme ali varnostnih naprav z večjimi posledicami,

12. Omejevanje delovnih ali samoupravnih pravic delavcev s posledicami,

13. Nezadostna skrb za delavca ali delovne pogoje, v katerih dela, s strani odgovornega delavca, če so nastale večje posledice,

14. Vsako nedovoljeno delo med delovnim časom z večjimi posledicami za TOZD ali železarno,

15. Kršenje zakonov, predpisov ali samoupravnih aktov z večjimi posledicami za TOZD ali železarno, za interese širše skupnosti ali posameznega delavca,

16. Napačno ali nepravčasno informiranje samoupravnih organov, samoupravnih delovnih skupin ali delovne skupnosti, če iz tega nastanejo večje posledice,

17. Prilaščanje ali uporabljanje proizvodnih sredstev ali materiala ali izkoriščanje delovnega časa zaradi nedovoljenega dela za sebe ali druge v večjem obsegu,

18. Tatvina storjena v TOZD ali železarni, na škodo delavca,

19. Povzročanje nereda s fizičnim napadom, pretepom, z nemoralnimi dejanji ali nedostojnim ali žaljivim vedenjem med delom,

20. Neopravičeni, neprekinjeni izostanek z dela v trajanju več kot 2 dni,

21. Če je delavec 2-krat lažje kršil delovno dolžnost in so mu bili izrečeni ustrezni ukrepi, se tretja kršitev delovne dolžnosti šteje kot hujša,

22. Storitve ali opustitev kateregakoli dejanja, ki po zakonskih predpisih predstavlja kaznivo dejanje, gospodarski prestopok ali prekršek v zvezi z delom v TOZD ali železarni,

23. Vse kršitve določil samoupravnih aktov, če je v njihovih določilih določena odgovornost delavcev in če so posamezne kršitve določil označene kot hujše kršitve delovne dolžnosti.

54. člen

Za lažjo kršitev delovne dolžnosti se delavcu lahko izrečeta ukrepa:

- opomin ali
- javni opomin

55. člen

Za hujšo kršitev delovne dolžnosti se delavcu lahko izrečejo ukrepi:

- zadnji javni opomin ali
- prenehanje lastnosti delavca v združenem delu ali
- odstranitev delavca z vodilnega delovnega mesta in razporeditev na drugo delovno mesto.

56. člen

Pri izrekanju ukrepov mora pristojni organ upoštevati tako olajševalne kot tudi obtežilne okoliščine, predvsem pa težo storjene kršitve in njene posledice, stopnjo delavčeve odgovornosti (nepazljivost ali naklep), okoliščine, v katerih je bila kršitev storjena, prejšnje delo in vedenje delavca, pomen dejavnosti, osebni in družinski položaj kršitelja in možnosti vzgojnega delovanja določenega ukrepa.

Pristojni organ ob upoštevanju tehtnih olajševalnih okoliščin lahko izreče blažji ukrep kot je predviden v čl. 54 ali 55 tega sporazuma.

57. člen

Pravnomočna ali dokončna odločba o vseh ukrepih, razen ukrepu opomina, se objavi na oglasni deski obrata, v katerem delavec dela. V težjih primerih, če tako določi organ, pristojen za izrekanje ukrepov, pa se vzroki za izrek ukrepa in ukrep sporočijo tudi samoupravni delovni skupini, v kateri je delavec delal in drugim delovnim skupinam, ali se taki ukrepi objavijo z informacijo v glasilu »Železara«.

58. člen

Zoper delavca, ki je lažje kršil delovno dolžnost, ni mogoče uvesti postopka, če je od storjene kršitve preteklo več kot 3 mesece, če pa je postopek pravočasno uveden, se mora dokončati najkasneje v roku 4 mesecev od dneva storjene kršitve.

Zoper delavca, ki je hujše kršil delovno dolžnost, ni mogoče uvesti postopka, če je od storjene kršitve preteklo več kot 5 mese-

cev, če pa je postopek pravočasno uveden, se mora dokončati najkasneje v roku 6 mesecev od dneva storjene kršitve.

Odločba, izdana po preteku roka, navedenem v 1. oziroma 2. odstavku tega člena, je nična in nima pravnega učinka.

Pravica izvršiti izrečeni ukrep zaradi kršitve delovne dolžnosti zastara po preteku 30 dni od dneva, ko je delavcu vročena dokončna odločba oziroma od dneva pravnomočnosti.

59. člen

Zastaranje ne teče med časom, ko je delavec opravičeno zadržan in ne more sodelovati v postopku za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti.

60. člen

Za uvedbo postopka zoper delavca, ki je obdolžen, da je kršil delovno dolžnost in vsa opravila v zvezi s tem, je pooblaščen posameznik. Podrobnejša določila o tem vsebuje splošni akt.

Pooblaščen posameznik mora uvesti postopek na podlagi prijave ali lastne ugotovitve o kršitvi delovne dolžnosti.

61. člen

Postopek se sproži s prijavo, uvede pa se z zahtevkom za vodenje postopka, ki mora biti delavcu vročen najmanj 8 dni pred obravnavo.

62. člen

Delavec, obdolžen kršitve delovne dolžnosti, ima pravico na zaslisanju ali obravnavi izpovedati dejstva in podatke, ki so mu v prid, predlagati dokaze, postavljati vprašanja pričam ali izvedencem in dajati obrazložitve v zvezi z izjavami pri zaslisanju.

Obdolženi ima pravico vzeti si in pooblastiti zagovornika, ki ima v postopku pravice, določene v pooblastilu.

2. Odstranitev z delovnega mesta ali iz TOZD

63. člen

Če je delavec v priporu, izda direktor TOZD odločbo o odstranitvi delavca iz TOZD na podlagi obvestila organa, ki je pripor odredil. TOZD mora posredovati odločbo prizadetemu delavcu.

Ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bila taka odločba izdana, direktor TOZD ukine odločbo iz 1. odstavka.

64. člen

Delavec je lahko odstranjen z delovnega mesta in začasno razporejen na drugo delovno mesto, ki približno ustreza njegovim strokovnim in drugim sposobnostim:

1. če obstaja upravičen sum ali nevarnost, da bo ponovno kršil delovno dolžnost,

2. če namenoma s svojim delom zmanjšuje uspeh delavcev v obratu, TOZD ali železarni,

3. če se ne podreja predpisom o varstvu pri delu,

4. če je odstranitev zahteval pristojni organ za notranje zadeve ali pristojni pravosodni organ.

O odstranitvi z delovnega mesta odloča pooblaščen posameznik, postopek pa podrobneje ureja splošni akt.

65. člen

Delavec je lahko odstranjen iz TOZD:

1. če je zoper njega uveden kazenski postopek za dejanje, ki ga je storil na delu ali v zvezi z delom,

2. če je zaloten pri hujši kršitvi delovne dolžnosti, ki jo je storil v posebnih obtežilnih okoliščinah,

3. če je zaradi kršitve delovne dolžnosti predlagano, da takemu delavcu preneha lastnost delavca v združenem delu,

4. če je odstranitev zahteval pristojni organ za notranje zadeve ali pristojni pravosodni organ.

Za odstranitev delavca iz TOZD je pristojna komisija za kršitev delovnih dolžnosti.

66. člen

Odstranitev z delovnega mesta ali iz TOZD sme trajati najdalj do dokončne odločitve pristojnega organa o delavčevi krivdi oz. do preteka zastaralnega roka.

67. člen

Delavec, ki je odstranjen z delovnega mesta ima pravico do akontacije OD na delovnem mestu, na katerega je odstranjen.

Delavec, ki je v priporu, ima pravico do nadomestila OD, ki je enak 1/3 akontacije OD, če preživlja družino pa 1/2 akontacije OD na račun organa, ki je odredil pripor.

Delavec, ki je odstranjen iz TOZD po sklepu pristojnega organa, ima pravico do nadomestila OD, ki je enak 1/2 povprečne mesečne akontacije OD za preteklo 3 mesece.

68. člen

Če pristojni organ ugotovi, da niso bili podani razlogi za odstranitev delavca z delovnega mesta ali iz TOZD, ima delavec pravico do razlike od prejetega do polnega zneska akontacije OD, ki bi ga prejel, če bi ostal na svojem delovnem mestu.

3. Materialna odgovornost

69. člen

Delavec TOZD odgovarja za materialno škodo ali zmanjšanje dohodka, ki ga je povzročil TOZD, železarni, širši skupnosti ali tretji osebi na delu ali v zvezi z delom iz velike nepazljivosti ali namenoma.

Postopek za ugotavljanje obstoja škode, višine škode in povračila škode uvede pooblaščen posameznik. Podrobnejše določbe postopka vsebuje splošni akt.

70. člen

Če je škodo povzročilo več delavcev skupaj, je vsak posebej odgovoren za tisti del škode, ki jo je sam povzročil. Če ni mogoče ugotoviti za vsakega delavca posebej, kolikšen del škode je povzročil, se šteje, da so enako odgovorni in morajo škodo povrniti po enakih delih.

Če povzroči škodo več delavcev z naklepnim kaznivim dejanjem, so storilci solidarno odgovorni za povrnitev škode.

71. člen

Vsak delavec TOZD oz. železarne je dolžan najkasneje v 3 dneh prijaviti direktorju TOZD nastanek škode, če to ne stori, čeprav ve, da je bila škoda povzročena, huje krši delovno dolžnost.

72. člen

Če je zoper delavca ustavljen postopek za kršitev delovne dolžnosti ali če je oproščen, s tem ne preneha njegova odškodninska odgovornost za škodo, ki jo je povzročil.

73. člen

Delavec, ki je škodo povzročil namenoma, ali je spoznan za krivega na podlagi pravnomočne sodne odločbe, mora škodo povrniti v celoti.

Če je škoda povzročena iz velike malomarnosti, je delavec lahko deloma, največ do 1/2 oproščen plačila odškodnine, če bi plačevanje odškodnine bistveno prizadelo preživljanje delavca ali njegove družine.

74. člen

Za škodo, ki jo delavec povzroči komu drugemu na delu ali v zvezi z delom, odgovarja TOZD, ki ima pravico v roku 6 mesecev zahtevati povračilo izplačane odškodnine, če je delavec škodo povzročil namenoma ali iz velike nepazljivosti.

Oškodovanec ima pravico zahtevati odškodnino tudi od samega delavca, če je to škodo povzročil s kaznivim dejanjem.

75. člen

Če delavec noče povrniti škode TOZD, ki jo je povzročil ali, ki je nastala z zmanjšanjem dohodka, uveljavlja TOZD odškodninski zahtevek s tožbo pri pristojnem sodišču.

VIII. PODLAGA, POGOJI IN NAČIN PRENEHANJA LASTNOSTI DELAVCA V ZDRUŽENEM DELU

76. člen

Delavcu TOZD lahko preneha lastnost delavca v združenem delu samo v primerih, ki jih določa ta samoupravni sporazum. Razen v primerih, ki so določeni v tem sporazumu, lahko preneha lastnost delavca v združenem delu le tako, da ostane na delu še določen čas.

77. člen

Čas, ko mora delavec še ostati na delu v TOZD (v nadaljevanju: odpovedni rok) je naslednji:

a) za delavce, ki delajo na nekvalificiranih, polkvalificiranih ali kvalificiranih delovnih mestih, 30 dni

b) za delavce, ki delajo na visokokvalificiranih delovnih mestih ali delovnih mestih, kjer se zahteva srednja strokovna izobrazba, 2 meseca

c) za delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer se zahteva višja ali visoka strokovna izobrazba, 3 mesece

Odbor za kadre in medsebojna razmerja lahko tak odpovedni rok v sporazumu z delavcem skrajša, vendar ne na manj kot 15 dni, lahko pa ga tudi podaljša, če se pokaže potreba, da bi se začelo delo dokončalo, pa se to brez prizadetega delavca ne more, vendar največ za 30 dni.

Po preteku tako podaljšanega roka, ima delavec pravico zapustiti TOZD tudi brez razrešnice in ga ne zadenejo nobene sankcije.

78. člen

Delavcu lahko preneha delo v združenem delu:

1. če izjavi, da ne želi več delati v TOZD,

2. kadar pristojni organ odloči, da preneha delavcu lastnost delavca, ker je dopolnil pokojninsko dobo (moški 40, ženska 35 let).

Delavci iz prethodnega odstavka imajo pravico in so dolžni spoštovati določila čl. 77 tega sporazuma o odpovednem roku.

79. člen

Delavec iz 1. toč. 1. odst. 78. čl. tega sporazuma, lahko poda izjavo ustmeno prek neposredno odgovornega delavca ali neposredno kadrovniku TOZD, lahko poda pisмено izjavo naslovljeno

Dokumentacijska rubrika

V zvezi s pojasnjevanjem objavljene slike v dokumentacijski rubriki, ki se nanaša na prvomajsko praznovanje v Hrenovici, smo dobili še nekaj dodatnih pojasnil, ki nam vsa zagotavljajo, da je bila priveditev, ki jo prikazuje slika prav v Hrenovici.

Franc Andrejšič, upokojeni delovodja talilnic, nam je pojasnjeval, da je bila priveditev na sliki na Jeseničanom znani Metni in sicer v trikotu: Stara Humrova kavarna — železniška čuvajnica pri Gorjupu — tovarniška Hofmanova vila. To nam je dokazoval zlasti s tem, da se priveditve spominja in ve, da je bila v tem predelu takšna ograja kot je na objavljene sliki skupaj z vrhom. Jože Dakskofler, upokojeni sodelavec, je prav tako mnenja, da je bila ta priveditev ob prvem maju leta 1919 v Hrenovici, vendar pa meni, da je bila lokacija nižje od Hofmanove vile, pri Jeseničanom znani Tičnici.

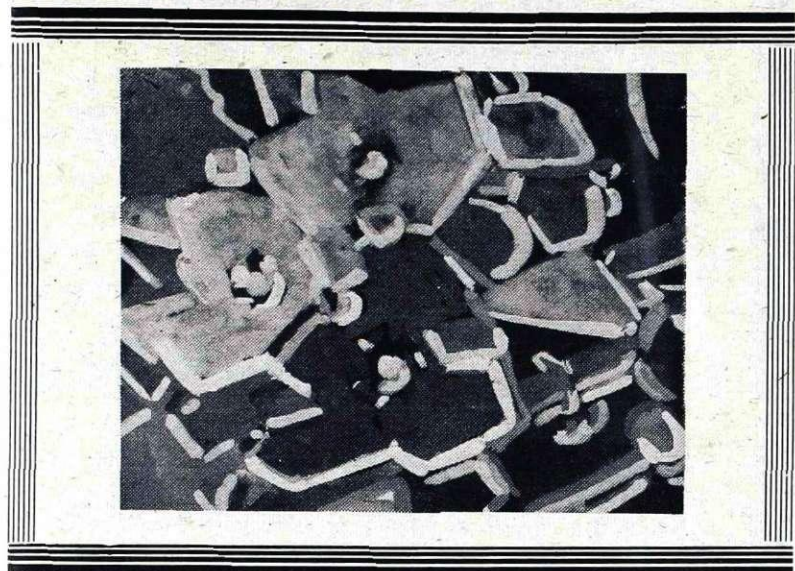
Tudi Minka Dakskofler, po domače Strmulnikova, je prepričana, da je bil ta posnetek narejen v Hrenovici, v času praznovanja prvega maja,

ki se ga še spominja. Meni celo, da bi deklet, ki sedi na klopi, prva od leve utegnili biti Čufarjeva Klarica, kar bomo poskušali ugotoviti, sicer pa je mnenja, da so ljudje na sliki dobro vidni in bi se očitno v kolikor še žive, na tej sliki lahko prepoznali.

Mnenja o tej sliki so različna, medtem ko jih eni povezujejo s praznovanjem 1. maja v Hrenovici 1919. leta, drugi menijo, da ta posnetek ne predstavlja praznovanja. Kakor koli že, smo skoraj prepričani, da je posnetek res narejen nekje v Hrenovici, čeprav morda ni povezan s prvomajsko praznovanjem.

Razveseljivo pa je to, da se je toliko bralcev odzvalo na naš poziv, iz česar lahko sklepamo, da je zanimanje občanov in bralcev železarnice za zgodovino Jesenic precejšnje.

Vsem, ki so nam s svojimi izjavami in pričevanji pripomogli k dokumentiranju omenjene slike, kakor tudi vseh dosedanjih slik, objavljenih v naši rubriki, se najlepše zahvaljujemo in jih prosi o za nadaljnje sodelovanje.

Delo oddelka NOB pri tehničnem muzeju Železarnice v devetih mesecih in program dela za leto 1974

1. Delo izvršeno v tekočem letu
Muzejsko delo oddelka NOB pri tehničnem muzeju Železarnice Jesenice se skladno s tekočimi nalogami deli na pet osnovnih področij:

- tekoče muzejsko delo,
- zbiranje zgodovinsko-dokumentarnega gradiva,
- studijsko-raziskovalno delo,
- sodelovanje z različnimi zunanjimi institucijami,
- ostala dejavnost.

a) Tekoče muzejsko delo
Sem sodi redno evidentiranje zbrane zgodovinsko-dokumentarnega gradiva po raznih vrstah, dalje azbiranje kartoteke esponatov, inventariziranje in dokumentiranje slik.

b) Zbiranje zgodovinsko-dokumentarnega gradiva
V tekočem letu je bilo zbrano in zapisniško sprejeto 294 primerov raznega zgodovinsko-dokumentarnega gradiva, tako raznih eksponatov, dokumentov in slik. S tem se je celotno število obstoječega zgodovinsko-dokumentarnega gradiva oddelka NOB doseglo že na 16.534 primerov, kar predstavlja že razmeroma obsežno zbirko.

c) Studijsko-raziskovalno delo
Zbiranje, študij in dokumentiranje gradiva potrebnega za razstavo Jesenice včeraj, danes, jutri.

Zbiranje, obdelava in študij gradiva za sestavke v MZ-Vestniku, ki izhajajo kot mesečna priloga v Železarni.

Zbiranje, in obdelava podatkov za izdelavo elaborata o tako imenovanem francoskem taborišču Podmežakljio (nastanek taborišča, prihod transportov, struktura in število taboriščnikov po narodnosti s posebnim poudarkom na njihovi udeležbi v NOB, aktivistična dejavnost in sankcije nad njimi).

d) Sodelovanje z različnimi zunanjimi institucijami

Sodelovanje z različnimi založniško-izdajskimi podjetji in RTV v pogledu posredovanja raznega zgodovinsko-dokumentarnega gradiva.

Sodelovanje z različnimi družbeno-političnimi organizacijami v občini v smislu posredovanja raznih podatkov, kot pri realizaciji raznih praznov in ostale dejavnosti.

e) Ostala dejavnost
V tekočem letu smo v smislu lažjega arhiviranja in hranjenja dali v uporabo sedem letnikov revije Borec, dva letnika revije Železarnice ter tri letnike časopisa TV-15, en letnik časopisa Železarnice in revije Novi svet.

Ni nam uspelo konzervirati in preparirati eksponatov, čeprav je izbor le-teh narejen, kar pa mislimo realizirati v prihodnjem letu, ko bo konzervatorsko-preparatorna dejavnost pri Gorenjskem muzeju v Kranju, s katerim smo v dogovoru, stekla.

Glede na sprejete programske naloge in posredovane kulturne skupnosti Jesenice in železarnice lahko zaključimo, da bodo le-te do sklepa leta realizirane.

2. Okvirne programske naloge za leto 1974

Program dela za leto 1974 obsega poleg rednega muzejskega dela, s katerim je muzej zadolžen s poslovanjem za delo tehničnega muzeja železarnice Jesenice, to je zbiranje in inventiranje zgodovinsko-dokumentarnega gradiva, dokumentiranje slik, vodenje kartoteke eksponatov.

Zbiranje dokumentarnega gradiva na terenu bomo posvetili več pozornosti, kar je sicer glede na skromno zasedbo (kustos in honorarni uslužbenec) že uresničeno oteženo zaradi ostalih zadolžitve.

Dokončna izdelava elaborata o taborišču Francozov Podmežakljio, ki naj bi jih ta elaborat vseboval.

Dokončna izdelava spiska oziroma evidence padlih borcev in žrtev vojne, zaposlenih v predvojni KID in izdelavi slikovne kartoteke le-teh, ki sicer obstaja, vendar primanjkuje še razmeroma veliko oseb, podatkov kot tudi slik.

Zbiranje in študija gradiva splošne zgodovine Jesenic.

Zbiranje podatkov in študija za izdelavo pregleda gibanja prebivalstva v naši občini od vseh dosegljivih začetkov do leta 1941, upoštevajoč pri tem tako socialno kot narodnostno strukturo po posameznih obdobjih.

Priprava in realizacija ene ali dveh tematskih razstav, ki programsko še ni določena, vendar naj bi bila ena od teh posvečena razvoju obrtno-industrijske dejavnosti v naši občini.

Muzejsko - zgodovinski

21. december

vestnik

Kako stare so pravzaprav Jesenice

23. nadaljevanje

V 22. nadaljevanju tega sestavka smo poskušali bralcem približati zgodovinski razvoj in določiti približen nastanek Rateč in Podkorena. Pri tem smo se poslužili zapisov nekaterih krajevnih zgodovinarjev kot Lavtežarja, Vilfana in nazadnje domačina Volca, ki so obravnavali zgodovino omenjenih dvoh vasi.

Med drugim smo ugotovili, da natančnega nastanka ene ali druge vasi žal ne vemo, ker podatki o tem ali kakršnikoli dokumenti v zvezi s tem do danes še niso odkriti. Na osnovi dokaj logične utemeljitve Simona Volca lahko sklepamo, da je v Podkorenu nastala nekako v istem času kot je bila utrta pot preko znanega Korenskega sedla, po katerem je vas dobila tudi ime. Vole je mnenja, da je Podkoren nastal kasneje kot Rateč, vendar ne izključuje možnosti, da je nastal v času naseljevanja Slovencev v tem delu Gornjesavske doline. Ta čas smo mi na osnovi nekaterih domnev, pri tem smo upoštevali čas madžarskih napadov in njihove posledice, prisodili v 10. stoletje, kar bi bilo glede na omenjena zgodovinska dejstva sprejemljivo.

Natančno kdaj je nastal prehod preko Korena pa se žal ne da ugotoviti, čeprav so se s tem ukvarjali že razni poklicni zgodovinarji, poleg navedenih avtorjev domačinov. Zgodovinar Ljudmil Hauptmann v svojem delu Razvoj družbenih razmer v radovljiskem kotu do 15. stoletja, tega prehoda ne omenja, kljub temu, da je podrobno opisal razmere v tem delu Gorenjske in v radovljiskem kotu.

Milko Kos je v svojem delu Zgodovina Slovencev postavil možnost, da so Gornjesavske doline povezali preko Podkorena bamberški škofje, ki so imeli v 11. stoletju v posesti celotno Ziljsko dolino z Belyakom in Kanalsko dolino do Pontebe. Konkretno pravi: »Posestva bamberških škofov v teh krajih so bila posebno važna, ker so obdajala prehode preko Alp na jug z zelo pomembno cesto skozi Kanalsko dolino, dalje preko Predila v Zgornje Posočje in pa pot preko »Kranjske gore«, kakor so imenovali Karavanke v tistem času, v dolino Zgornje Save.«

Ta ugotovitve Milka Kosa sloni na zelo logični in dokumentirani osnovi, saj vemo, kot smo ugotavljali že v našem sestavku, da so Gornji del Savske doline naselili iz horoške strani že v 10. stoletju, nadaljnj kolonizacijo pa so verjetno pospešili bamberški škofje, saj ugotavljamo, da so Rateče še vse do leta 1390 sodile v cerkvenem pogledu pod prafaro Marijo na Žilji.

Za ugotovitve približnega datuma nastanka prehodne poti preko

Korena, pa bi se v določeni meri lahko sklicevali tudi na povezavo frajsinskih škofov s frajsinsko posestjo na Gorenjskem, to se pravi znane Loške posesti skupaj s frajsinskim Dovjem v Gornjesavski dolini. Povsem logično je, če so že frajsinski škofje dobili to posest na Kranjskem v svoje roke že v 10. oziroma 11. stoletju, da so morali skrbeti tudi za komunikacijsko zvezo s temi posestmi, to se pravi za prehode preko Karavank na Gorenjsko oziroma na Kranjsko.

Profesor Pavle Blaznik je ob študiju frajsinske posesti na Kranjskem odkril prve pisane dokumente iz 14. oziroma 15. stoletja, ki nam pričajo, da je obstajala tovarniška pot med Frajsingom na Bavarskem in Škofjo Loko.

Na osnovi tega je izdelal tudi zemljevid prometne povezave med navedenima krajema, ki je po svoje zelo zanimiv (gl. sliko).

Po mnenju avtorja je možna varianta poti iz Loke proti Freisingu na relaciji Škofja Loka—Kranj—Ljubelj—Celovec—Neumarkt—Tamsweg—Mauterndorf; po drugi varianti pa naj bi pot vodila do Mauterndorfa preko Kranja, Radovljice, Dovjega, Korenskega sedla v Belyak, Spital in preko Kačberga v Mauterndorf. Zadnja varianta je znatno krajša in zato tudi bolj sprejemljiva. Sicer pa je povsem razumljivo, da so bili za izgradnjo vsaj tovarniške poti preko Korenskega sedla poleg bamberških škofov, najbolj zainteresirani freisinski škofje.

Pri tem pa seveda ne moremo spregledati tudi briksenskih škofov in njihove posesti na Gorenjskem, ki so jo dobili v dar že leta 1004. Kakor freisinski tako so tudi briksenski škofje v južni Tirolski morali vzpostaviti zvezo s posestjo, ki so jo dobili na Gorenjskem s sedežem na Bledu.

Vsi ti fevdalci oziroma lastniki razdeljenega slovenskega ozemlja, so bili prav gotovo prvi, ki so bili zainteresirani za gradnjo tovarniške, če ne vozne poti preko Karavank. Iz tega lahko zaključimo, da v kolikor že ni bila speljana pot skozi Gornjesavsko dolino v času Langobardskega gospostva oziroma še prej Rimljanov, je bila ta pot prav gotovo utrta vključno s Korenskim prelazom vsaj v 11. stoletju, ko je bilo gorenjsko ozemlje že dokončno razdeljeno med nemško cerkveno in posvetno gosposko.

Te naše domneve nam v določeni meri potrjujejo tudi dokumenti in zapisi, ki se nanašajo na Kranjsko goro še iz leta 1060 in dalje. Iz teh dokumentov je razvidno, da je v Kranjski gori stala že v 11. stoletju nekakšna trdnjava ali curtis, kar bi pomenilo po slovensko nekakšen dvor ali gradič, kjer naj bi bil živel

takratni zemljiški gospod ali morda svobodnjak kot eden prvih po imenu znanih naseljencev v Kranjski gori. V raznih darilnicah so namreč pogosto omenjena Kranjska gora, kakor tudi imena prič, živetih svobodnjakov in polsvobodnjakov v tem predelu v 11. stoletju. Ena takih darilnic oziroma darilnih pogodb, ki se nanaša na Kranjsko goro, je bila napisana med leti 1070 in 1080: »Plemeniti Henrik in njegova soproga Wezala odstopita briksenski škofu Altvinu neko utrdbo v Kranjski gori ter v istem kraju tudi neko posestvo, katero sta od rečenega škofa nekdanj dobila kot užitek za neko svoje posestvo. Zato pa škof prepusti imenovanemu Henriku in njegovi soprogi utrdbo Kamen z vsemi priteklinami, potem svoje posestvo v kraju Nad jezerom imenovanin, dalje cerkev in tri kmetije pri Sv. Danielu ter en vinograd nekoga Liutona.«

Ta darilnica je nastala na južnem Tirolskem v Andrasu.

Isti plemeniti Henrik se odpove izkoriščanju vseh posestev in podložnikov, o katerih je obljubil, da jih po svoji smrti in smrti njegove soproge Wezala prepusti Briksenski cerkvi in njenemu pastirju Altvinu; tudi odstopi rečenemu škofu utrdbo Kamen, katero je nekdanj dobil v zameno za neko drugo utrdbo v Kranjski gori.

Za to pa škof Altvin prepusti imenovanemu Henriku in njegovi soprogi v porabo svojo utrdbo, katero ima v Kranjski gori, potem posestva in podložnike, ki spadajo pod ta kraj, in pa tudi neki dvor v Želečah.«

Na Kranjsko goro se nanaša tudi naslednja darilnica, ki je nastala med leti 1075 in 1090 v Glanghofnu:

»Plemenita matrona Wezala odstopi briksenski škofu neko do smrti njej dodeljeno utrdbo v Kranjski gori ter v istem kraju neko posestvo, katero je nekdanj od rečenega grafa dobila v zameno za neko svoje posestvo.«

Zato pa škof prepusti imenovani Wezali posestvo v Breznici, z vsemi priteklinami, potem posestvo v kraju Nad jezerom imenovanin in pa po dva voza vina pred praznikom sv. Ivana Krstnika.«

Samo iz citiranih darilnic, ki se nanašajo na zemljišča in posest v Kranjski gori lahko sklepamo, da je v tem času, to se pravi v 11. stoletju, obstajala v Kranjski gori naselbina, ki po imenih prič, podpisanih na raznih darilnicah, ni mogla biti niti tako majhna.

Po analizi prirčkov, ki jo je izdelal za ta čas Ljudmil Hauptmann pa lahko sklepamo, da je tu živel prvotno slovenski živelj, zakaj Hauptmann ugotavlja na teh darilnicah 34 različnih imen od katerih meni, da je 25 imen čisto slovenskih, šest je nemških ali krščansko nevtralnih, samo tri imena od teh, če odštejemo razne uslužbence gosposk, bi lahko uvrstili med nemške priseljence oziroma nemškemu izvoru.

Na osnovi tega lahko zaključimo, da je v drugi polovici 11. stoletja živel najmanj 25, če ne celo 34 svobodnih slovenskih posestnikov na ozemljih pod Triglavom, od katerih jih je bilo vsaj sedem iz Kranjske gore.

Ta analiza imen, kot tudi same darilnice, nam poleg obstoja utrjene naselbine v Kranjski gori in okolici, dokazuje tudi kako so si zemljišča in cerkvena gospostva — v našem slučaju Briksen — prigrisodarila razna posestva svobodnih slovenskih naseljencev oziroma posestnikov. Z druge strani pa tudi lahko ugotovimo, da je briksenska cerkevna gosposka že zelo zgodaj širila svojo posest izven meja posesti, ki jih je dobila od nemškega cesarja v fevd med obema Savama.

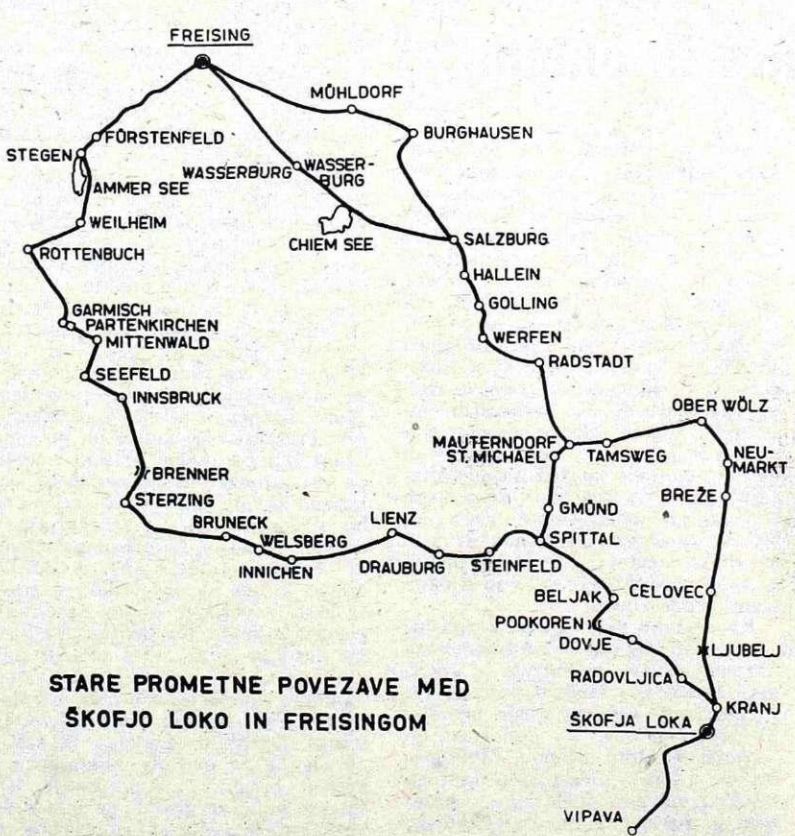
Kako je izgledala ta trdnjava v Kranjski gori, kakšna je bila in v kakšnem obsegu nam žal ni znano, sicer pa se bomo k zgodovini in nastanku Kranjske gore še povrnil.

V vsej dosedaj opisani zgodovini o starosti Jesenic in naselbin v Gornjesavski dolini lahko zaključimo le to, da so to dejansko prvi pisani dokumenti, ki se nanašajo na Gornjesavsko dolino, tako Kranjsko goro kot Dovje.

Stane Tušar

(Se nadaljuje)

ŽELEZAR 7

STARE PROMETNE POVEZAVE MED ŠKOFJO LOKO IN FREISINGOM

Prometne povezave med Škofjo Loko in Freisingom časovno ugotovljene v 14. stoletju. Obstaja pa možnost, da so bile te prometne zveze že kmalu v 11. stoletju, ko so freisinski škofje dobili v fevd ozemlja na Kranjskem.

Vinko
Trinka

Brigade s hribov

11

»Edino kar me moti: Galovičev stric je! Nečak mu je padel v Pohorskem bataljonu. Zaguljeno, zagorski Krautnerji so vsi na naši strani: v partizanih, taboriščih, ta kmetčki bušak pa se je zlizal z Nemci. Meni bi bilo tudi nerodno, če bi mi kdo po vojni oponesel: 'Tvojega strica so partizani kot izdajalca ustrelili.' Čeprav ne dam veliko na zlahko, je le nerodno,« je menil Tonči. Gle dal je v ila: z desnico se je poigraval z nasekano kragujevčanko. V molk, ki je nastal, je združeno dodal: »Ampak če je treba, če je res fašist, ga počim!«

»To bi morali šele dokazati,« se je izvijal Darko, ki mu ta ustrelitev nekako ni šla v račun: »Če ima res rdečo, nemško izkaznico...«

»Oni z našimi niso usmiljeni, ne uidevni,« je trmoglavil Tonči.

K njim se je prismejal Marjanček. »Tovariš komandir,« je prijateljsko rekel Darku, »zvečer bi odšel na patruljo...«

»Ne, ne, imam delo zate,« se je namesto Darka oglašil Robi. »Sel boš v patruljo, ampak z nami, na drugo stran. Samo z dedci bomo imeli opravka. Nobene ženske ne bo.«

Marjanček je nezaupljivo gledal Robija. Nekajkrat ga je že potegnil; del tega mu je tudi povrnil, navadil pa se je, da mora biti z Robijem zelo previden. Obrnil se je k Darku.

»Ja, res bomo šli drugam,« je povedal Darko, ki ni mogel povsem prikriti veselja, da bodo Marjančku zmešali račun.

»Nekega tipa gremo počit,« je rekel Tonči, ki se je kot najmlajši iz zagorske trojice čutil dolžnega, da zaščiti Marjančka pred Robijevimi potežgavčinami: »Zoprno, pa kaj moremo?«

Darko je šele zdaj zaslutit, kako se je Tonči udal v nalogo. Sprjaznil se je s tem, da bo pač on opravil zoprnost, ki so se je drugi radi bra-

nili. Darko pa je imel drugačen načrt. Predvsem ni želel ničesar tvegati! Za Krautnerja so pripovedovali, da ima puško in najbrž tudi parabelo. S parabelo pa lahko spreten vojak ali obupanec, ko mu gre za nohte, naglo pobije precej ljudi. »Menil sem,« je Darko previdno začel razlagati svoj načrt, »da bi to opravil Roman. Ima še nemško uniformo, nemško zna. Prišel bi pred nami k hiši, ne bo sumljiv in stari ne bo posumil. Mi bi prišli nekaj minut za Romanom. Tako bo najbolj varno.«

Kar prav je presodil. Tonči ga ni niti pogledal, ničesar ni rekel, le zaobrnil se je in odšel. S pretezo, da gre po tobak za pipo, je odšel tudi Robi. Da ne bi veljal za prilijenca, jo je za obema tiho pobral tudi Marjanček. Zameriti so mu, ker je glavni del naloge poveril Romanu, dezerterju iz nemške vojske, ne pa komu izmed njih, ki se prav tako niso bali nevarnosti.

Poklical je kurirja in mu naročil, naj pokliče Romana. Premišljal je, če res ravna prav, ker daje prednost nemškemu dezerterju, celo esesovcu. Saj je bil Roman pred dezerteriranjem pri esesovskih, tankovskih peških. Vendar se jim je prostovoljno priključil. Dostoj se je pougod zelo izkazal. To nejevoljo, tudi morebitni preprič prijetelj, je tvegal iz dveh razlogov. Prvič se mu je zdela zamisel z Romanom najlažje izvedljiva, najmanj nevarna. V uspeh je trdno verjel. Hkrati pa je tudi želel, če bi Krautnerja le ustrelili, naj to napravi Roman. Opazil je, da Roman, ki v podobnih primerih ne pomišlja, po ustrelitvi ni videti potr. Hotel je to prihraniti Tončiju, ki je v očeh borcev že veljal za junaka! Ustrelitev kmeta, (četudi je sodeloval z Nemci) je bila še zmerom nujno zlo. O tem med sabo niso radi govorili. In če zato določi Romana, ne nagaja Tončiju. Samo Tonči sklepa o pre-

nekateri stvari drugače kot večina drugih ljudi.

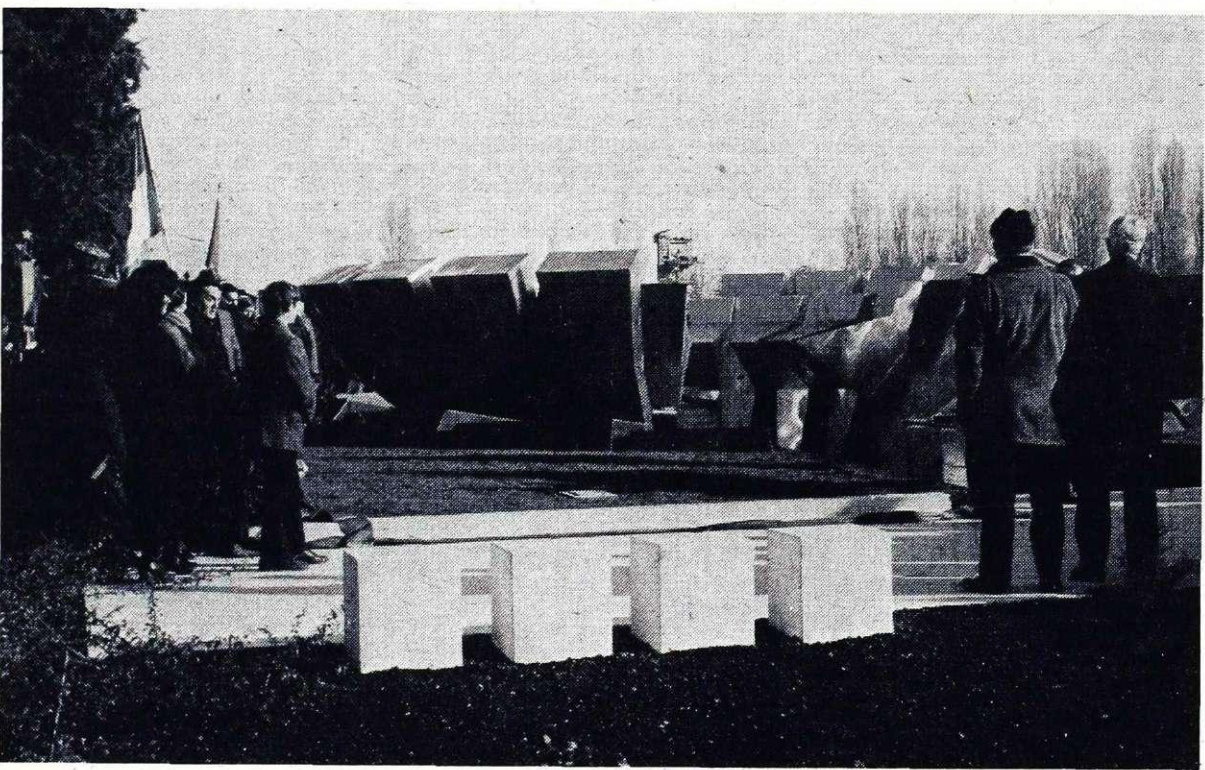
Zagledal je Romana. Že od daleč se je na pogled ločil od večine borcev. Visok, podolgovatega, izklesanega obraza, ostrih potez, je z lahkoto, zelo samozavestno hojo vzbujal videz idealnega vojaka. Uniforma na njem je bila videti, kot bi se upila v kožo. Tudi gube na uniformi so bile skladne, nobena ni bila videti odveč. Roman je tri korake pred Darkom zastal, tlesknil s petama in trdo pozdravil: »Tovariš komandir! Javljam se po naročilu...«

»Roman, ni treba,« je mehko rekel Darko, »čprav mu tako vojaško ravnanje ni bilo neljubo.

Tako sem navajen, tovariš komandir,« je v rahli zadregi odvrnil Roman. Ostri, trdi obraz je dobil za hip mehkejše poteze, ki so se prelile v trpkost: »Navadili so me... navadili. Disciplina tudi za partizansko vojsko ni slaba.«

Darko ni hotel rušiti globoko usajenega pojmovanja discipline. Tudi sam je poznal njen pomen. Le s to razliko, da je bila zanj disciplina natanko, pričakovano izvrševanje nalog. Temeljila je na lastnem spoznanju, trdnem prepričanju, da vojak to v vojski pač mora. Zmaga naj ne bo nekaj, kar mora vojska doseči. Zmaga naj postane vera, prepričanje, cilj vseh dejanj, nezlomljiva želja!

Saj zmago je želel tudi Roman. Zato se jim je tudi pridružil. Verjel je, da morajo zmagati; v vseh dose-danih spopadih se je izkazal za zelo hrabrega. Najbrž je imel Marjanček prav, ko je ihtivo trdil, da je Roman predvsem dober vojak in ne borec. Marjanček je to dvojje ločil. Zanj je bil vojak, tudi dober vojak vsakdo, ki je želel doseči zmago, ne glede na ceno. Za dobrega vojaka je zmaga edino vodilo in spodbuda; lastno napredovanje pa le razumljiva nagrada za pravilno odločitev.

Spominska kostnica v Gonarsu simbolizira razcveteno rožo.

Janez Brojan st.

Velicina narave in planin

V drugi polovici avgusta letos smo se odpravili na pot preko Italije, Francije in Švice na trojno Evrope Mont Blanc — 4807 metrov.

V dopoldanskih urah smo se odpeljali proti Kranjski gori — Planici in proti jugoslovansko-italijanski meji. Po hitro opravljenih formalnostih na meji, smo nadaljevali pot skozi Trbiž proti Vidmu, od tam dalje pa po avtomobilski cesti proti Benetkam, po Padski nižini do Milana. Povsod nas spremljajo nepregledna polja, posejana s kortizo in pšenico, ki tu dvakrat zorita, vmes pa so veliki nasadi breskev in vinska trta. Milano je lepo mesto, tu je domovina marmornja. Najzanimivejše pa je milansko pokopališče, ki je znano po najlepših in največjih spomenikih v Evropi.

Po krajšem postanku v lepem in vročem vremenu nadaljujemo pot proti Novari do Aoste, ki leži v ozki dolini obdani z visokimi gorami in vrhovi na nadmorski višini 583 metrov. Je zelo lepo planinsko mesto s krasnimi cvetličnimi nasadi, z ličnimi hišicami, na oknih pa se bohoti vse polno najlepšega in najrazličnejšega cvetja. Od Aoste dalje se razteza ozka 85 kilometrov dolga dolina na višini 600 m do 1230 metrov. Vozimo se mimo lepih planinskih krajev ob vzhodni visokih vrhov in sten. Sem in tja se ustavi oko ob

krasnem slapu, katerih je tu okrog precej. Dolina je precej obljubljena in dobro izkoriščena. Na nekaterih mestih je tako ozka, da se komaj prebijejo skozi cesta, železnica in reka Dova Baltea, ki se peneca pretaka preko velikih skal ozke struge in si utira pot iz višine proti zelenim ravninam. Vasice so kot posejane po strmih pobočjih, na strmih skalah pa stojijo stari gradovi. Na bolj rodovitnih ravninah pa so velikanski nasadi jablan, ki se šibijo pod težo lepih sadežev, zopet drugod se razprostirajo na terasastih pobočjih vinogradi. Sonce se polagoma umika iz doline proti vrhovom. Nudi se nam čudovit razgled na od zahajajočega sonca obsijane vrhove, ki se raztezajo od zelenja pa do v sneg in led okovanih sten in vrhov. Iz njih se dviga nešteto ostrih navpičnih stolpov in stolpičev, ki silijo s svojo strmino proti nebu.

Ko se tako med vožnjo razgledujemo naokrog in občudujemo te naravne lepote, naenkrat vsi začudeni ostrmimo. Pogledi nam obstanejo na od večerne zarje obsijani bleščeti beli gori, na ponosnem in močnem Mont Blancu. Mimogrede smo v lepem planinskem mestecu — Courmayeur (1228 m), iz katerega je dostop na vrh iz italijanske strani, preko grebena Peterer grada. Vse okrog je polno žičnic, ki peljejo na smučišča in vrhove.

Pohiteti moramo, saj se sonce že bliža zatonu, imamo pa še kakih

deset kilometrov do italijansko francoske meje in 16 kilometrov skozi montblanski predor. Hitro smo v Entrevesu, na meji nas niso zadrževali, niti nam niso pogledali potnih listov ne na italijanski in ne na francoski meji. Italijanski carinik je samo nasmejan dejal Jugoslovani in hrati z roko dal znak naj gremo naprej. Isto je napravil francoski carinik in nam odprl zapornico, ne da bi se ustavili. Ne vem ali nas imajo Jugoslovane tako pri srcu, ali kaj, saj so vse druge pred in za nami pregledovali. Čez nekaj minut že zapeljemo v krasen in lepo osvetljen predor. Hitro je bilo teh 16 kilometrov za nami. Že se peljemo po dolini pod severnim pobočjem Mont Blanca proti mestu Chamoinx. Prekrasen je pogled na pobočje Mont Blanca, njegov orjaški ledenik pa visi nad ozko in globoko dolino in izgleda kot da je pripel v zrak in se bo vsak čas odtrgal ter zgrmel v dolino. Mračni se, ko prispemo v lepo in veliko letoviško in planinsko mesto, ki leži na višini 1034 metrov. Iz ceste zapeljemo mimo železniške postaje in mimo parkirnega prostora na katerem smo takoj opazili naš avtobus Creina. Torej nismo sami, ugrabimo ali so to izletniki ali planinci. Saj pravijo, »da Kranjca srečaš za vsakim vogalom«. Še nekaj zavojev in že smo ob malem gozdu, kjer je prostor za kampiranje. Ko smo se malo razgledali, je bilo naše začudenje še večje, saj smo se srečali z našimi znanci, planinci in alpinisti iz Jesenic, Kranja in Ljubljane, ki so prav tako tam taborili.

(Se nadaljuje)

»No, juha iz krompirja, zelenjave, ješprena ali kaj drugega. Le da ni taka kakor doma. Ni slanine. Pa preveč vodena je. A če dobiš gosto, še kar gre.«

»Za večerjo že,« meni Grebenc.

»Za večerjo in kosilo in za zajtrk,« se nasmehne Žef s trpko vdanostjo, kakor bi hotel reči: Kaj pa moreš! Tako je. Potrpeti je treba.

Grebenc ga pa ne razume.

»Torej ješ trikrat na dan isto hranó.«

»Ne, enkrat!«

»Rekel si: zajtrk, kosilo in večerja.«

»Ja. Za vse skupaj enkrat na dan.«

»Hudiča, saj potem stradaš,« ga Grebenc ostro pogleda, kakor da ga ocenjuje, naj mu verjame ali ne. »Suh si res kot okostnjak.«

»Kaj hpeš? Pojutrišnjem bo bolje. Dobil bom svoj prvi stotak. Lahko si bom privoščil celo kruh.«

»In tako živiš samo od tiste juhe?«

»Ja, največkrat!« noče reči, da skoro vsak dan in da si kdaj pa kdaj deli kako kost s Kunom.

»Pa opoldan? Kdo ti prinaša v fabriko kosilo?«

»Kdo naj bi mi ga nosil?«

»Potem si prinašaš malico kakor jaz.«

»No, ja,« noče Žef tožiti, da je opoldan tešč in da južina namesto kruha vsakdanjo vodo.

Toda Grebenc ugane.

»Torej opoldan nimaš kaj za pod zob?«

»Pojutrišnjem bom že imel.«

»Sele v petek. Pojutrišnjem bo šele denar.«

»No, ja, pa v petek. Bom že vzdržal.«

»Pa ti nihče nič ne da.«

»Zakaj bi mi dajal? Nobeden nima preveč!«

»Hm, potlej si tak, kakor sem bil jaz. Nisem hotel prositi. Raje sem se umaknil, ko so drugi jedli.«

Žef ne ve, kaj bi rekel.

Tudi Grebenc ne ve, kako bi nadaljeval. Z Žefom se še ni pogovarjal in bi se tudi sedaj ne zapletel v pogovor z njim, ko bi Žef danes ne povedal tistega o policiji.

»Veš, napak sem te sodil.«

»Kako napak?« ga ne razume Žef.

»Veliko si že skusil,« Grebenc ne pove, kaj ima za bregom.

»Eh, kaj bi s tistim,« je Žefu, ki bi bil rad že v zavetišču, kaj malo do pogovora.

»In kje pravzaprav stanuješ?«

»Pri gospodu Alešu.«

»Hm, kdo pa je to?«

»Eden glavnih v tovarni cigar.«

»Kaj? Pri njem?«

»Streho mi daje. S kotičajem Matijo si deliva čumnato poleg gospodarskega poslopa.«

»Misliš sem si, da te nima v svoji vili.«

»Ga poznaš?«

»Kaj bi ga ne? Vsa Ljubljana ga pozna kot enega glavnih pri Jadranski banki, o kateri se marsikaj govori.«

»Ne vem. Nisem še slišal.«

»Kako pa si prišel k njemu?«

»Stric mi je sposloval. Prej mu je on vrtnaril, zdaj mu pa jaz.«

»Vrtnarš mu?«

»Ja, pa še drugo. Vsa hišna opravila. Sekam, kurim, čistim... No, vse, prav vse. Ob štirih vstajam, ob enajstih legam.«

»Prekleta, potem pa sploh nisi nič prost.«

85

Miha Klinar

TIGROVEC ŽEF

»Eh, redkokdaj. Delo od jutra do večera.«

»In koliko ti za vse to plačuje?«

»Plačuje? Streho mi daje zastoj. To je vse.«

»In nič drugega?«

»Nič.«

»Vsaj hrano bi ti moral dajati. Pa tudi kako obleko bi ti lahko dal. V tej tenki jopi te vendar mora zebsti.«

»Kajpak. A kaj hočem?«

»Kdo bi si mislil, tak bogataš?«

»Tudi drugi niso prida.«

»Ja, to imaš prav. Vseeno pa bi se ne smel pustiti, da bi te tako izrabljali.«

»Potrpeti moram, ali pa bom ob streho.«

»Ja, kakor suženj.«

»Pa si ne moreš pomagati kam drugam?«

»Brez prebite pare nikamor.«

»Ja, hudič je biti vajenec. Sam vem.«

»Je že dolgo, kar si bil.«

»Ne, ni tako dolgo. Tri leta, če prštejem še vojaščino.«

»Kaj? Že vojaščino si odslužil.«

»Ja, lani.«

»Potlej si že čez dvajset.«

»Ja, dvaindvajset.«

»Celih šest let si starejši od mene.«

»Kako to?« se Grebencu Žef dozdeva starejši. »Pa jih ja nimaš šele šestnajst!«

»Ja, mara jih bom.«

»Sele marca? Videti si skoro mojih let.«

»Ja, vsi me imajo za starejšega kakor sem v resnici.«

»Potem si za svoja leta prekleto veliko skusil.«

Tako mu je rekel tudi Gorčnik, se spomni Žef.

»No, ja,« pravi Žef utrujeno, ker se mu od lakote že kar temni pred očmi.

»Lahko bi mi kaj več povedal, kako je bilo tam in zakaj si postal tigrovec.«

»Ko bi tebi fašisti pobili do smrti očeta, bi najbrž ne postal fašist,« pravi Žef ostro.

»Kaj, očeta so ti ubili?«

»Ja, pred šestimi leti, ko so divjali po Kobariškem. Našo vas so že med vojno zasovražili. Ljudje ne bodo tega nikoli pozabili,« pravi Žef in že pripoveduje

o tem, kako so se vaščani njegove vasi postavili vdoru italijanske vojske po robu, še preden se je cesarska vojska spoprijela z njimi na soški fronti

o tem, kako so italijanski vojaki na ukaz svojega oficirja postrelili pred pokopališkim zidom vse moške, starejše od petnajst let, vas pa izropali in požgali, a vaščane odgnali nekam v Furlanijo, dokler niso prišli tisti jesenski dnevi pred enajstimi leti, ko so Italijani bežali s soške fronte na Pivo, in so se lahko vrnili, prisilili oblast, da jim je dala italijanske ujetnike še preden je bilo vojne konec, sami pa so zgradili kapelico v spomin ustreljenim z napisom UMRLI ZA SLOVENSKO GRUDO

o tem, kako je šel z mamo na Zgornje Stajersko obiskat očeta, pa ga nista našla, ker sta prišla naravnost med vojaški upor v Judenburg, kjer je skozi okno gostilne videl, kako so streljali vojake, oče pa je ušel z nekaterimi in se po neznanih potih vrnil v domače hribe in ostal tam, dokler ni bilo vojne konec

o veselju, ki se je razplamtela v ljudeh in o žalosti, ki je s prihodom Italijanov veselje v ljudeh ugasnila o novem nasilju, ki se je s fašističnimi skvadrismi razdivjalo

Akcija za spominski dom v Kumrovcu — preizkus naše zavesti in solidarnosti

Spominski dom borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu homo zgradili do konca leta 1974. To je naša skupna obveza. Z gradnjo smo pričeli v letošnjem poletju. S tem, da bo dom že sam po sebi velika kulturna in gospodarska pridobitev za širše okolice, bo ta akcija, ki se povezuje tudi z ureditvijo Kozjanskega, velika gospodarska pomoč tem krajem. Spominski dom bo na razpolago vsem borcem NOV, posebno pa še mladini iz vse Jugoslavije.

Z upoštevanjem tega, je bil odbor, ki ga je imenoval občinski Zveze združenj borcev NOV Jesenice prepričan, da bo akcija tudi na Jesenicah oziroma v naši občini naletela na vse razumevanje. Računal je na močno zavest jeseniškega prebivalstva in solidarnost, ki smo jo jeseničani dosedaj že večkrat pokazali.

Odbor je na svoji zadnji seji pregledal uspeh letošnje akcije do 1. decembra. Od 285.000 din kolikor smo se obvezali smo zbrali in vplačali 89.130,35 dinarjev ali 31 %.

Ta podatek, ki sicer odstopa za določene procenete, ker so nekatere gospodarske organizacije, ki nimajo sedeža pri nas nakazale svoj prispevek v matični občini, nam pove, da smo k akciji pristopili premalo resno. To je tudi zelo slabo pričevalo naše splošne zavesti.

Odbor je razposlal vloge vsem gospodarskim in družbeno-političnim organizacijam, šolam, upokojenecem in obrtnikom, dovolj široko je bila akcija popularizirana tudi v časopisju, radiu in televiziji, podprta in priporočena je bila s strani naših najvišjih predstavnikov republike.

Rezultat v naši občini je sedaj naslednji:

V industriji so pristopili k pobiranju prispevka v kolektivu od osmih le v štirih podjetjih, iz skladov pa sta namenile določen znesek le dve podjetji, v mesecu decembru pa še Zelezarja.

Edina gozdarska organizacija je namenila sredstva iz skladov, k pobiranju prispevka v kolektivu pa niso pristopili.

Od devetih gradbenih organizacij se je le ena odločila za pobiranje prispevka v kolektivu, iz skladov pa sta sredstva namenili le dve organizaciji.

V prometu sta se od sedmih podjetij dve odločili za pobiranje prispevka v kolektivu, koliko pa bodo podjetja namenila iz skladov, do sedaj še ni znano.

Od trgovskih podjetij, ki jih je v občini 18 je le eno pristopilo z zbiranjem prispevka v kolektivu, iz skladov pa sta določena sredstva namenili le dve podjetji.

V gostinstvu so od sedmih podjetij le tri zbirale prispevek v kolektivu, eno pa se je odločilo sredstva odstopiti tudi iz sklada.

Od 12 obrtniških podjetij jih je pet zbiralo prispevek v kolektivu, dve podjetji pa sta namenili sredstva iz skladov.

Komunalno podjetje je zbiralo sredstva v kolektivu, koliko sredstev pa bo namenilo iz skladov pa še nimamo sporočila. V šestih zdravstvenih organizacijah so le v dveh zbirali prispevek v kolektivu, tri organizacije pa so namenile sredstva tudi iz skladov.

Od približno 150 obrtnikov, katerim smo poslali vloge šele v oktobru, se jih je odzvalo šest.

Vsekakor je potrebno pohvaliti naše šole in pionirske odrede, saj prednjačijo pred drugimi. Šola Tone Čufar pa je bila celo najboljša v Sloveniji. Predavateljski kader je zbral svoje prispevke v petih organizacijah.

Člani ZB, so se odločili za zbiranje prispevka med članstvom, vendar od 11 organizacij še pet ni akcije izvedlo. Znatno boljše so organizacije vojaških vojni invalidov, saj je vseh pet že akcijo izvedlo, med njimi pa daleč prednjači Mojstrana s 1.350 dinarji, čeprav ima le 53 članov, kar je 25,5 din na člana. Od petih organizacij zveze rezervnih vojaških starešin, dve še nista pobrali prispevka.

Jeseniški upokojenci bodo silvestrovali

Komisija za rekreacijo, kulturo in odhite pri društvu upokojencev Jesenice, bo organizirala tudi letos silvestrovanje. V vstopnicami v obliki srečolova bodo vsi navzoči nagrajeni. Na programu pa bo tudi tekmovanje Kaj več o jeseniških trgovinah, tekmovanje posameznih godcev, in pevcev, licitacija torte, nastop humorista Smolarja in pred polnočjo kulturni program z novoletno čestitko. Tako bodo tudi upokojenci lahko pričakali novo leto na prijetnem večeru in v najlepšem razpoloženju.

Ker so prostori pretesni, se bodo lahko udeležili silvestrovanja v domu upokojencev na Jesenicah le upokojenci in upokojenke.

Med zadnjimi se je odbor obrnil tudi na društva upokojencev in preko njih na vse člane, vendar od njih še ni sporočil, kako mislijo akcijo izvesti. Odbor je prepričan, da v njihovih vrstah solidarnost ni neznan pojem.

Odbor je bil na osnovi dosedanjih podatkov mnenja, da potrka ponovno na zavest nas vseh, da prosijo za organizacijsko pomoč vse družbeno-politične organizacije in še posebno poziva, da se množično odzovejo pozivu republiškega odbora, da od-

Jeseniške novice

Proračun občine je po enajstih mesecih izpolnjen z 99 odstotki, to pa pomeni, da bo ob koncu leta zanesljivo izpolnjen, oziroma presežen. Povedano v številkah smo od predvidenih 24.774.000 novih dinarjev do konca novembra zbrali 24.526.683 dinarjev, kar je dobrih sedem odstotkov nad enajstmesečnim planom. Najboljša realizacija je pri davkih od osebnih dohodkov zaposlenih, kjer smo že sedaj nad celotnim planom za 18,63 odstotka, nekaj nad enajstmesečnimi predvidevanji smo tudi pri davkih od prometa blaga (2,79 odstotka) in pri taksah (3,56 odstotka). Pod predvidevanji smo od pomembnejših postavk le pri prispevku za uporabo mestnega zemljišča (pod planom za 7,45 odstotka).

V posebnih odstotkih se zbirajo sredstva za Temeljno izobraževalno skupnost. Čeprav so ob začetku leta želeli postaviti kar najbolj zanesljive virov, se je vseeno izkazalo prav obratno, saj so sredstva za potrebe šolstva ob koncu novembra pod predvidevanji za 8,73 odstotka. Od predvidenih sredstev v višini dinarjev 17.396.000, se je v enajstih mesecih zbralo 14.428.829 dinarjev, kar pa seveda otežkoča poslovanje Temeljne izobraževalne skupnosti.

V sredo je bila seja splošnega zbora skupščine občine Jesenice, na

stopijo od novoletnih čestitk, sredstva za ta namen pa namenijo za Spominski dom v Kumrovcu.

Odbor je prepričan, da bo tudi mladina, tako kot prionirji, opravila svoje zaupanje in izvedla udarniške akcije, kot so bile predvidene. Podjetja pa odbor poziva, da organizirajo primerne akcije za srednješolsko in pošolsko mladino v prostih dneh.

V želji in prepričanju, da bomo akcijo v celoti izvedli v obdobju 1973—1974 poziva odbor vse naše občane, da se akciji odzovejo, nadoknadijo zamujeno in gredo po poti, ki so nam jo pokazali naši najmlajši.

Posebno pa se odbor zahvaljuje vsem tistim, ki so svojo dolžnost in obvezo že izpolnili.

Franc Konobelj-Slovenko

kateri so govorili o izhodiščih družbene ekonomske politike in politike zbiranja sredstev za splošno in skupno porabo.

Izhodišča je v obsežni razlagi podal predsednik skupščine občine Jesenice France Zvan. Seje so se udeležili tudi člani političnih organizacij, predsedniki samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti ter seveda občinski odborniki.

V ponedeljek dopoldan je občinski sindikalni svet Jesenice sklical razgovor o imenovanju delegatov za temeljno samoupravno stanovanjsko skupnost. Na razgovor so bili vabljivi predstavniki vodstvenih organov združenega dela oziroma delovnih enot. Po dosedanjih razgovorih in predlogih naj bi nekatera večje organizacije združenega dela imele svoje delegate, druge pa naj bi imenovali skupnega delegata za celotno področje. Na razgovoru je bilo izrečenih nekaj pripomb in mnenj, tako da bodo končni predlog lahko poslali vsem organizacijam združenega dela. Na zborih delovnih ljudi bodo morali potrditi predlog in delegata.

Temeljno samoupravno stanovanjsko skupnost naj bi predvidoma sestavljalo 65 delegatov, vendar so bili tudi o tem na razgovoru mnenja, da je to preveliko število, in da ga je treba nekoliko zmanjšati.

Zdravljenje alkoholizma

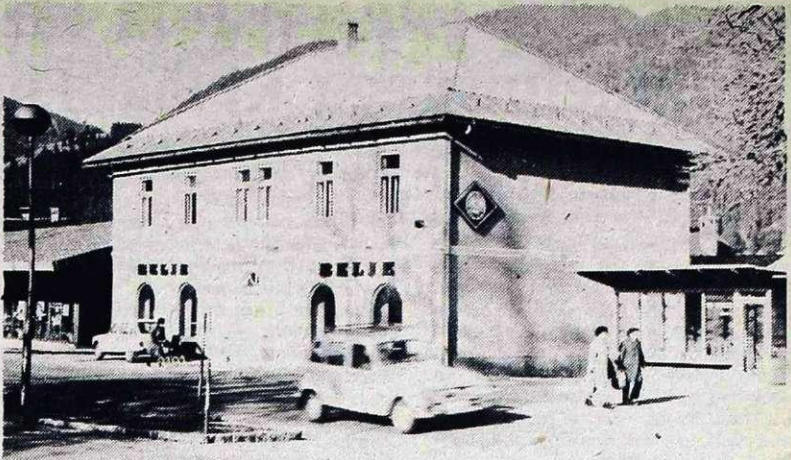
V zadnjem času pogostejše opažamo med dnevnimi novicami poročila o boju proti alkoholizmu, posebno še v mesecu novembru, ki je bil namenjen tej problematiki. Alkoholizem kot bolezen, pogojena z nervozo sodobnega načina življenja, spada med narkomanijo in jo je kot tako težko zdraviti. Ponovna usposobitev takega človeka, ki ja zapadel tej bolezni, pomeni uspeh za celotno družbo, saj je bil do nedavnega kratko malo odpisan. Naša družba se s to boleznijo ukvarja aktivno šele kakih deset let. Glavne zasluge ima pri tem dr. Janez Rugelj, predstojnik posebnega zavoda za zdravljenje v Škofljici. Problematiko je vzel zelo resno in ne dovoljuje kompromisov, ker sodi, da je eden glavnih faktorjev uspeha ravno doslednost. Začetni desetodstotni uspeh pri zdravljenju je s pomočniki razvil in dosegel zavidljivih sedemdeset odstotkov! Seveda ukvarjanje z alkoholiki precej stane, kar pa se hitro obrestuje. Popolno osveščen nekdanji alkoholik poskuša nadoknaditi zamujeno in s tem postane enakovreden član družbe.

Na letni skupščini zdravljenih alkoholikov je neka žena potrdila to pravilo z besedami: »Zdaj se z mojem tako razumeva kot v prvih dneh. Prestala sva veliko preizkušnjo, bojim se le kake nove nesreče nad našo hišo. S temi besedami je priznala tudi to, da je skoraj že izgubila upanje v prihodnost in se le težko privaja na mirno življenje. Mar ni potemu, kakom trud vodilnih zdravnikov, socialnih sester in sorodnikov ter naposled bolnika samega prizadevanje, ki zasluži razumevanje in pomoč. Vendar gredo milijoni, pridobljeni s prodajo alkoholnih pijač in odtujeni socialno izgubljenim družinam v druge namene. Reklama alkoholnih pijač je že prepovedana, obetajo pa se še drugi ukrepi. V nekaterih državah je trgovina z alkoholom že zdavnaj pod strožjo kontrolo, pri nas smo ga začeli z zakonom preganjati z delovnih mest in s cest.

Zdravljenje alkoholika poteka lahko na dva načina: s stalnim bivanjem dveh do treh mesecev v bolnici ali pa z obiskovanjem dispanzerja, ko bolnik lahko še naprej opravlja svoje delo. Vsak način ima svoje prednosti in slabosti, zdravnik pač svetuje tistega, ki je ugodnejši. Po času zdravljenja se včlani v klub. Tu dobi pomoč pri rehabilitaciji. Na Jesenicah obstajata dva taka kluba, kjer pripravljajo tudi družabna udejstvovanja, kot je šah, namizni tenis, kegljanje in podobno.

Zdravljeni alkoholiki naleti spočetka v svoji okolici na velike težave. Znanci in sodelavci ga upravičeno jemljejo z rezervno. Imajo ga v slabem spominu, saj je v opitem stanju povzročal velike sitnosti. Počasi s svojim vedenjem preprča okolico o svojih osebnostnih spremembah in kmalu mu spet zaupajo ter pomagajo. V nekaj letih se preteklost pozabi in človek je rešen, z njim vred pa družina. Seveda se mora vzdržati alkohola, saj se ponovno pitje: recidiva imenovano, zelo rado tragično konča. Pri abstiniranju mu pomaga klub. Lahko ga po določenem času zapusti, vendar se lahko kadar koli zateče po pomoč.

Na splošno gledamo na alkoholizem še preveč kot na nekaj sramotnega in umazanega. Svetovna zdravstvena organizacija je priznala tej motnji, ki v vse večjem številu tare sodobnega človeka, status bolezni kot vsakem drugem obolenju in je tako dolžnost pomagati človeku, ki pokaže voljo in zanimanje za zdravljenje. Od trmastih bolnikov pa tudi zdravniki dvignejo roke, škoda je časa, ki ga krade špekulant res pomoči željnim bolnikom. Kot rečeno, ukrepi proti temu problemu napredujejo po vsem svetu, kar je bilo včeraj tuje, je danes znano in jutri ne bo več tako črno, ne težavno.

Poslopje stare osnovne šole v Kranjski gori je odkupil PIK Belje. Delavci obrtnega podjetja iz Zagreba so poslopje popravili in preuredili tako, da bo v njem mesarija, trgovina in restavracija. Predvidevajo, da bodo prenovljen objekt odprli do novega leta. V teh prostorih bodo prodajali izdelke in specialitete tega velikega kmetijskega kombinata, pa tudi druge specialitete. V novem trgovsko-gostinskem obratu bo zaposlenih 25 delavcev, pretežno ženske.

Novice iz radovljiške občine

Zaradi obremenjenosti na delovnem mestu generalnega direktorja ZP hoteli Toplice Bled, je zaprosil občinsko skupščino za razrešnico dosedanjega predsednik Stanko Kajdič. Dolžnost predsednika je opravljal že dve mandatni dobi, od februarja letos neprofesionalno. Svet za narodno obrambo pri občinski skupščini mu je na ponedeljkovi seji izrekel javno priznanje za dolgoletno požrtvovalno in uspešno delo na področju narodne obrambe in SLO.

Prejšnji petek in soboto sta bila na obisku v radovljiški občini generalni konzul Nemške demokratične republike iz Zagreba Horst Schadow in vicekonzul, kot gosta ZKPO. Najprej sta si ugodna gosta ogledala muzej talcev in prodajalno športne opreme v Begunjah, nato pa osnovni šoli na Bledu in v Radovljici. V petek zvečer je generalni konzul otvoril razstavo reprodukcij Lucasa Cranacha st. v graščinski dvorani v Radovljici. S predstavniki ZKPO, kulturne skupnosti, občinske skupščine in pisateljem Tonetom Svetino sta se pogovarjala o navezavi tesnejših kulturnih stikov.

Sinoči ob 18. uri je bila v Festivalni dvorani na Bledu svečana akademija v počastitev dneva JLA, ki so jo pripravili občinska konferenca ZMS Radovljica, garnizija JLA Bohinjska Bela in krajevna organizacija ZRVS Bled. V programu so sodelovali komorni zbor Stane Žagar iz Kropce, pevski zbor z Bleda, recitatorji delavske univerze Radovljica, folklorna skupina Veriga iz Lesc in orkester glasbene šole Radovljica. Manjše proslave so mladinci in vojaki priredili tudi v nekaterih drugih krajih občine.

V petek 14. decembra je bil na seždu občinskega sindikalnega sveta posvet vseh predsednikov in tajnikov občinskih odborov sindikatov, na katerem so razpravljali o novi reorganizaciji in organiziranosti sindikatov v občini v skladu z ustavnimi dopolnili.

Na včerajšnji, 4. redni skupščini skupščine TIS Radovljica je bil sprejet predlog rebalansa finančnega načrta za 1973. leto od 19.815.869 na 21.646.299 din, kolikor je potrebno za letošnje dejavnost. Sprejeli so tudi izhodišča za program 1974 po načelih samoupravnega sporazumevanja za izobraževanje ter finančni načrt, ki bo po predvidevanjih večji za 19 %.

Ta dni se v vseh delovnih organizacijah in KS aktivisti rdečega križa pogovarjajo s samoupravnimi in sindikalnimi vodstvi o organizaciji čimbolj uspešne krvodajalske akcije, ki bo od 25. do 28. decembra na Bledu. Zaradi izpada števila krvodajalcev poleti, morajo za akcijo na Bledu pridobiti najmanj tisoč prostovoljnih krvodajalcev v občini.

V soboto 15. 12. se je v prenovljenih spodnjih prostorih kulturnega doma na Bohinjski Beli sestel politični aktiv na pobudo predsednika KS in DPD Svobode Zdenka Cunda. Predstavnike vseh krajevnih organizacij in društev, kulturne skupnosti in ZKPO občine Radovljica, je seznanil s potekom in nadaljevanjem obnovitvenih del v nedkanjem mladinskem domu, s problematiko zbiranja sredstev za obnovo ter s programom poživitev amaterske kulturne in družbeno politične dejavnosti v obnovljenem objektu. Večji del denarja so zbrali prizadevni domačini sami, nekaj pa je prispevala tudi kulturna skupnost.

Krajevna konferenca SZDL Radovljica bo 27. decembra, tako kot lani, organizirala novoletno prireditve in pogostitev za najstarejše občane v radovljiškem domu upokojencev. Društvo prijateljev mladine pa bo v osnovni šoli namenilo najmlajšim, mladinsko igrice in obisk dedka Mraza.

Zaradi nič kaj obetajoče energetske situacije, se je kolektiv Knjigoveznice in tiskarne Radovljica odločil nabaviti lastni 40 KW agregat znane Rade Končar v vrednosti 120.000 din. Tako bo lahko kljub redukcijam električnega toka uspešno izvrševal naročila številnih strank za svoje storitve.

S posredovanjem sredstev občinskega solidarnostnega sklada za stanovanjsko gradnjo, je bilo doslej kupljeno 23 stanovanj, od teh 12 za upokojence. Iz tega sklada se gradi v Begunjah stanovanjska hiša s šestimi stanovanji, 13. stanovanjski blok v Boh Bistrici in 30. stanovanjski blok na Bledu.

Prihodnjo sredo 26. 12. bo na pobudo vodnih smučarjev iz tovarne Elan v Begunjah, ki sodijo v vrh jugoslovanskega vodnega smučanja, ustanovna skupščina vodnosmučarskega kluba Elan. V novoustanovljenem klubu so lahko člani vsi ljubitelji tega zanimivega in atraktivnega športa.

Trgovsko podjetje Murka iz Lesc je pričelo z obnovitvenimi deli na stavih bivše Savnikove hiše v Radovljici, kjer je imelo podjetje svojo prodajalno tekstilnega blaga. Le-to je začasno preselilo v lokal pri Resmanu v Cankarjevem drevoredu.

Tri leta obstoja kulturno umetniškega kluba Tone Čufar

Desetega oktobra so pretekla tri leta od ustanovitve kulturno umetniškega kluba Tone Čufar, ki deluje pri istoimenskem delavsko prosvetnem društvu Svoboda Jesenice. Ob tej priliki so nekateri sodelavci kluba o dosedanem delu povedali:

Marija Mencinger:

Triletnica — to je razmeroma kratko obdobje, v katerem je bilo narejeno veliko, mnogo pa je treba še narediti. S prvo trditvijo se osebno in kot najmlajši član, čutim dolžna zahvaliti vsem v klubu in izven njega, ki delajo z načelom, da je treba vsem, zlasti pa mladim, omogočiti, da se razvijajo na področju, kjer imajo vsaj malo talenta in veliko dobre volje. Pri tem si upam trditi, da je KUK Tone Čufar na tem področju dosegel svoj namen, ki bi bil vreden posnemanja tudi pri drugih tovarniških glasilih.

Zlato Vogrič:

Menim, da je klub s svojo dejavnostjo, z vzgojo mladih in s tem, da jim je dal možnost afirmacije in s posredovanjem leposlovja delavstvu, že opravil svoj obstoj in namen. Njegova jasno začrtana smer družbenega in kulturno umetniškega delovanja je nadaljevanje predvojnega delovanja naprednih slovenskih književnikov in revolucionarjev v takratni jeseniški Svobodi oziroma Enakosti. Razveseljiva in pohvale vredna pa je tudi opora, ki jo dajejo klubu samoupravni organi železarne Jesenice z izdajanjem Listov kot priloge Železarja.

Menim, da se bo morala v prihodnje dejavnost kluba pokazati na vseh področjih snovanja in ustvarjanja, saj so doslej največ prispevali besedni ustvarjalci. Več dejavnosti bo potrebne tudi na področju kulturne vzgoje in usmerjanja ter spodbujanja.

Črtomir Sinkovec:

Triletnica ni kdo ve kakšno obdobje ali jubilej, toda če prelistam trinajst števil Listov, najdem v triletni berli dovolj plodnega, če ne bogatega prizadevanja. Ob branju pa se kljub temu bralcu porodi prenekatera kritična misel, zakaj nič ni tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše. Da bi se sčasoma doseglo to »boljše«, je seveda odvisno od uredništva in sodelavcev, od čim večjega števila sodelavcev. Dokaj pomembno se mi zdi, da ima uredništvo nenehno pred seboj prisotno vprašanje: komu so Listi namenjeni. — Kajveda, da jeseniškim delavcem? Potemtakem morajo biti Listi vsebinsko tako oblikovani, da bodo svojemu krogu bralcev nudili čimveč ustreznega branja, zanimivega in poučnega branja.

Druge vprašanje so sodelavci. Ni dobro, da se od številke do številke ponavljajo vedno ista imena in tudi ni dovolj samo tako ali tako pesem, ali taka in taka proza. Vsekakor je na prvem mestu zaželjena tudi umetniška raven. V današnjem družbenem življenju, ki je zelo razčlenjeno in dinamično, često tudi na stranpotih, je cela vrsta vprašanj, ki zahtevajo opredelitve, ki jih je treba kritično obdelati s stalne socialistične etike in morale.

Listi naj bodo družbeno in kulturno ogledalo širšega območja, predvsem pa delavskih Jesenic.

Le krepko na pot do pete, desete obletnice in še višjih jubilejev!

Ivan Jan:

Listi, kulturno umetniška priloga Železarja, bi zdaj prav gotovo bili pogrešani, če bi — denimo — na vsem lepem prenehali izhajati. Samo bežen pogled nazaj in malo daljši naprej pa nas spodbuja in sili še k novim prijemom. Spodbuda je v tem, da jih berejo predvsem delavci. To priganja k temu, da bi bilo v njih še več za delavca in da bi delavci v njem vse bolj tudi sodelovali.

Poti, ki vodijo v širino in globino, so nam dane na voljo, samo ubirati jih je treba. Tudi s kulturo, ki ni sama sebi namen, skušajmo utirati pot napredku, novim korakom delavstva, delovnemu izobraženstvu in sicer brez »elitizma«, brez skrivanja ozkih interesov za različne »izme in odkrivanjem tistih, ki zavijajo na stranpoti.

Ne bi bilo odveč, če bi se v bližnji prihodnosti poleg pesmi, proze ter slik, pojavile še nove rubrike, ki bi bile ljudem še bližje. Tako npr. iz glasbenega življenja, o delovanju in pomenu knjižnic (ker so knjige razmeroma drage, hkrati prikaze novih in dobrih knjig), o filmski vzgoji, o likovnem ustvarjanju predvsem v gornjskem kotu, o planinstvu in alpinizmu z vzgojno-kulturne plati, o družbenih pojavih in realizaciji tega na kulturnem področju (sodelovanje zlasti z delavskimi univerzami), o različnih kritikah ter polemikah, itd. S tem bi k sodelovanju, tako kot koroske rojake, pridobili tudi ljudi vsaj iz gornjega preдела Gorenjske, kajti vsa pokrajina ima toliko skup-

nega v duhovnih, zgodovinskih, političnih in drugih pogledih, da se nam to vsiljuje kot nujnost.

Pa še želja: morda bi Listi — malce obogateni — postopoma začeli izhajati pogostje? Morda mesečno, seveda s svojim pečatom, toda zavzeti kot odraz dobe, krajev in potreb. V tekmi s škodljivim čitvom, slabimi filmi in vdiranjem negativnih in destruktivnih popadkov zlasti med mladino to ne bo tako lahko, zato pa toliko dragocenejše.

Andrej Kokot:

Skoraj ne morem verjeti, da Listi, literarna priloga jeseniškega Železarja, izhajajo že tretje leto. In kaj naj ob tem jubileju — če temu tako lahko rečemo — zapišem?

Že zadovoljstvom lahko ugotovljamo, da je vključevanje zamejskih avtorjev in sodelovanje pravi prikaz praktične demonstracije enotnega slovenskega kulturnega prostora! Ta zavest mi je v pogum in veliko oporo pri mojem vsakdanjem boju za ohranitev slovenske besede na Koroskem, hkrati pa mi je tudi v spodbudo za intenzivno literarno ustvarjanje, ki ga sicer morda ne bi bilo, vsaj v tolikšni meri ne. In to je po mojem uspeh, na katerega smo sodelavci Listov lahko ponosni. V tem času je nekaterim avtorjem nastalo zaključeno literarno delo, ki je v okviru založniške dejavnosti kulturno umetniškega kluba Tone Čufar bilo založeno oz. še bo.

Kritične pripombe? Te bi po mojem morale priti s strani bralcev. Zato mislim, da bi bilo prav, če bi občasno pripravili pogovor med sodelavci in bralci Listov. Prepričan sem, da je med bralci nastalo marsikatero mnenje in vrsta predlogov, ki bi jih pri nadaljnjem urejanju Listov bilo vredno upoštevati. Prav tako pa smatram za potrebno, da bi v bodoče prišlo do pogostejših razgovorov s sodelavci. S tem bi dosegli dvojce: večjo možnost izmenjave pogledov na literarno delo posameznega avtorja in boljši stik s sodelavci in uredniki. Kljub vsemu pa bo moral še tako kritičen opazovalec priznati, da so Listi doslej povsem dosegli svoj namen in želeli je, da se bi tudi v prihodnje lahko veselili našega skupnega prizadevanja.

Emil Cesar:

Menim, da lahko z vso upravičenostjo zapišem, da se je uredništvo svoje dolžnosti do izdajatelja po treh letih izhajanja Listov, kar mimogrede ni tako majhna doba, v celoti zavedalo. To si upam trditi tudi zaradi dokaj razgibanih in kritičnih razprav uredniškega odbora, ki so navadno sledile izidom posameznih števil. — Listi so s svojo ustanovitvijo dopolnili kulturna prizadevanja v slovenskem nacionalnem prostoru. Ne morej si kaj, da ne bi danes ob vsem zapisal, da smo bili ob maršalovem pismu sodelavci najmanj prizadeti. V njem smo dobili še krepkejšo oporo za svoje delo, saj smo se — govorim v svojem imenu — dotlej včasih idejno počutili dokaj osamljeno. Zato menim, da moramo na tej poti samo intenzivneje nadaljevati.

Glasilce je skrajša prijetno presenetilo. V tem ne morem popraviti svoje ocene, ki sem jo podal v eni izmed prvih števil. Še vedno sem prepričan, da so Listi s svojimi prevodi pripevali v slovensko prevodno zakladnico, pa tudi izvirno delo njegovih sodelavcev je doprineslo današnjim kulturnim snovanjem. Zato sem pogrešal pozneje tiste razgibanosti, ki jo je glasilo na začetku nakazovalo. Pomembno je tudi to, da so marsikoga prav Listi — tu mislim predvsem na mlajše, gimnazijce in jeseniške delavce — uvedli v svet zlahtnejšega izpovedovanja in jim dali možnost objavljanja, kajti zgled vedno vleče. Ne bi bilo napak, če bi uredništvo pripravilo v eni izmed števil tak informativni pregled tudi za bralce. In končno, kar je največje vrednosti, kar najbolj učinkovito opravlja svoje pomembno poslanstvo v duhu socializma, ti literarni dosežki grede kar najbolj v širino.

To pa so samo dobre strani, vendar tudi pomanjkljivosti ne manjka: Nujno moramo izdelati okvirni program Listov. Ker podaja temeljni program kulturne dejavnosti že sama ustanovitve kluba, menim, da bi morali izdelati na začetku vsakega koledarskega leta okvirni program dela za tekoče leto. Še nadalje moramo spremljati izid vsake številke, jo oceniti, kajti taka naša sodba je navadno bolj kritična kot ocena bralcev, ker vemo, kaj smo želeli in kaj nam je od tega uspelo. Na koncu leta pa bi morali pregledati, kako in kaj smo od tega programa izpeljali. Nikakor ne smemo

prenehati z objavljanjem prevodov; z oživiljanjem kulturne dejavnosti v preteklosti, zlasti proletarske. Prav krajani so vedno najbolj poklicani, da s svojimi prispevki opozarjajo na to slovensko kulturno zgodovino in jim s temi prispevki pomagajo približati celovito podobo. Razmerje zvrsti prispevkov bi moralo biti bolj enako. Več skrbi bi morali posvečati proznim prispevkom in publicistični dejavnosti, le-ta naj bi zajemala kritično, konstruktivno ali ocenjujoče gorenjsko pokrajino, zavračati pa ne bi smeli tudi prispevkov, ki bi posegali v slovenski okvir. Prav nasprotno.

Se vedno se ne zavedamo pomena in možnosti, ki so na razpolago, s tem da imajo Jesenice svoje literarno glasilce. Ta možnost je odločno premalo izkoriščena. Zlasti začetniki iz delavskih vrst se tega premalo poslužujejo. In še nekaj: uredništvu želim, da bi bilo čim bolj samostojno. Naj se ne ozira na »menenja« posameznikov in po tem naj ne presoja posameznih prispevkov. Taka »kritika« se mi zdi skrajno neresna in žaljiva. Menim, da je vsaj pri nekaterih sodelavcih dovolj osebne odgovornosti in idejne zrelosti. Prepričan sem, da se še vrsta članov zaveda, da opravljajo kot aktivni kulturniki — kulturno politično delo, kar pri mlajšem rodu na splošno pogrešam.

Listu, kakor tudi klubu Toneta Čufarja želim še veliko uspeha!

Valentin Cundric:

Besedni umotvor se znajde v soseščini uporabnih ali neuporabnih predmetov in nikakršne samozadostnosti oziroma celo ekskluzivnosti mu ne pripisujejo več. Meje dostojnosti kakor tudi pristojnosti se rušijo celo med besednimi umetniki samimi. Že večkrat sem v anketah zapisal, da najnevarnejša vojna proti poeziji divja med pesniki. Poezija je po mnenju družbenih uspešnice zavrnjen civilizacijski fenomen in odnosno pavšal. To nam modus poetandi otežkoča. Vendar sem prepričan, da bo v vsakem stoletju že nastanek ene same pesni onemogočil totalno nuklearno konjunkturo človekovih vzrokov in namenov. Najbrž ni važno, kaj mislim jaz o poeziji, važneje je, kaj misli moja okolica. Sam bi le odgovoril na nekaj pomislekov, ki jih vsakdo lahko sliši: da je danes poezija premalo socialna, da je naslopljeno premalo socialna in da je pesnikov preveč. Prepričan sem, da je naša lirika še premalo čista in da le sodobna proza, če jo sploh imamo, miži pred socializmi, spet pa je vprašanje, kaj naj bi danes socialno vprašanje sploh bilo; in potem je znano, da so slovenski jezik najbolj razvili prav pesniki, če je teh preveč, najbrž to ni več slovenski problem.

O okoliščini, v katerem živim in delam, najdajo bralci mojih tekstov dovolj podatkov. Sploh pa anketa ni objektivni korelativ poezije. Najbrž je poteza naše jeseniške železarne pojav, ki ga bo morala zabeležiti in ovrednotiti literarna zgodovina.

Benjamin Gracer:

Hodim in padam, vstajam in govorim, ker še mislim, čutim, upam — živim. V gozdu podgane nažirajo korenine dreves. V debla in v sončne vese se zažira mrtes. (Ampak to je moja pravljica!)

O sonce — svetloba! Kje je pokončnost človeka: njegova ljubezen, radost, resnica, pogum in ponos? Mrke generacije mladih, ki ne morejo dozoreti, hodijo mimo nas. V starcih se zlahtnost in mladost spreminjata v podlost. Svet ustoličuje zločin. Človek ubija mater, ker mu rojstvo preprečuje, da bi postal bog.

Ampak kaj vam govorim! Na Kranjskem so lepši časi. Na kmečki ohceti se morda že jutri od samskega stanu poslovita: prečastiti NIC in PRAZNINA razpivata. Potem jima zaželimo veliko nerojenih otrok in ju odpeljemo v kak nerazvit brlog, na kakšno zapuščenno kmetijo, kjer pozabita na dolgčas in se osmisliata z hranjenjem slovenske domačije.

Ob alpskih poskočnicah vsak zase: planiramo, računamo, asphaltiramo, cementiramo, zidamo... skratka gradimo. A kadar nas pri srcu stisne ali zabeže, ga zvrnemo: 1, 2, 3... in vnečnost je daleč, smrt mimo.

Skozi asfalt in cement nam včasih zasuto drevo pomoli tudi LISTE. (Ne vem, koliko je v njih zelenila, a vsaj majhna možnost za spoznavanje in razumevanje življenja, zagotovo so, zakaj trdno sem prepričan, da se človek mora izpovedovati človeku in da za pošteno, resnično ljudi umetnikova duša ni prostitutka.)

Miha Klinar:

Triletnica Kluba Tone Čufar — triletnica Listov kot oblike najtesnejšega kulturnega sodelovanja s kolektivom jeseniške železarne se je iztekla v triletno uresničevanje vsaj literarnega, manj pa likovnega in drugega, pred leti morda nekoliko

Na Bledu so pred kratkim odkrili spomenik Josipu Plemelju, ustvarjalcu in učitelju matematike.

preširoko zasnovanega kulturnega programa našega kluba, ustanovljenega na pobudo skupine članov Društva slovenskih pisateljev in jeseniškega kulturnega delavca in organizatorja Joža Varla, predsednika jeseniške Svobode, v katero se je klub vključil in s tem nadaljeval tradicijo nekaterih naprednih predvojnih slovenskih pesnikov in pisateljev, kakršni so bili Srečko Kosovel, dr. Bratko Kreft, Tone Seliškar, Miško Kranjec (kot urednik predvojne Ljudske pravice) in domačin Tone Čufar, ki so neposredno ali posredno pomagali k zlahtnejši rasti jeseniške delavske kulture in k oblikovanju revolucionarne razredne delavske zavesti. Zato ni naključje, da se je revolucionarno najbolj zavaden del delavskega razreda izoblikoval prav iz vrst jeseniške Svobode in kasnejše Enakosti. Mislim, da je naša dolžnost, da v prihodnjih številkah Listov približamo tudi sedanjemu jeseniškemu delavskemu rodu te pisatelje in pesnike na podoben način, kakor smo že predstavili Kajuha, Mateja Bora, Miroslava Križlo in Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca in pri tem pokažemo prav na njihovo tesno povezanost z življenjem, delom in bojem delavskega razreda in delovnega ljudstva nasplo.

Že ta imena pomembnih pesnikov in pisateljev ter njihovi pogledi na življenje in svet, poleg njih pa še drugi pomembni pesniki iz svetovne književnosti (Bertholt Brecht, Pablo Neruda, Alberti, Wolker, Nezval in drugi), ki so jih v teh treh letih vsaj bežno spoznali bralci jeseniških Listov, so dovolj zgovorna, da povedo, na kakšnih idejnih načelih je bil ustanovljen naš klub in čigavo smer v slovenski kulturi nadaljuje v skladu s svojimi možnostmi in zmognostmi.

Da, pred tremi leti nezadovoljni s smermi, ki so se razpasle v slovenski kulturi in ki so kulturo odtujevale humorističnim prizadevanjem naše revolucije prav tako, kakor sta ta prizadevanja hromila tudi ozki koristolovski birokratizem in samovoljni tehnokratizem v gospodarstvu — smo na ustanovnem sestanku kulturno umetniškega kluba Tone Čufar izjavili, da stojimo in gradimo na tistem temelju slovenske in jugoslovanske, pa tudi svetovne kulture, ki je stala in še stoji trdno na pozicijah delavskega razreda in ki je bila in ki je še vedno del delavskega boja za popolno osvoboditev človeštva in s tem tudi del delavskega boja za počlovečenje človeške družbe, stojimo na pozicijah kulturne, ki je v tem boju skupaj z delavskim razredom dajala in še daje svoje žrtve, kar je poleg žrtev, ki jih je dala slovenska kultura v osvobodilnem boju, potrdila pred nedavnim smrt velikega čilskega pesnika Pabla Neruda — žrtve med tisoči žrtvami nasilja čilskih vojaških fašističnih oblastnikov.

Na ustanovnem sestanku kluba smo pred tremi leti analizirali tudi ne preveč razveseljive razmere v slovenski kulturi, predvsem v literaturi in ugotovili podobne stvari, kakršne je na primer letos v svojem dopisovanju s Pibernikom (Razmerja v sodobni slovenski poeziji) ugotovil slovenski pesnik Janez Menart v svojem prvem pismu, iz katerega smo z Menartovim dovoljenjem v 13. številki Listov objavili tri, informativno najbolj značilne odlomke.

Mislím, da bi o teh Menartovih ugotovitvah morali razmišljati prav vsi, predvsem pa oni, ki so dopustili in še dopuščajo, da se v slovenski kulturi razrašča antihumanizem, pa tudi skrajno netolerantni plevel do drugih, njihovim razkrojevalnim in razničevalnim stremljenjem nasprotnih tokov in ustvarjalcev v slovenski kulturi.

Biti toleranten do netolerantnega se pravi, prepustiti pobudo netolerantnemu, s tem pa tudi njegov razrast. Pojmovati svobodo vesti in duhovnega ustvarjanja tudi kot svobodo laži, potvarjanja in razničevanja vsega človeškega pomeni prav izničenje te svobode, ki jo terjamo prav zaradi napredka in počlovečenja človeške družbe.

Torej tako, proti osvobajanju človeštva in počlovečenju človeške družbe naperjena »umetniška svoboda« nima s pravo svobodo ustvarjanja prav nič skupnega in se iz te svobode izključuje sama.

Naš klub si je bil s temi stvarmi že ob ustanovitvi na jasnem. Kritiziral je stvari, ki so se v naši kulturi in družbi dogajale, kritiziral je s pozicij delavskega razreda in ne s strani birokratizma in tehnokratizma, ki sta prav tako hromila družbena prizadevanja delavskega razreda, kakor so hromili različni, z zahoda kopirani pojavi v naši kulturi kulturo samo. Zato so nam bile ugotovitve o kulturi v najnovejših dokumentih CK ZKJ v veliko olajšanje, pa tudi v skromno moralno zadoščenje, saj so bile popolnoma identične z načeli, na katerih smo pred dobrih tremi leti ustanovili naš klub. Zato bi bil že čas, da bi se stvari v slovenski kulturi sedaj premaknile in da bi od deklariranih izjav kulturne skupnosti Slovenije vendarle že prešli na uresničevanje načel, ker menimo, da se stvari v slovenski kulturi vse prepočasi osvobajajo pojavov, ki so se v minulih petnajstih letih polastili skoro vseh naših književnih revij in drugih občil pa tudi univerzitetnih predavalnic, ki so prav tako po svoje prispevale k idejni zmedbi in razbohotenju socialistični družbi tujega in strupenega plevla, ki je dušil rast resnične kulture in skušal prerasti prav tisto izročilo, ki ga je položil nekoč pisatelj Ivan Cankar ne samo v srce slovenskega delavstva, marveč tudi v srce slovenske inteligence, skratka v srce vsega slovenskega naroda — naroda proletarca.

Samoupravljanje tudi na področju kulture

Skupščina kulturne skupnosti občine Jesenice je na 7. seji, dne 10. 12. 1973 razpravljala o osnutku novega statuta Temeljne kulturne skupnosti ter začasnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti, Temeljne kulturne skupnosti občine Jesenice. Osnutka bosta v javni razpravi do 15. januarja, o njima bodo razpravljali v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih ter kulturnih ustanovah, društvi in skupinah. Skupščina je razpravljala še o rebalansu proračuna za tekoče leto ter o kadrovskih spremembah v izvršni komisiji skupščine.

Skupščina skupnosti je že pred meseci zadolžila izvršno komisijo, naj čim aktivneje in čim bolj ustvarjalno deluje pri pripravljanju sprememb aktov skupnosti, ki morajo zagotavljati in zagotoviti uveljavljanje določil osnutkov obeh устав. Izvršna komisija in sekretariat aktivna članov ZK kulturnih delavcev, sta o dokumentih, predvsem pa o osnutku statuta, že večkrat razpravljala ter ga dopolnjevala. Kljub temu so člani skupščine na seji opozorili na nekatere pomanjkljivosti v obeh osnutkih, hkrati pa poudarili, da sta osnutka obeh dokumentov solidna osnova za javno razpravo, ki bo trajala do 15. januarja, usklajevalni postopek bo predvidoma le nekaj dni zatem, sledil pa bo še dokončan sprejem obeh začasnih besedil. V dokumentih namreč še ni možno vsega točno in konkretno določiti, saj bomo morali upoštevati republiški volilni zakon ter republiški zakon o kulturnih skupnostih, poleg omenjenega pa še nekatere dogovore in sporazume ter akte, ki bodo izhajali iz obeh republiških zakonov.

Z obema osnutkoma je storjen eden od prvih korakov v uresničevanju zahtev nove ustave, ki jasno določa, da morajo delovni ljudje, ki prispevajo sredstva za kulturno dejavnost iz svojega dela, v prihodnjem letu pa bodo sredstva odvajali na osnovi programov in dogovorov iz bruto osebnih dohodkov, o uporabi teh sredstev tudi enakopravno odločati. Oba dokumenta, ko bosta

sprejeta, bosta to tudi omogočala in zahtevala. S temi pa se bo spremenil način dogovarjanja, zbiranja sredstev in odločanja o programih ter sredstvih tudi na področju kulture v naši občini, tako da bo zaživel rasnično samoupravljanje.

Skupščina skupnosti je sprejela in potrdila projekt o izdelavi analize kulturnih razmer v občini, analiza pa bo služila za izdelavo kratkoročnih, srednjeročnih ter dolgoročnih planov razvoja kulture v občini kot celote, posameznih dejavnosti ter posameznih ustanov. S tem bo postalo planiranje rasti, razvoja in usmerjenosti kulture v občini sestavni del družbenega planiranja, plani pa bodo na osnovi analize dosti bolj realni kot so bili sicer.

Analizo, ki bo zahtevala dosti angažiranja, bo izvedla posebna skupina strokovnih in kulturnih delavcev pri delavski univerzi Jesenice. Skupščina je sprejela tudi rebalans proračuna skupnosti za tekoče leto in ponovno opozorila na občutno pomanjkanje sredstev, hkrati pa na dosledno zaostrevanje odgovornosti pri realizaciji programov dela, določenih v pogodbi, ki jih je skupnost podpisala s koristniki. V zadnji točki je skupščina na predlog izvršne komisije imenovala v izvršno komisijo, ki bo delovala kot začasen izvršni organ predvidoma do januarja 1974 še enega člana, za novega vršilca dolžnosti predsednika skupščine pa je imenovala Tea Lipičerja. v. z.

Agata Christie: Deset zamorčkov

Nova premiera na jeseniškem odru

V nedeljo, 23. decembra zvečer bo na odru amaterskega gledališča Tone Cufar zanimiv gledališki dogodek. Prvič v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji bo uprizorjena odrska priredba znamenite kriminalke DESET ZAMORČKOV še bolj znamenite angleške pisateljice kriminalk Agathe Christie.

Starejši bralci se nemara še spominjajo, da je pred skoraj dvema desetletjema v enem naših vodilnih dnevnikov izhajal kriminalni roman Agathe Christie DESET ZAMORČKOV. Roman je takrat vzbujal splošno zanimanje. In res roman DESET ZAMORČKOV danes velja za eno najboljših del Agathe Christie, slovite pisateljice, ki je pred nedavnim slavila 80. rojstni dan in ki menda še kar ustvarja. Roman DESET ZAMORČKOV danes že velja za neprekosljivo klasiko kriminalistično-zabavne literature in lahko se vzporeja le z odskim uspehom dramatisacije kriminalke MIŠNICA, seveda prav tako izpod peresa Agathe Christie. Pred leti je MIŠNICA obšla številne slovenske odre in v uspehi izvedbi smo jo videli tudi na jeseniškem odru. V Londonu pa MIŠNICO igrajo že 20 let, uprizorili so več kot 6000 predstav in MIŠNICA je postala turistična obveznost, ki jo je bolj škoda zamuditi, kot pa ogled Westminsterse palače.

Kako je z uspešnostjo gledališke priredbe kriminalke Agathe Christie DESET ZAMORČKOV nimamo podatkov. Toda tudi v odski priredbi slovitega romana pridejo do polnega izraza in veljave vse pisateljske in kriminalistične sposobnosti in fantazija Agathe Christie. Na otoku, daleč od angleške obale, se v samotni hiši na nenavaden način zbere deset ljudi. Glas iz magnetofona jih

obdolži, da so vsi nekaznovani morilci in eden za drugim končavajo vsak drugačne skrivnostne smrti. Pesmica o desetih zamorčkih, ki so sli na ljubljanski grad in od katerih prvi pade v prepad in si zloni vrat kaže, da je dobro znana tudi Angležem. In zgodba te pesnice in po njej tudi naslov sta Agathi Christie bila osnova za kriminalko, ob kateri gledalcu zastaja diha. Razumljivo je, da kriminalka nima drugega namena, kot zabavati z napetostjo, negotovostjo uganibanjem in seveda s presenečenjem ob razrešitvi. Toda Agatha Christie je mojster svojega posla, zato tej zabavnosti zna dodati tudi kar precej psihologije, duhovitosti, družbene kritičnosti in če hočete tudi določene poudarjenosti. Predvsem pa predstavlja kriminalka DESET ZAMORČKOV na eni strani zanimivo in hvaležno igralsko NA-LOGO za vse nastopajoče, za vse ljubitelje gledališča pa prijetno spreminjanje in srečanje z gledališko zvrstjo, ki je zelo redek gost na odskih deskah.

DESET ZAMORČKOV je režijsko in scensko pripravil Bojan Čebulj, nastopajo pa Ivan Berlot, Bojan Dornik, Stanka Geršak, Tatjana Košir, Slava Marošević, Nace Smolej, Vera Smukavec, Vera Stare, Slavica Rodi in Berut Verovsek. Kriminalka DESET ZAMORČKOV bo prav gotovo zanimiv gledališki dogodek, tako po svoji zvesti kot tudi po odski upodobitvi. -nj-

Srečno vožnjo v novem letu

Ob zaključku leta 1973 vabi AMD Jesenice vse svoje člane, da poravnajo članarino za prihodnje leto, ki je enaka dosedanj, že v mesecu januarju. S tem bo prihranjeno delo AMD Jesenice, ker mu ne bo potrebno pozivati članov k naknadni poravnavi članarine, pa tudi AMZS, ki ji ne bo potrebno ukinjati lista Moto revija. AMD Jesenice bo nudilo v prihodnjem letu svojim članom iste ugodnosti kot letos, izkazati pa se bodo morali z nalepko AMD Jesenice. Tisti, ki imajo razlog za izstop iz članstva, se morajo odjaviti pisмено, ali osebno v društveni pisarni, ker se bodo sicer še vedno vodili v kartoteki članstva.

AMD Jesenice bo seznanjalo svoje člane z novitetami prometne problematike in bo organiziralo v ta namen nekaj predavanj. Ob poravnavi članarine bodo prejeli člani tudi letos člansko izkaznico, ETI (ATP) knjižico, nalepko za vozilo, etui za članski material, priročnik z avtokarto Slovenije in časopis Moto revija. Z materialom bodo prejeli tudi štiri kupone za brezplačne storitve, ki jih nudi služba Pomoč — informacije na cesti in na potovanju. Dalje bodo prejeli tudi kupon, ki služi za 50 odstotni popust pri rednem letnem tehničnem pregledu v TTC Ljubljana in na pooblaščenih tehničnih bazah AMZS.

AMD Jesenice pričakuje, da ne bo nikogar, ki bo izostal pri obnavljanju članarine v mesecu januarju.

Vsem članom v letu 1974 želimo SREČNO VOŽNJO!

AMD JESENICE.

Program prireditev za otroke ob novoletni jelki

Tudi letos bo naše malčke obiskal dedek Mraz s svojim spremstvom. Navzoč bo pri vseh prireditvah, ki jih pripravljajo Društva prijateljev mladine s sodelovanjem raznih društev po terenu od Rateč do Žirovnice. Praznovanje bo letos nekoliko spremenjeno, kajti organizatorji so dali več poudarka kulturnim prireditvam, raznim pravljicnim uprizoritvam, lutkovnim igraricam in drugim nastopom, s katerimi želijo razveseliti najmlajše.

Program novoletnega praznovanja:

RATECE 30. 12. ob 16. uri:
Mladina iz Rateč bo pripravila v kino dvorani slavnosten sprejem dedka mraza in njegovega spremstva. Predviden je poseben program in obdaritev predšolskih otrok.

KRANJSKA GORA 27. 12. ob 10. uri:
Dedek mraz bo obiskal malčke v VVU, kjer bodo uprizorili lutkovno igrico Zajček dolgoheec;

29. 12. ob 10. uri: Prireditev z obiskom dedka mraza v osnovni šoli. V programu sta dve pravljici uprizoritvi.

MOJŠTRANA 29. 12. ob 10. uri:
Sprejem dedka mraza v avli šole, nato veseli program z obdaritvijo predšolskih otrok.

HRUŠICA 29. 12. ob 16. uri:
V domu družbenih organizacij bo lutkovna igrica Janko in Metka.

30. 12. ob 16. uri:
Pravljina uprizoritev Alenčica Desetnica. V obeh predstavah bo nastopil dedek mraz s spremstvom, predvidena je tudi obdaritev predšolskih otrok.

PLAVŽ 28. 12. ob 18. uri:
V gledališču Tone Cufar pravljina igrice Užaljeni medvedek z nastopom dedka mraza in spremstva. Prireditev je namenjena vsem otrokom od 3. do 7. leta, ki prebivajo na področju krajevnih skupnosti Plavž.

PODMEZAKLJA 28. 12. ob 16. uri:
Sprejem dedka mraza in spremstva v dvorani krajevnih skupnosti. Nato je predviden odski program Dedek mraz prihaja, kjer sodelujejo tudi malčki tamkajšnje VVU.

Naslednji dan ob istem času bodo program ponovili.

30. 12. ob 16. uri:
je prireditev za ostarele nad 70 let, ki prebivajo na področju terena Podmežaklja.

SAVA 26. 12. ob 17. uri:
V gledališču Tone Cufar pravljina igrice Užaljeni medvedek z nastopom dedka mraza in spremstva. Prireditev je namenjena vsem otrokom od 3. do 7. leta, ki prebivajo na področju krajevnih skupnosti Sava.

JAVORNIK—KOR. BELA 29. 12. ob 9. uri:
Prireditev v kulturnem domu na Javorniku s pravljico igrice Meziček. Prireditev je namenjena učencem nižjih razredov osnovne šole.

29. 12. ob 10.30 uri:
Ponovitev programa za učence višjih razredov.

29. 12. ob 12. uri:
bo prišel dedek mraz v tamkajšnjo VVU.

30. 12. ob 10. uri:
bo v kulturnem domu na Javorniku glasbena revija z naslovom Špasmijo in glasbo v novo leto.

BLEJSKA DOBRAVA 27. 12. ob 16. uri:
Prireditev v prostorih tamkajšnje VVU z nastopom dedka mraza za predšolske otroke iz Kočnice, Lipce, Poljana in Blejske Dobreve.

ŽIROVNICA 28. 12. ob 16. uri:
V domu Svobode v Zabreznici pripravljajo odsko prireditev z nastopom dedka mraza, ki bo razveselil malčke iz Žirovnice in okolinskih vasi. Naslednji dan je ponovitev programa za učence osn. šole Žirovnica. S prireditvijo bodo gostovali tudi v bolnici za duševno bolne v Begunjah.

V času novoletnega praznovanja bo dedek mraz s spremstvom obiskal malčke v Planini pod Golico, bolne otroke v bolnici Jesenice, onemogle v domu Franceta Berglja in VVU, kjer bodo interne prireditev ter obdaritve s kolektivnimi darili.

Časovni potek novoletnih praznovanj bo sproti objavljen v lokalnem radiu Jesenice, zato prosimo starše predvsem iz področja terena Plavž in Sava, da prisluhnejo posameznim oddajam.

Občinska zveza prijateljev mladine Jesenice s svojimi društvi želi ob prireditvah vsem obilo veselja.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

22. decembra amer. CS barvni film TARZANOV O IZZIVANJE, v režiji Rober Day, v gl. vlogi Jack Mahoney, ob 15. uri.

22. decembra jugoslovanski barvni vojni film SUTJESKA, v režiji Stipe Delić, v gl. vlogi Richard Burton, Ljuba Tadić, ob 17. uri in 19.15.

23. decembra amer. barvni film KJE JE POT NA FRONTO, v režiji Jerry Lewis, v gl. vlogi Jerry Lewis, ob 17. in 19. uri.

24. in 25. decembra italij. barvni film CRNI DAN ZA STRELCA, v režiji Luigi Bazoni, v gl. vlogi Franco Nero, ob 17. in 19. uri.

26. decembra italij. angl. barvni film KAVBOJ KING, v režiji Don Reynolds, v gl. vlogi Richard Harrison, ob 17. in 19. uri.

27. decembra zaprti!

28. decembra nem. barvni film KLIC CRNIH VOLKOV, v režiji dr. Harald Reinl, v gl. vlogi Ron Ely, ob 17. in 19. uri.

29. decembra amer. barvni VV film ČRNA KARAVANA, v režiji Sidney Poitier, v gl. vlogi Harry Belafonte, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

22. decembra amer. barvni film KJE JE POT NA FRONTO, ob 18. in 20. uri.

23. decembra amer. barvni film TARZANOV O IZZIVANJE, ob 10. uri.

23. in 24. decembra jug. CS barvni film SUTJESKA, ob 18. uri in 20.15.

25. decembra amer. barvni film KJE JE POT NA FRONTO, ob 18. in 20. uri.

26. decembra zaprti.

27. decembra ital. barvni film CRNI DAN ZA STRELCA, ob 18. in 20. uri.

28. decembra ital. angl. VV film KAVBOJ KING, ob 18. in 20. uri.

29. decembra amer. barvni film AMERIKANEC V EVROPI, ob 18. in 20. uri.

Kino DELAVSKI DOM

JAVORNIK

22. decembra špan. angl. barvni film PANCIO VILLA, ob 19. uri.

23. decembra madž. ital. barvni film KNEGINJA ČARDAŠA, ob 17. uri.

23. decembra angl. špan. CS film SAM PROTI TOLPI, ob 19. uri.

29. decembra ital. barvni film CRNI DAN ZA STRELCA, ob 17. uri.

Kino KRANJSKA GORA

22. decembra madž. ital. barvni film KNEGINJA ČARDAŠA.

23. decembra ital. barvni film CRNI DAN ZA STRELCA.

26. decembra jug. barvni film SUTJESKA.

27. decembra ital. angl. barvni film KAVBOJ KING.

29. decembra amer. barvni film KJE JE POT NA FRONTO.

29. decembra jug. barvni film SUTJESKA.

Gledališče

NEDELJA, 23. 12. ob 19.30 Agatha Christie: DESET ZAMORČKOV — Premiera, režija in scena: Bojan Čebulj

SREDA, 26. 12. ob 17. uri Marjan Belina: UŽALJENI MEDVEDEK — Premiera, režija: Stanka Geršak, scena: Jože Bedič za teren SAVA.

CETRTEK, 27. 12. ob 16. uri M. Belina: UŽALJENI MEDVEDEK za osn. šolo Prežihov Vrgarnc Jesenice.

PETEK, 28. 12. ob 16. uri M. Belina: UŽALJENI MEDVEDEK za krajevno skupnost PLAVŽ.

SOBOTA, 29. 12. ob 16. uri M. Belina: UŽALJENI MEDVEDEK za kolektiv ISKRE in GORENJSKE OBLACILNICE.

NEDELJA, 30. 12. ob 10. uri M. Belina: UŽALJENI MEDVEDEK — matineja.

ZAHVALA

Ob smrti naše drage hčerke, mame, stare mame

SLAVKE DIMC

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se v tolikšnem številu poslovlili od nje, jo spremili na zadnjo pot, poklonili cvetje in nam izrekli sožalje. Hvala tudi godbi in pevcem, posebno pa vsem sosedom za pomoč v težkih trenutkih.

Zalujoči: mož Franc, mama, hčerka z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob mnogo prezgodnji izgubi predrage žene, mame ter stare mame

JOŽEFE VDOVC

se iskreno zahvaljujemo dr. Vidi Rojc za zdravljenje in prizadevanje, da bi ji ohranila življenje. Iskrena zahvala sosedom, ki so nam v težkem času pomagali, ter vsem znancem in prijateljem za darovane vence in cvetje, mladinskemu pevskemu zboru Blaž Arnič — gimnazija Jesenice za žalostinke in dijakom za poslovlilne besede ob odprtem grobu. Prisrčna zahvala vsem, ki so se od pokojnice poslovlili, nam izrekli sožalje, ter jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: mož Vinko, hčerka Slavica z družino, sin Vinko ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage žene, mame, stare mame, sestre

FRANČISKE CRV

se zahvaljujemo zdravniku dr. Tancarju, zdravniškemu in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice za trud, da bi jo ohranili pri življenju in vso pomoč. Zahvaljujemo se sosedom, še posebej Pintarjevi in Kavčičevi za vso pomoč v dneh težke izgube, vaščanom na Bregu za vence in denarno pomoč. Prav tako se zahvaljujemo sodelavcem gradbenega vzdrževanja za denarno pomoč in vsem, ki so nam izrekli sožalje ter jo spremili na zadnji poti.

Zalujoči: mož Franc, sin Eric z družino, Ela in Franci z družinama, sestra Ivanka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

TEREZIJE KEJŽAR

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in ji darovali vence in cvetje.

Hvala vsem, ki so nam nudili kakršno koli pomoč v najtežjih dneh. Zahvaljujemo se tudi dr. Sajevcu za dolgoletno zdravljenje na domu. Iskrena zahvala sosedovcem Kejžarjeve 3.g. obratu hladne valjarne, dnini Prevč, ki so namestoma venca nudili denarno pomoč. Še enkrat najlepša hvala vsem za vse.

ZALUJOČI: sin Janko z družino, hčerka Tončka z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob mnogo prerani izgubi našega

JANEZA POLAJNARJA

dežurnega strojnega ključavničarja v obratu valjarne 2400, se iskreno zahvaljujemo vsem njegovim sodelavcem, prijateljem in sosedom, ki so nam v teh težkih trenutkih priskočili na pomoč, ga v tako velikem številu pospremili k preranemu grobu, mu poklonili cvetje in vence ter za ustna in pismena sožalja. Posebno zahvalo smo dolžni dežurnemu bolničarju Janku Prezlu, neposrednim sodelavcem, njegovemu najboljšemu prijatelju Alfonzu Jakopiču in govnorniku inž. Francu Gasarju za ganljive besede. Zahvalo smo dolžni tudi njegovim sodelavcem za denarno pomoč.

Še enkrat vsem in vsakemu posebej najlepša hvala.

Zalujoči: žena s sinom, mati in sestri z družinama

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodnega obrata, se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Tehvida Pezič

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru adjustaže štel na Javorniku, se prisrčno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejel na poslovlilnem večeru ob moji upokojitvi.

Franc Bernik

adjustaže štel

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru adjustaže štel na Javorniku, se prisrčno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejel na poslovlilnem večeru ob moji upokojitvi.

Franc Bernik

adjustaže štel

Hokey na ledu

Podvig proti Brnu

Prijateljska mednarodna tekma, ki je bila v športni hali Podmežaklo v ponedeljek zvečer, med večkratnim prvakom Českoslovaške ZKL Brnom in moštvom Jesenice, bo še dolgo ostala v spominu vsem gledalcem, ki se jih je zbralo okoli 3000. Igra, v kateri so lahko uživali, je bila polna hitrih in natančnih akcij, borbenosti, lepih potez na obeh straneh. Skratka vsega tistega najlepšega, kar lahko nudi tako dinamična igra kot je hokej. Igralci obeh moštev so s tako igro držali v napetosti gledalce vseh šestdeset minut, jeseniški hokejisti pa so na koncu z neodločenim rezultatom 3:3 (0:3,

2:0, 1:0) dosegli enega svojih največjih uspehov od ustanovitve do danes.

Nikoli do sedaj niso uspeli doseči takega rezultata proti kateremukoli od českoslovaških prvoligašev, ki so jih redno premagovali z visokimi rezultati. Na tekmi proti Brnu pa so naši imeli neponovljivo priložnost, da tudi premagajo večkratne državne prvake dežele, ki je ena izmed hokejskih velesil. Res je tudi to, da gostje niso imeli v svojih vrstah dveh odličnih hokejistov — Farde in Mahača, ki sta z reprezentanco Českoslovaške na turnirju sovjetskega časopisa Izvestija v Moskvi, vendar to ne zmanjšuje uspeha domačinov, kajti treba je vedeti, da je ZKL Brno s temi igralci, ki so nastopili tudi na Jesenicah, v letošnjem prvenstvu Českoslovaške od 24 tekem zmagalo kar 16-krat. Da je v odlični formi, pa so dokazali tudi v Ljubljani, ko so visoko odpravili Olimpijo z 11:2.

Tekma se je sicer začela precej nervozno, gostje pa so bili v prvi tretjini boljši in povedli s 3:0. Pri tem pa je treba omeniti, da so dva gola dosegli bolj po naključju. Že na začetku druge tretjine pa so naši igrali kot prerogjeni in so se veliko bolj odločno spuščali v nevarne napade proti голу gostov, ki ga je branil nekoč najboljši vratar na svetu Nadrchal. Ko je Skrijanc v 30. minuti srečanja dosegel prvi gol za domače, se je tehnična obrnila v prid domačinov, ki so vse pogostje ogrožali gol Brna. V teh napadih se je zlasti izkazal drugi jeseniški napad Poljanšek, Felc, Hafner, najboljši v domačih vrstah pa je bil veteran Felc, ki je spravljal v obup ostro obrambo gostov. V 36. minuti je po zelo lepi akciji, ki jo je začel Felc in nato podal Poljanšku, ta mladi nadalec drugi premagal Nadrchala. Gostje so sicer poskušali z izredno hitrimi napadi obdržati ravnovesje na igrišču, vendar jim to ni uspelo, ker je obramba jugoslovanskih pravok tokrat igrala zares odlično. Pri tem pa se je zlasti izkazal vratar Knez, ki je ubranil vrsto nevarnih strelav.

Jesenice : Medveščak 8:2

Okoli 3500 gledalcev je prišlo v soboto 15. decembra zvečer v dvorano Podmežaklo, da bi videlo, ali se bodo jeseniški hokejisti dostojno oddolžili Medveščaku za neugoden poraz prejšnji mesec, ki je državne pravke pripeljal v zelo težek položaj v državnem prvenstvu. Že sam začetek je pokazal, da se v domačih hokejskih skriva velika želja za zmago, kajti od prve minute srečanja so zaigrali izredno požrvalno in resno. Toda takoj na začetku smo lahko opazili tudi to, da jim ne gre vse od rok. V preveliki želji za zmago, so dostikrat silili nepremišljeno v napad, kajti pa so bile precej nepovezane. Kljub temu in so lidni igri gostov v obrambi, so v glavnem napadali. Prvi gol so dosegli po silovitem strelu T. Koširja s precejšnje oddaljenosti, ki je presenetil mladega vratarja Crnkovića. Kljub temu, da so se napadi naših vrstili eden za drugim, pa smo na drugi zadetek morali čakati polnih enajst minut. Takrat je M. Jan, ki je bil poleg T. Koširja eden najboljših igralcev v domačem moštvu, zelo lepo prevratarja Medveščaka in mu s strani porinil ploščico za hrbet.

V drugi tretjini, ki se je pričela z vodstvom domačinov s 3:0, se je igra v glavnem odvijala pred vrati Medveščaka, vendar so napadali Jesenice pripravili nekaj izrednih priložnosti, da bi dosegli gol.

Čeprav je bila tekma večji del borbenosti in zelo ostra, smo lahko uživali v fer igri. Ta vrtis pa so igralci obeh moštev pokvarili dve minuti pred koncem druge tretjine, ko je prišlo do pretepa, v katerem je sodelovalo več igralcev, tako da sta sodnika izključila kar deset hokejistov. Šest na strani gostov in štiri iz vrst domačinov. Po takem razpletu dogodkov, sta moštvi štiri minute igrali le s tremi igralci, Jeseničani pa so v teh trenutkih dosegli kar tri gole in tako je bila usoda Medveščaka zapčatena. Pri tem pa je treba omeniti tudi to, da so gostje dosegli svoj prvi zadetek, ko so imeli na ledeni plošči igralca manj.

Čeprav Jeseničani niso prikazali blesteče igre, pa je prikazani hokej lahko zadovoljil številno občinstvo. Največ zaslug, da gostje niso utrpeli še hujšega poraza, imata oba vratarja Medveščaka Crnković in Zibert, ki sta opravila svojo nalogo zelo dobro.

Gole za Jesenice so dosegli: S. Košir in M. Jan po 2, Hafner, B. Jan, Beravs in T. Košir po 1.

Druga zvezna hokejska liga

GORENJE — KRANJSKA
GORA 1:19 (0:6, 1:6, 0:7)

Hokejisti Kranjske gore niso imeli v Velenju resnega nasprotnika. Igralci Gorenja so se v glavnem branili, tako da našim mladim igralcem ni bilo težko doseči visoke zmage. Nekoliko je čudno to, da je moštvo Gorenje pred dvema letoma osvojilo naslov republiških prvakov, kot kaže pa to ni bila dovolj močna spodbuda, da bi tudi kvalitetno napredovali.

Moštvo Kranjske gore se bo v nedeljo 23. decembra pomerilo na Jesenicah z ekipo zagrebške Mladosti. To bo srečanje petega kola druge zvezne lige.

Mladinsko prvenstvo Jugoslavije

OLIMPIJA — JESENICE
9:8 (3:3, 2:3, 4:2)

Mladinci Jesenic so pripravili lepo priložnost, da bi v Ljubljani premagali moštvo Olimpije. Tekma je bila sicer enakovredna, vendar so naši pripravili nekaj lepih priložnosti. Domačini so svoj zmagoviti gol dosegli dve minuti pred koncem srečanja. Kljub temu, da so mladi hokejisti Jesenic izgubili, pa obstaja precejšnja možnost, da bo tekma registrirana s 5:0 v korist mladincev Jesenic, ker je v ekipi Olimpije nastopil igralec, ki ni bil prijavljen na uradnem zapisniku.

Spominske tekaške tekme na Pokljuki

Petnajstega decembra 1943 se je na Govejku na Pokljuki odigrala tragedija, katere žrtev je bil tretji bataljon Prešernove brigade. Partizani so bili izdani in Nemci so jih presenetili v Lovčevem hotelu. Pri prebijanju iz obkoljenega hotela je padlo okrog osemdeset borcev. Kljub brezupnemu položaju so se partizani v obkoljenem hotelu ju naško borili in prizadejali Nemcem občutne izgube.

V spomin na ta tragičen dogodek je smučarska zveza Slovenije na predlog odbora VII. SNOUB Franceta Prešerna v svoj tekmovalni program uvrstila smučarske tekaške tekme s streljanjem. Ker se tekme, na katerih bi tekmovali člani in članice ter mladinci in mladinke zaradi pomanjkanja snega niso moge izvesti petek nedeljo, 16. decembra, bodo tekme to nedeljo 23. decembra na Govejku izpred Milčetevega doma ob Tabornem ognju.

Otvoritev tekmovalnega bo ob 9. uri, ob spomeniku padlim borcem s krat-

Košarka

Priprave na novo sezono

Jeseniški košarkarski klub, ki bo prihodnje leto praznoval svojo 20-letnico delovanja, je že pričel s pripravo na novo sezono.

Vsem ljubiteljem športa so znani neuspehi v letošnji sezoni, ti so bili posledica slabega dela v nekaterih preteklih sezonah, pa tudi v letošnji se je klub znašel pred številnimi problemi.

Pri KK Jesenice se zavedajo, da prazne besede ne bodo pomagale jeseniški košarki. Za ponovno vrnitev jeseniške košarke med najboljša slovenska moštva bo potrebno trdo delo. Upravni odbor KK Jesenice je na svoji zadnji seji po temeljiti analizi vzrokov za izpad članske moške vrste iz lige in izstopu ženske vrste, napravil le nekaj kadrovske premikov, ker so bili člani UO mnenja, da je v sedanjih situacijah potreben ves terenski kader s katerim razpolaga. Tako bosta članska vrsta v novi sezoni 1974 vodila VITO VAUHNIK in DUŠAN DRAGOJEVIČ. Pred člansko ekipo je naloga, da se čim prej vrne v 1. A slovensko ligo. Vodstvo KK Jesenice bo zahtevalo od igralcev članske ekipe da temeljito spremenijo svoj odnos do kluba. Zadrževal bo, da že v zimski pripravljalni dobi z rednimi obiskovanji trenin gov dokazuje svojo pripadnost klubu. V nasprotnem primeru, če bodo igralci pri treningih neresni in neredni je nastop članske ekipe v 1. B slovenski ligi, ki po kvaliteti ne zaostaja dosti za 1. A ligo, že naprej obojen na neuspeh. Takšno stališče je najbolj povesm pravilno, kajti v letošnji sezoni so ravno zaradi neresnega odnosa do kluba, neprizadevanosti in nediscipline izpadli iz najkvalitetnejšega republiškega tekmovanja. Če igralci odnosa do kluba, do jeseniške košarke ne bodo spremenili, potem je škoda denarja.

Člani so s treningi že pričeli, o poteku priprav pa bomo še poročali. Že v letošnji sezoni je klubu uspelo organizirati močno in kvalitetno pionirsko ekipo. Ker pionirji potrebujejo veliko pozornosti in ker je ekipa v eni sezoni kvalitetno zelo napredovala, so celotno ekipo premaknili v mladinsko vrsto. S to vrsto bo v novi sezoni delal MARIAN SRŠEN, kar nam daje upanje, da bodo mladinci kvalitetno še napredovali.

Mladinska ekipa že trenira in to z veliko prizadevanostjo in disciplino. Zelo razveseljuje je, da je udeležba na treningih vedno zelo velika od 10—15 igralcev, čeprav trenirajo ob sobotah zvečer, ko je večina njihovih vrstnikov prostih.

Posebna pozornost pa bo v novi sezoni veljala pionirjem. Košarkarski klub bi si rad ustvaril močno zaledje svojega kadra, zato bodo spomladi, ko bo možnost treniranja na odprtem igrišču, v klub sprejeli večje število pionirjev — začetnikov. Za te bodo skrbeli nekateri igralci prvega moštva.

Gole za naše so dosegli: Golja 4, Šuvak 2, Lah in Šcap po 1.

SLAVIJA — KRANJSKA
GORA 5:7 (0:0, 1:2, 4:5)

Čeprav so mladinci Slavije trenirali le nekaj tednov in je bila to za njih prva tekma v letošnji sezoni, so nudili zelo močan odpor mladincem Kranjske gore. Vse kaže, da so tudi gostje malce podcenjevali domačine, kar se je pokazalo tudi pri rezultatu. Igralci Slavije so celo enkrat vodili s 3:2, rezultat pa so tudi izenačili na 5:5. Pred samim koncem srečanja je Berlišk dosegel dva zadetka in tako preprečil neugodno presehečenje. Gole za naše so dosegli: Berlišk in Horvat po 2, Trseglav, Šibar in Maučec po 1.

Odbojka

Vič : Jesenice 1:3

V nedeljo 16. decembra so jeseniške odbojkarice v okviru slovenske odbojarske lige igrale v Ljubljani na Viču, proti istoimenski ekipi. Boljše jeseniške igravice so preprčljivo premagale svoje sovrstnice s 3:1.

Za OK Jesenice so nastopile: Mahnič, Nemec, Novak, Toman, Purger M., Lukek, Urbanc, Šubic in Purger K.

Najboljši igralci v jeseniški ekipi sta bili Tomanova in Novakova.

Jesenice : Mislinja 3:2

V telovadnici osnovne šole na Jesenicah, so v nedeljo 16. decembra domači odbojkarji v okviru slovenske odbojarske lige premagali moštvo Mislinja s 3:2.

Za OK Jesenice so nastopili: Bogataj, Divjak, Mežek, Kavčič, Končnik, Pogačar, Strnad, Pristov, Resler in Noč.

Sah

Jesenice : Kranj 6,5 : 3,5

V predzadnjem kolu prve slovenske šahovske lige-zahod je bilo nekaj presenetljivih izidov. Mednje sodi tudi relativno visok poraz kranjskih šahistov na Jesenicah. V gorenjskem derbiju so zmagali domačini, ki so pri članicah in mladincih iztržili vse možne točke. Predvsem sta razočarala kranjska mladince, kar je bilo odločilno pri končnem rezultatu. V gostujoči ekipi je bil zopet najboljši Naglič, saj je bil Jeseničan Krničar že njegova šesta zaporedna žrtev.

Rezultati: Zorko : Paunov remi, Kranjnik : Matjašič 1:0, Krničar : Naglič 0:1, Čuha : Podgornik remi, Košir : Lazar remi, Simčič : Gazdovc 0:1, Pangrač : Pirč 1:0, Svetina : Božičević 1:0, Zeleznik : Deželak 1:0, Dražič : Mazi 1:0.

M. G.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

